

ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
IMPACTS AND SOLUTIONS OF THE POLITICAL CONFLICTS IN THE LOCAL
GOVERNMENT ELECTION OF WANG TA NODE SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATION IN NA YAI AM DISTRICT
IN CHANTHABURI

ภาคนิพนธ์
ของ
อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2558

ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
IMPACTS AND SOLUTIONS OF THE POLITICAL CONFLICTS IN THE LOCAL
GOVERNMENT ELECTION OF WANG TA NODE SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATION IN MA YAI AM DISTRICT
IN CHANTHABURI

ภาคินพนธ์

ของ

อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2558

ใบรับรองภาคนิพนธ์

เรื่อง

ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

Impacts and Solutions of the Political Conflicts in the Local Government Election of Wang Ta
Node Sub-district Administration Organization in Na Yai Am District in Chanthaburi

อินทรีย์ ภิรมย์ริน

คณะกรรมการสอบภาคนิพนธ์

ประธานสอบภาคนิพนธ์

(ดร.นักรบ เดียรอ่ำ)

ประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

(ดร.นักรบ เดียรอ่ำ)

กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

กรรมการสอบภาคนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

วันที่ ๕.1..... เดือน..... กรกฎาคม..... พ.ศ. ๒๕๕๘

อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์. (2558). ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี.
ภาคนิพนธ์. รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

นักรบ เกียรอำ รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ค. (รัฐศาสตร์)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้อาวุโสและผู้นำชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีสาเหตุมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ บุคลิกภาพทางการเมือง การต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง และปัญหาข้อมูลข่าวสาร ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เป็นความขัดแย้งที่สะสมกันมานาน ตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่ซับซ้อน เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใดจะมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นเสมอทุกครั้งไป เมื่อความขัดแย้งของแต่ละฝ่ายสะสมเป็นระยะเวลาาน จึงก่อรูปเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นรุนแรง ส่วนผลกระทบ ผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า การเลือกตั้งก่อให้เกิดผลกระทบและความแตกแยกในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จากที่เคยเป็นมิตรก็เป็นศัตรูต่อกัน แม้กระทั่งพี่น้องกันเองเกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันจนทำให้โกรธกัน เกิดการปองร้ายในชีวิตกัน เป็นต้น ส่วนแนวทางแก้ไขความขัดแย้ง พบว่า การจัดการความขัดแย้งด้วยแนวทางไกล่เกลี่ย ประนีประนอมผ่านกลไกต่าง ๆ ในท้องถิ่น และการจัดการความขัดแย้งภายใต้กระบวนการยุติธรรม เน้นความสามัคคี ความร่วมมือ และการต่อรองแบบบูรณา การมีแนวโน้มที่จะได้ข้อยุติซึ่งพอใจต่อทุกฝ่าย และเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีของกลุ่มอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ความขัดแย้ง การเลือกตั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Intree Phiromrune. (2015). **Impacts and Solutions of the Political Conflicts in the Local Government Election of Wang Ta Node Sub-district Administration Organization in Na Yai Am District in Chanthaburi.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Nakrob Tianam D.P.A. (Public Administration)	Chairman
Associate Professor Cha Lyon Praditsil Ph.D.(Political Science)	Member

Abstract

The objective of this research was to examine causes of the problems, impacts, and solutions of the political conflicts in the local government election of Wang Ta Node Sub district Administration Organization in Na Yai Am District in Chanthaburi. The historical research based on the qualitative research approach was used in this study. The key informants were the groups of senior citizens and local community leaders. The findings were revealed the causes of the political conflicts in the local government election of Wang Ta Node Sub district Administration Organization in Na Yai Am District in Chanthaburi. The causes of the political conflicts were the usurpation of interest, political personality types, usurpation of political power and authority, and problems of the information. These political conflicts were accumulated long time ago, especially the conflict of interest issue which was always occurred in every local government election. The accumulated conflicts were gradually raised and became the severe problems. The local government election brought out the impacts and disharmony in Wang Ta Node Sub district Administration Organization. Friends became foes and competition as well as anger and revenge were shown among relatives. The solutions were the methods of mediation and compromise within the local community. The conflict management under the process of judgement with the harmony, cooperation, and integrated negotiation tended to be the satisfied conclusion for each individual and create the sustainable relationship among each group of people.

Keywords : Conflict Election, Local Government Organization

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ดร.นักรบ เถียรอำ ประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ รศ.ดร.ชัชยนต์ ประดิษฐศิลป์ กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ และ รศ.ดร.สมศักดิ์ สามีคศิธรรม กรรมการสอบภาคนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำรายงานการศึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างผู้อาวุโสและผู้นำชุมชนท้องถิ่นทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้การช่วยเหลือด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในขณะที่ทำรายงานการศึกษาเรื่องนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปัญหาพิเศษฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู - อาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ศึกษา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

อินทรีย์ ภิรมย์ริน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย	5
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางสังคม	6
ความหมายของความขัดแย้งทางสังคม	6
ประเภทของความขัดแย้งทางสังคม.....	7
สาเหตุของความขัดแย้งทางสังคม	8
กระบวนการความขัดแย้งทางสังคม	13
การจัดการความขัดแย้งทางสังคม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	24
ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน.....	24
ความเป็นมาโดยย่อของการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนใน ประเทศไทย.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บริบทของกรณีศึกษา.....	34
สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัด จันทบุรี	40
ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	50
แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	61
สรุปผลการวิจัย.....	61
การอภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	74
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	79
ประวัติย่อผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ที่ได้รับ สมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1-10	36
2 รายชื่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด.....	45

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
---	---------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ

การกระจายอำนาจ เป็นคำหรือสิ่งที่คนในสังคมไทยให้ความสนใจและติดตามเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจนที่สุดฉบับหนึ่งและเป็นผลสืบเนื่องมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ทำให้การกระจายอำนาจมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น กระจายอำนาจจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากขึ้นตามลำดับและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับพื้นที่ของไทย

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 และมีฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวได้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการปฏิรูปการเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท (โกวิทย์ พวงงาม, 2543 : 13)

การเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศไทย อาทิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย อุติสภาไทย ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ผู้ว่าเมืองพัทยาและผู้บริหารท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วยการให้ประชาชนออกเสียงเลือกบุคคลที่เห็นควร ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปมาแล้ว 25 ครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา โดยครั้งล่าสุดมีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2554 สำหรับประเทศไทย การเลือกตั้งเป็นหน้าที่พลเมืองชาวไทยและตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา อำนาจการ โดย คณะกรรมการการเลือกตั้งที่เป็นอิสระ (วิกิพีเดีย, ออนไลน์, 2557)

การเลือกตั้งของตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เกิดขึ้นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547 ในการเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านของตำบลวังโดนด ทั้ง 10 หมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 สภาตำบลวังโดนดได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบของการปกครองจึงเปลี่ยนจากลักษณะการปกครองท้องที่มาเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยโครงสร้างการบริหารงานใช้รูปแบบคณะกรรมการ สมาชิกประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลเป็นสมาชิกโดยตำแหน่งและสมาชิกประเภทที่ มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงในเขตตำบลนั้นหมู่บ้านละ 2 คน อยู่ในวาระ 4 ปี การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ในอดีตมีผู้ให้ความสนใจน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำหมู่บ้าน ชุมชนที่มีต้นทุนทางสังคมสูง มีจิตใจเสียสละอาสาพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านตำบลด้วยใจจริง ในการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดได้ดำเนิน โดยอาศัยพระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมาย กำหนดให้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 35/5 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 (โกวิท ฝรั่งนาม. 2553 : 149)

หลังจากเกิดการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดดังกล่าว จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ให้ประชาชนและกลุ่มทุนนักการเมืองที่มีอำนาจและมีอิทธิพล หันมาให้ความสนใจตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น กลุ่มคนดังกล่าวมีทั้งผู้ที่ตั้งใจจะพัฒนาหมู่บ้านตำบลและผู้ที่ต้องการตำแหน่งทางสังคม ต้องการผลประโยชน์ในค่าตอบแทน ทำให้มีการแข่งขันกันอย่างสูง การได้มาซึ่งตำแหน่งและอำนาจในปัจจุบัน ต้องผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้มีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกันอย่างคึกคัก ซึ่งจากตามแนวคิดและทฤษฎีของการเลือกตั้งจะพบว่าหลังการเลือกตั้งต้องจบลงด้วยความสมานฉันท์ แต่ความเป็นจริงหลังการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎีและแนวคิด กล่าวคือเมื่อการเลือกตั้งเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งครั้งใดต้องมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง ไม่ว่าความขัดแย้งเหล่านั้นจะแสดงออกด้วยวิธีใด แต่ความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด แสดงถึงความขัดแย้งเป็น 2 ลักษณะ คือลักษณะแสดงออกและ ลักษณะไม่แสดงออก ซึ่งลักษณะของการแสดงออกของความขัดแย้ง คือการแสดงออกมากในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงอาการไม่พอใจหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่ปัญหาของความขัดแย้ง ส่วนลักษณะความขัดแย้งที่ไม่แสดงออก คือจะเก็บความรู้สึก เก็บความคิด ไว้ใจ โดยไม่แสดงออกให้ฝ่ายตรงข้ามได้รับรู้ว่าเรากำลังคิดหรือรู้สึกอะไร ซึ่งลักษณะดังกล่าวเหล่านี้ก็จะนำไปสู่สาเหตุให้เกิด

ความขัดแย้งทางการเมืองในการเลือกตั้งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด จากการที่ผู้วิจัยในฐานะคนในพื้นที่ได้พูดคุยกับประชาชนก็มีการยอมรับว่ามีการขัดแย้งกันเกิดขึ้นจริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เพื่อที่จะทราบถึงสาเหตุความขัดแย้งว่าเกิดจากอะไรและมีผลกระทบอะไรบ้าง ตลอดจนมีแนวทางที่สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างไรบ้าง อันเป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2558) เนื่องจากปี 2542 เป็นยุคที่มีนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการเลือกตั้งยังผลนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เป็นตัวแทนในการศึกษาความขัดแย้งทางการเมือง จากการเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการจัดการที่มีความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งได้

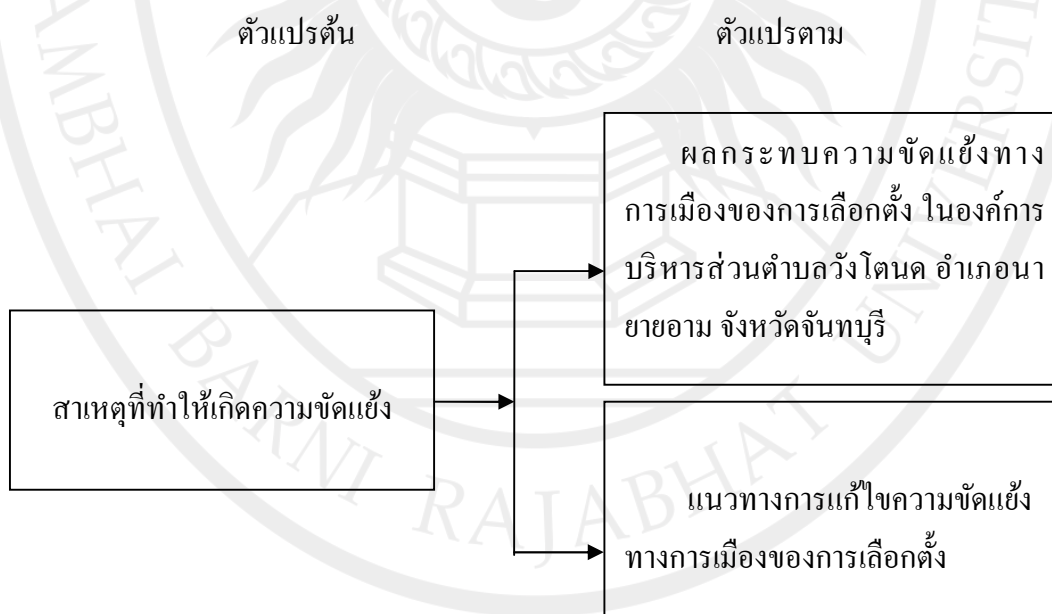
นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. สาเหตุความขัดแย้งทางการเมือง หมายถึง แหล่งที่เป็นบ่อเกิดหรือแหล่งที่มาของการทำให้ความคิดเห็นหรือความเชื่อไม่ตรงกันหรือเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง
2. ผลกระทบของความขัดแย้ง หมายถึง ผลที่ตามมาจากความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าและการใช้อำนาจทางการเมือง
3. แนวทางแก้ไขความขัดแย้ง หมายถึง ทางเลือกที่ได้เลือกหลังจากที่ศึกษาสาเหตุของความขัดแย้ง เพื่อให้คลี่คลายปัญหาขัดแย้งให้เป็นปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองต่างกัน ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
2. สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองต่างกัน ส่งผลให้แนวทางแก้ไขต่อความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสำรวจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่มีอยู่ในวงการวิชาการ สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางสังคม
 - 1.1 ความหมายของความขัดแย้งทางสังคม
 - 1.2 ประเภทของความขัดแย้งทางสังคม
 - 1.3 สาเหตุของความขัดแย้งทางสังคม
 - 1.4 กระบวนการความขัดแย้งทางสังคม
 - 1.5 การจัดการความขัดแย้งทางสังคม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
 - 3.1 ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน
 - 3.2 ความเป็นมาโดยย่อของการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในประเทศไทย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางสังคม

ความหมายของความขัดแย้งทางสังคม

เวสต์ และพีซ (West and Pease, 2002 : 18) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้ง คือการเป็นปรปักษ์ต่อกันอย่างเปิดเผยของบุคคลหรือกลุ่มซึ่งมีเป้าหมายที่จะทำลายล้างคู่ต่อสู้

เจมส์ โค และคณะ (James Co and et all. 1999 : 2) เห็นว่า “ความขัดแย้ง หมายถึงการต่อสู้กัน หรือการแข่งขันกันระหว่างความคิด ความสนใจหรือผลประโยชน์ มุมมอง รสนิยม ค่านิยม แนวทาง ความชอบ อำนาจ สถานภาพ ทรัพยากร” ซึ่งความขัดแย้งในลักษณะนี้อาจเกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือขัดแย้งกับบุคคลอื่นหรือระหว่างคนใดคนหนึ่งกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลาย ๆ กลุ่มของบุคคลหรือนิติบุคคลหรือระหว่างกลุ่มบุคคลหลายคนที่อยู่ในกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่งหรืออีกหลาย ๆ กลุ่มของบุคคล

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ (2545 : 2) ความขัดแย้งเป็นการต่อสู้กันหรือการแข่งขันระหว่างความคิด ความเห็น ความสนใจหรือผลประโยชน์ มุมมอง รสนิยม ค่านิยม แนวทางความชอบ อำนาจ สถานภาพ ทรัพยากร ฯลฯ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 11) สรุปความขัดแย้งของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลต้องตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่การเลือกนั้นอาจเต็มใจเลือกหรือจำใจเลือกความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นสถานการณ์ที่การกระทำของฝ่ายหนึ่งไปขัดขวางหรือสกัดกั้นการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการที่จะบรรลุเป้าหมายของเขาหรือการที่บุคคลที่มีความแตกต่างกันในค่านิยมความสนใจแนวคิดวิธีการเป้าหมายจะต้องมาติดต่อประสานงานกันทำงานช่วยกันหรืออยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน โดยที่ความแตกต่างนี้เป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกันหรือไปด้วยกันไม่ได้ (สิทธิพงษ์ สิทธิขจร. 2535 : 53) ได้จำแนกแนวความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งเป็น 3 กลุ่มซึ่งแตกต่างกัน ดังนี้

1. แนวคิดสมัยดั้งเดิม (Traditional View) สันนิษฐานว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี และมีผลกระทบต่อองค์การอยู่เสมอ ดังนั้นหากหลีกเลี่ยงได้ควรหลีกเลี่ยงผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องกำจัดความขัดแย้งขององค์การวิธีแก้ปัญหาคือความขัดแย้งก็คือการออกกฎระเบียบ กระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป แต่ตามความเป็นจริงแล้วความขัดแย้งก็ยังคงมีอยู่

2. แนวคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations View) ยืนยันว่าความขัดแย้งอาจจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ภายในทุกองค์การ เนื่องจากไม่สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้ มุมมองด้านมนุษยสัมพันธ์ จึงสนับสนุนการยอมรับความขัดแย้งโดยอธิบายไว้ว่าเหตุผลของการมีความขัดแย้งเพราะไม่สามารถถูกกำจัดได้ และความขัดแย้งอาจจะมีประโยชน์ต่อภายในองค์การได้บ้างในบางเวลามุมมองด้านมนุษยสัมพันธ์นี้ ได้ครอบงำความคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับความขัดแย้งตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2483 จนถึงปี พ.ศ. 2513

3. แนวคิดสมัยใหม่ (Contemporary View) เมื่อแนวคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ยอมรับความขัดแย้งมุมมองที่เป็นแนวความคิดสมัยใหม่จึงสนับสนุนความขัดแย้งบนรากฐานที่ว่าองค์การที่มีความสามัคคีความสุขความสงบ และความมีความร่วมมือหากไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น

ประเภทของความขัดแย้งทางสังคม

ความขัดแย้งแบ่งออกเป็นหลายประเภทดังนี้ (สิทธิพงษ์ สิทธิขจร. 2535 : 59)

1. ความขัดแย้งของบุคคลอาจเป็นความขัดแย้งภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Conflict) เป็นสภาวะที่บุคคลรับรู้ถึงความขัดแย้งในจิตใจตนเองเมื่อเผชิญเป้าหมายค่านิยมความเชื่อความต้องการหลาย ๆ อย่างที่แตกต่างกันซึ่งเป็นลักษณะที่ตนชอบทั้งคู่หรือต้องเลือกเพียงอย่างเดียวหรือสิ่งที่จะต้องเลือกมีทั้งข้อดีข้อเสียที่ตนเองชอบและข้อเสียที่ตนเองไม่ชอบทำให้ตัดสินใจลำบากว่าจะเลือกหรือไม่เลือก นอกจากนี้ได้ อาจเป็นความขัดแย้งในบทบาทความขัดแย้งภายในบุคคลยังเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความไม่แน่ใจว่าเขาถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานอะไรหรือถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานเกินความสามารถของตนความขัดแย้งระหว่างบุคคล (Interpersonal

Conflict) ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากบุคลิกภาพค่อนข้างก้าวร้าวย่อมจะเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ง่าย โดยเฉพาะกับบุคคลที่มีความรู้สึกไว และความขัดแย้งของบุคคลย่อมมีผลต่อความขัดแย้งขององค์กรโดยรวมด้วย เพราะบุคคลเป็นองค์ประกอบขององค์กร

2. ความขัดแย้งขององค์กร ความขัดแย้งขององค์กรเป็นการต่อสู้ดิ้นรน ที่แสดงออกจนเป็นที่สังเกตเห็นด้วยกันได้ทั้งสองฝ่าย และความขัดแย้งขององค์กรเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมหรือระบบขององค์กรที่บุคคลต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้แล้วความขัดแย้งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเกิดขึ้นเสมอในหน่วยงาน แต่จะแสดงออกมาให้เห็นได้เด่นชัดในลักษณะต่าง ๆ หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับสาเหตุและผลกระทบว่าจะรุนแรงมากน้อยแค่ไหน การเกิดกรณีความขัดแย้งนั้นมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง โดยต้องมีจุดเริ่มต้นหรือสาเหตุหรือจุดก่อตัวก่อนแล้วจึงพัฒนาขึ้นเป็นสายโซ่ที่ต่อเนื่องกัน

ความขัดแย้งในสังคมย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ โดยเฉพาะความขัดแย้งในองค์กรในส่วนของนายจ้างกับลูกจ้าง เพราะว่าคนทั้งสองฝ่ายมีจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายต่างกัน สามารถจัดความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ (สิทธิพงษ์ สิทธิขจร. 2535 : 62)

1. ความขัดแย้งต่อตนเอง (Individual Conflict) เป็นความขัดแย้งที่บุคคลมีต่อการกระทำของตนเองแบ่งออกเป็น

1.1 รักพี่เสียดายน้อง (Approach-approach Conflict) เป็นความต้องการหรือพอใจทั้งสองอย่างแต่เลือกได้เพียงอย่างเดียว

1.2 หนีเสือปะจระเข้ (Avoidance-avoidance Conflict) เป็นความรู้สึกที่ไม่ต้องการไม่ปรารถนาทั้ง 2 อย่าง แต่ต้องเลือก 1 อย่าง

1.3 เกลียดตัวกินไข่ (Approach-avoidance Conflict) คือมีทั้งสิ่งทีพอใจไม่พอใจอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องเผชิญหน้าทั้ง 2 อย่างในเวลาเดียวกัน

2. ความขัดแย้งในองค์กร (Organizational Conflict) เมื่อแต่ละคนมาอยู่ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จะมีความคิดเห็นต่างกันมีวิธีการคิดที่ไม่เหมือนกัน ค่านิยมอคติ การรับรู้ ผลประโยชน์ เกิดจากการแบ่งทรัพยากรและงบประมาณมีจำนวนจำกัดหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงเทคนิค ในการทำงานความแตกต่างในหน้าที่การทำงานล้วนเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งได้ทั้งสิ้น

3. ความขัดแย้งระหว่างองค์กร (Inter Organization Conflict) เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างองค์กรกับองค์กรหรือระหว่างกลุ่มกับกลุ่มเช่นผลประโยชน์ขัดกัน

สาเหตุของความขัดแย้งทางสังคม

สาเหตุของความขัดแย้งอาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สิทธิพงษ์ สิทธิขจร. 2535 :

1. ลักษณะงานที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Task Interdependence) ปัจจัยประการแรกนี้ หมายถึงการที่หน่วยงานสองหน่วยงานหรือมากกว่านั้นไม่สามารถเป็นอิสระแก่กันได้ จะต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข้อมูลความช่วยเหลือหรือการประสานงานกัน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ การทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรไม่สามารถเป็นอิสระแก่กัน อาจนำไปสู่ความขัดแย้งซึ่งมีอยู่ 3 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1.1 ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นจากการที่หน่วยงานหรือกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กรอาจไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยตรงก็ได้ แต่เมื่อหน่วยงานหนึ่งเกิดทำงานผิดพลาดขึ้นอย่างร้ายแรงก็อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของอีกหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องและจะนำไปสู่ความขัดแย้งต่อกัน

1.2 มีรูปแบบที่ว่า การปฏิบัติงานของหน่วยงานหนึ่ง จะเริ่มลงมือปฏิบัติได้ก็ต่อเมื่องานของอีกหน่วยหนึ่งได้สำเร็จลงแล้ว ในลักษณะเช่นนี้ หากการทำงานของหน่วยงานแรกเกิดความล่าช้าก็จะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานหลังต้องล่าช้าตามไปด้วยเพราะต้องรอให้หน่วยงานแรกปฏิบัติงานเสร็จเสียก่อน เงื่อนไขเช่นนี้ ย่อมนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างสองหน่วยงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

1.3 เป็นลักษณะที่การทำงานของกลุ่มหรือหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจึงจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ เช่น หน่วยงานวิจัยต้องอาศัยข้อมูลจากฝ่ายปฏิบัติการในขณะเดียวกันฝ่ายปฏิบัติการก็ต้องอาศัยข้อมูลหรือผลการวิจัยจากฝ่ายวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานหากหน่วยงานหรือกลุ่มจากสองหน่วยงานนี้ ไม่สามารถร่วมมือกันได้หรือต่างฝ่ายต่างไม่ยอมรับกันก็จะมีผลนำไปสู่ความขัดแย้งในท้ายที่สุด

2. การแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะด้านมีมากขึ้น (Increased Specialization) เกิดปัญหามากมายหลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความขัดแย้งซึ่งจากผลการวิจัยของนักวิชาการหลายท่านได้มีการค้นพบว่า การแบ่งงานตามความชำนาญมากเท่าใดยิ่งเกิดความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้นเพราะจะทำให้บุคลากรแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างในการทำงาน และพัฒนาการในการเรียนรู้หรือแนวความคิดที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะในงานของตนเองสภาพเช่นนี้ทำให้บุคลากรใน แต่ละหน่วยงานมีแนวความคิดต่อการปฏิบัติและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของงานแตกต่างกันไปตามความถนัดของแต่ละบุคคลและเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องประสานงานหรือทำงานร่วมกันแล้วโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้นได้

3. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานไม่ชัดเจน (Ambiguously Defined Responsibilities) ความขัดแย้งมักเกิดจากความไม่ชัดเจนของการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานในองค์กร ทำให้เกิดความสับสนก้าวภายในการทำงานหรือทำงานซ้ำซ้อนกัน ซึ่งเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้ง สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้องค์กรขาดความชัดเจนในการกำหนดหน้าที่

รับผิดชอบคือ ในขณะที่สภาพแวดล้อมขององค์กรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผลทำให้เกิดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานใหม่ ๆ ขึ้น มากมาย แต่องค์กรส่วนใหญ่ก็จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะขอบข่ายของงาน ซึ่งระบุถึงหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทันสมัยตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย สภาพเช่นนี้จะทำให้บุคลากร กลุ่มหรือหน่วยงานแต่ละฝ่าย ไม่สามารถตกลงกันได้ว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในการทำงานนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำ หรือปิดความรับผิดชอบต่อฝ่ายอื่นและความขัดแย้งตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. อุปสรรคของการติดต่อสื่อสารหรือการสื่อข้อความ (Communication Obstruction) อาจเกิดขึ้นจากความคล่องตัวของงานที่เป็นอยู่ภายใน หรือระหว่างหน่วยงานไม่มีประสิทธิภาพ หรืออาจเกิดจากอุปสรรคด้านภาษา ซึ่งเกิดจากการที่บุคลากรในแต่ละหน่วยงานมีพื้นฐานความรู้ การศึกษาหรือการอบรมที่แตกต่างกัน เช่น วิศวกร นายแพทย์และนักสังคมศาสตร์ เป็นต้น มักมีภาษาที่ใช้สื่อความหมายเฉพาะตัวตามสาขาอาชีพตน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมาก สภาพเช่นนี้อาจจะมีผลทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกลุ่มหรือหน่วยงานขาดความเข้าใจ หรือเกิดการเข้าใจผิดซึ่งกันและกัน ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถประสานงานและร่วมมือร่วมใจกันได้ ตามที่ควรจะเป็น เจื่อนใจเช่นนี้อาจจะนำไปสู่ความขัดแย้งตามมาในท้ายที่สุด

5. การแข่งขันเพื่อแย่งชิงทรัพยากรที่มีจำกัด (Competition for Limited Sources) บุคลากรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรมักจะเผชิญปัญหาที่เกี่ยวกับการแย่งชิง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรขององค์กรที่มีค่อนข้างจำกัด เช่น ในเรื่องของงบประมาณวัสดุ หรือทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น การแก้ปัญหาหรือระงับความขัดแย้ง (Conflict Resolution or Supervision) เป็นการทำให้ความขัดแย้งสิ้นสุดลงอาจโดยให้ทุกฝ่ายตกลงกัน หรือให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดชนะไป วิธีการแก้ไขความขัดแย้งมี 3 วิธี ได้แก่ (สิทธิพงศ์ สิทธิขจร. 2535 : 70)

5.1 วิธีชนะ-แพ้ (Win-lose Method) คือมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้สิ่งที่ต้องการเป็นฝ่ายชนะไป ส่วนอีกฝ่ายเป็นฝ่ายแพ้เหตุของการแพ้ อาจเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ หรือการใช้เสียงข้างมากในการดำเนินการเสียงข้างน้อยจึงแพ้ ซึ่งผู้แพ้ อาจเกิดความรู้สึกสูญเสียและภาวะคับข้องใจเกิดขึ้นวิธีแบบนี้ประกอบด้วยวิธีย่อย ๆ คือ

5.1.1 วิธีการบังคับ (Forcing) โดยอีกฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายและใช้อำนาจของตนเอง บังคับให้อีกฝ่ายยินยอมและยุติข้อขัดแย้งซึ่งวิธีนี้อาจนำไปสู่ความคิดแก้แค้น เพราะการแก้ไขแบบนี้มิใช่การแก้ที่สาเหตุของปัญหาจึงทำให้ปัญหายังคงอยู่

5.1.2 วิธีการทำให้สถานการณ์ของความขัดแย้งสงบลง (Smoothing) วิธีการแบบนี้มีลักษณะเป็นการเข้าไปทำให้สถานการณ์ของความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้น ให้สงบลงเพื่อไม่ให้ความขัดแย้งขยายวงกว้างขวางมากขึ้น โดยการเข้าไปขอร้องให้ยุติความขัดแย้งพยายามชักจูงคู่กรณีให้เห็นว่า

ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่มีความสำคัญเพียงพอที่จะต้องเสียเวลาไปกับมัน ทำให้สมาชิกของกลุ่มที่ขัดแย้งกันเห็นถึงความสำคัญของการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเห็นถึงผลเสียของการแตกแยกกันวิธีการนี้ไม่ใช่เป็นการเข้าไปแก้ที่สาเหตุของปัญหาหากแต่เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ดังนั้นปัญหายังจะดำรงอยู่ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลหรือกลุ่มที่มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นฝ่ายแพ้เพราะการที่พวกเขาอมยุดความขัดแย้งอาจจะมาจากสาเหตุของการขอร้องหรือเห็นแก่บุคคลอื่นก็ได้ ในสภาพเช่นนี้ความขัดแย้งที่ยุติลงไปในนั้นจึงเป็นความสงบชั่วคราวเท่านั้นและความขัดแย้งพร้อมที่จะปะทุขึ้นมาอีกเมื่อไรก็ได้

5.1.3 วิธีการหลีกเลี่ยง (Avoiding) วิธีการแบบนี้มีลักษณะเป็นการที่ผู้บริหารไม่สนใจที่จะเข้าไปเผชิญกับสถานการณ์ของความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้น อาจจะทำเป็นไม่รู้ว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้นเฉยเมยหรือไม่มีการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของผู้ได้บังคับบัญชาหรือพยายามยืดเวลาโดยไม่ยอมตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นต้น การใช้วิธีการแบบนี้ไม่สามารถก่อให้เกิดประสิทธิผลในการแก้ไขความขัดแย้งได้เลย เพราะการหลีกเลี่ยงแท้ที่จริงก็คือการไม่ยอมเข้าไปแก้ไขที่สาเหตุของปัญหานั้นเอง และที่ร้ายไปกว่านั้นหากผู้บริหารใช้วิธีการแบบนี้กับการเรียกร้องของผู้ได้บังคับบัญชาแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกกลายเป็นผู้แพ้ขึ้นมา เพราะข้อเสนอของพวกเขาไม่ได้รับความสนใจเลย สภาพเช่นนี้จะทำให้ความขัดแย้งยิ่งบานปลายและรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และแทนที่ความขัดแย้งควรจะถูกลดลงมาให้กลายเป็นสภาวะที่สร้างสรรค์กลับมีลักษณะเป็นการทำลายมากขึ้น

5.2 วิธีแพ้ทั้งคู่ (Lose-lose Methods) หมายถึงว่าเป็นวิธีที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายที่เป็นคู่กรณีของความขัดแย้งนี้ ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนเองต้องการได้ทั้งหมดแต่อาจจะได้มาเป็นบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นจึงเรียกว่าทั้งสองฝ่ายเป็นผู้แพ้วิธีการแบบนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่ว่า การได้มาบางส่วนดีกว่าไม่ได้เลย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านเห็นว่าเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่คิดว่าวิธีการที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ชนะและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้สำหรับวิธีการประการที่สองที่นิยมใช้กันนี้ได้แก่ การประนีประนอม (Compromising) หรือบางครั้งอาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการเจรจาต่อรอง (Bargaining) ซึ่งมีลักษณะเป็นการแก้ไขความขัดแย้งโดยการพบกันครึ่งทาง ซึ่งแต่ละฝ่ายจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนเองต้องการได้ทั้งหมดต้องมีการลดเป้าหมายของตนเองลงบ้าง วิธีการแบบนี้ก็มีจุดอ่อนในการนำมาใช้แก้ไขความขัดแย้งเช่นกัน เพราะไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขสาเหตุของความขัดแย้งได้อย่างแท้จริง อันเนื่องมาจากว่าเป้าหมายที่แท้จริงของคู่กรณียังไม่สามารถบรรลุได้ตามที่ต้องการนั่นเอง ดังนั้นความขัดแย้งอาจจะยุติลงเพียงชั่วคราวเท่านั้นและที่ร้ายไปกว่านั้นวิธีการประนีประนอมจะไม่สามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์ขึ้นมาได้เลย

5.3 วิธีการที่ทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ชนะ (Win-win Methods) วิธีการนี้ คู่กรณีของความขัดแย้ง ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาาร่วมกันและทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่ทั้งสองฝ่าย ต้องการดังนั้นทั้งสองฝ่ายจึงเป็นผู้ชนะ สำหรับวิธีการที่นิยมใช้กันคือการแก้ไขปัญหาร่วมกัน (Integrative Problem Solving) ซึ่งบางครั้งมีนักวิชาการเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การเผชิญหน้ากัน (Confrontation) วิธีการแบบนี้จะไม่มี การเข้าไปกำจัดความขัดแย้งหรือประนีประนอมกันใด ๆ ทั้งสิ้น หากแต่เป็นการเปิดโอกาสให้คู่กรณีของความขัดแย้งเข้ามาาร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวพวกเขา ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่ทั้งสองฝ่าย พึงพอใจและยอมรับกันได้ในการใช้วิธีการแบบนี้ผู้บริหาร จะต้องทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือคู่กรณีของความขัดแย้งเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า สมาชิกภายในองค์กร ทุกคนสามารถทำงานร่วมกันได้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกันหรือแบบชนะทั้งคู่ (Win-win Method) สามารถนำไปสู่ การแก้ไขปัญหของความขัดแย้งได้อย่างแท้จริง เพราะมันเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การค้นหาแหล่งที่มา ของปัญหาและสามารถกำหนดวิธีการแก้ไขได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งในท้ายที่สุดจะทำให้เกิดผล ในทางสร้างสรรค์ต่อองค์กรจากการศึกษา วิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่มีลักษณะดังกล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่าวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นเพียงวิธีการเดียวเท่านั้นที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งได้อย่างแท้จริงและจากการศึกษาและวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ ก็ได้ ค้นพบและยืนยัน ให้เห็นว่าการใช้วิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกันนี้ จะทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันทำ ให้เกิดผลในทางสร้างสรรค์ต่อองค์กรหรือทำให้องค์กรเกิดประสิทธิผลขึ้นได้และผู้บริหารที่ประสบ ผลสำเร็จส่วนใหญ่มักจะเลือกใช้วิธีการแบบนี้ในการแก้ไขความขัดแย้ง แบ่งสาเหตุความขัดแย้งไว้ 6 ประการ (มณฑิกา แก้วทองคำ. 2539 : 21) คือ

5.3.1 ความแตกต่างของบุคคลในการรับรู้ค่านิยมความเชื่อ

5.3.2 ทรัพยากรที่จำกัด ได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้ โอกาสในการอบรม การเลื่อน ขึ้นเงินเดือนตำแหน่งที่มีอย่างจำกัด ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากร

5.3.3 การติดต่อสื่อสารการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นสาเหตุ ใหญ่ของความขัดแย้ง

5.3.4 ความแตกต่างในเป้าหมายการปฏิบัติงานในองค์กรที่เป็นสาขาวิชาชีพ ที่มีเป้าหมายต่างกันการปฏิบัติตามแผนอาจทำให้เกิดความขัดแย้งได้

5.3.5 ความขัดแย้งในบทบาททั้งบทบาทที่ตนเองคาดหวังและผู้อื่นคาดหวัง บางครั้งอาจไม่เป็นไปตามขอบเขต

5.3.6 ความสนิทสนมกันเป็นส่วนตัวพยายามที่ปฏิบัติงานร่วมกันมานานย่อมมี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันบางครั้งมีปัญหาเล็กน้อยก็อาจเกิดความขัดแย้งได้

สรุปได้ว่าสาเหตุของความขัดแย้งเกิดจากบุคคลมีความแตกต่างในด้านการรับรู้ ความเชื่อ เป้าหมายการแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน บางครั้งความสนิทสนมก็เป็นสาเหตุของการเกิดการขัดแย้ง นอกจากนี้ยังเกิดจากความไม่เข้าใจในบทบาทของบุคคล

กระบวนการความขัดแย้งทางสังคม

กระบวนการความขัดแย้ง (Conflict Process) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (สิทธิพงศ์ สิทธิจักร. 2535 : 78)

1. ศักยภาพในการขัดขวางหรือภาวะเข้ากันไม่ได้ (Potential Opposition or Incompatibility) เป็นการสร้างโอกาสความขัดแย้งให้เกิดขึ้นแต่ไม่จำเป็นว่าจะนำไปสู่ความขัดแย้งโดยตรง อาจเกิดจากการติดต่อสื่อสาร โครงสร้างและตัวแปรส่วนบุคคลคือ

1.1 การสื่อสาร (Communication) เป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งความยากลำบากในการใช้คำความเข้าใจผิดเกิดเสียงรบกวนขึ้นในช่วงของการติดต่อสื่อสาร แต่การติดต่อสื่อสารที่ไม่ดีอาจจะไม่ใช่สาเหตุของทั้งหมด นอกจากนี้การเลือกช่องทางการสื่อสารอาจมีอิทธิพลต่อความขัดแย้งได้

1.2 โครงสร้าง (Structure) คือขนาดระดับความเชี่ยวชาญในการทำงานที่กำหนดให้สมาชิกของกลุ่มความชัดเจนในอำนาจหน้าที่ การเข้ากันได้ของเป้าหมายของสมาชิกรูปแบบภาวะผู้นำระบบการให้รางวัลการพึ่งพาระหว่างกลุ่มมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งกลุ่มที่มีความขัดแย้งมากที่สุดเป็นกลุ่มที่อายุน้อยที่สุดและมีการออกจากงานสูงความคุมเคือ ในการกำหนดความรับผิดชอบมากขึ้นเท่าใดก็ทำให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้นเท่านั้น

1.3 ตัวแปรส่วนบุคคล (Personal Variables) เป็นความแตกต่างของแต่ละบุคคล

2. การรับรู้ความขัดแย้งด้วยตนเอง (Cognition and Personalization) ถ้าสภาพในขั้นที่ 1 เป็นทางลบจะไม่เกิดความขัดแย้ง

2.1 การรับรู้ความขัดแย้ง (Perceived Conflict) การรับรู้ในข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่กลุ่มระมัดระวังเหตุการณ์ขั้นที่ 1 เพราะถ้าตกลงกันไม่ได้ก็เกิดความขัดแย้ง

2.2 ความขัดแย้งที่รู้สึกได้ (Felt Conflict) เป็นข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับอารมณ์เครียดสับสนหรือความเป็นศัตรูกันเกิดขึ้นขั้นที่ 2 นี้ กลุ่มตัดสินใจว่าเป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับอะไรและทำให้เกิดความรู้ดีกว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นวิฤต

3. ความตั้งใจ (Intentions) แทรกอยู่ระหว่างการรับรู้ของบุคคลอารมณ์และพฤติกรรมที่แสดงออก

3.1 การแข่งขัน (Intentions) เป็นการที่บุคคลมุ่งที่ตนเองมากเกินไปให้ความร่วมมือเมื่อบุคคลหนึ่งแสวงหาความพอใจในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยไม่สนใจกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มอื่น

จะทำให้เกิดความขัดแย้ง นั่นคือบุคคลอยู่ในภาวะการณ์แข่งขันตั้งใจจะบรรลุเป้าหมายของตนเองโดยการทำลายเป้าหมายของคนอื่น

3.2 การร่วมมือ (Collaborating) เป็นการที่บุคคลให้ความร่วมมือและมุ่งตนเองมากเมื่อบุคคลมีความขัดแย้งแต่ละฝ่ายพยายามที่จะทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยมีความร่วมมือและการแสวงหาความร่วมมือในผลประโยชน์ การร่วมมือเป็นความตั้งใจของกลุ่มที่จะแก้ปัญหาโดยทำความเข้าใจที่ชัดเจนมากกว่าการผ่อนปรน

3.3 การหลีกเลี่ยง (Avoiding) บุคคลไม่ให้ความร่วมมือและไม่มุ่งที่ตนเองไม่สนใจความขัดแย้งหลีกเลี่ยงจากสิ่งอื่นซึ่งไม่ลงรอยด้วย

3.4 การยอมให้ (Accommodation) การที่บุคคลให้ความร่วมมือและไม่มุ่งที่ตนเองปรารถนาจะหยุดเป้าหมายของตนเองให้ความสนใจกับเป้าหมายของอีกกลุ่ม โดยการช่วยเหลือสนับสนุนความคิดเห็นคนอื่นยกโทษให้เพื่อให้สัมพันธภาพคงอยู่

4. พฤติกรรม (Behavior) รวมถึงการพูดการแสดงออกการโต้ตอบกับพฤติกรรมขัดแย้งเหล่านี้ สามารถทำให้เพิ่มหรือลดการทำงาน ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง

5. ผลลัพธ์ (Outcome) ปฏิบัติการโต้ตอบระหว่างกลุ่มที่ขัดแย้งความขัดแย้งในระดับต่ำและปานกลาง จะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการปรับปรุงคุณภาพการทำงานได้ การจัดให้มีการขัดแย้งระดับปานกลางจะกระตุ้นความสนใจอยากรู้อยากเห็นของบุคคลในแต่ละกลุ่ม และปัญหาความตึงเครียดจะน้อยลงส่งเสริมให้เกิดการประเมินตนเอง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานความขัดแย้งที่ต่อต้านร้ายแรง จะไม่ผ่านการตัดสินใจของกลุ่มไปโดยง่ายอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

การจัดการความขัดแย้งทางสังคม

การจัดการความขัดแย้งเป็นไปทั้งทางบวกและทางลบ ฉะนั้นเพื่อให้ประโยชน์แก่องค์กรหากความขัดแย้งมีน้อยเกินไป ต้องมีการกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งขึ้นบ้างและหากความขัดแย้งมีมากเกินไปผู้บริหารต้องเข้ามาแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

การจัดการความขัดแย้งด้วยการแก้ปัญหาาร่วมกันแม้จะค่อนข้างยากแต่ก็เป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุดเพราะคำนึงถึงทั้งตัวบุคคลและผลงานผลที่จะตามมาของวิธีนี้คือทุกฝ่ายมีความพอใจ (Win-position) แต่ละฝ่ายพยายามสร้างข้อผูกพันเพื่อเป็นพื้นฐานในการทำงานร่วมกันในอนาคตในการจัดการกับความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ต่อไป ผู้บริหารที่นิยมใช้รูปแบบการจัดการกับความขัดแย้งแบบนี้จึงเป็นผู้ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์

การจะเลือกวิธีใดมาจัดการกับความขัดแย้งนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติและแนวคิดของผู้บริหาร ว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่ดีต้องการขจัดให้หมดไป พยายามอย่าให้เกิดขึ้นในองค์กรหรือว่าความขัดแย้งเป็นพลังผลักดันอย่างหนึ่ง ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรสมควรจะกระตุ้นให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด ผู้บริหารจะรับรู้และวิเคราะห์ความขัดแย้งตลอดจนหาแนวทางจัดการกับความขัดแย้งตามแนวคิดของตน เบลค, มอดัน และเทปเปอร์ (สิทธิพงษ์ สิทธิขจร. 2535 : 87) ระบุว่าผู้บริหารที่จัดการกับความขัดแย้งมีอยู่ 5 ประเภทคือ นักเผด็จการ (Tough Battler) นักประสานไมตรี (Friendly Helper) นักหลบหลีก (Avoider) นักประนีประนอม (Compromiser) และนักแก้ปัญหา (Problem Solver)

1. นักเผด็จการจะรู้สึกว่ายอมให้มีความขัดแย้งเกิดขึ้นไม่ได้ เพราะถือว่าความขัดแย้งเป็นเครื่องแสดงถึงความล้มเหลวในการควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นจะรู้สึกโกรธและพยายามใช้อำนาจของตนเอาชนะความขัดแย้ง จะควบคุมความขัดแย้งโดยการเก็บกดไว้ชอบใช้วิธีบังคับใครแสดงความขัดแย้งออกมาจะถูกลงโทษทุกคนจะต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา

2. นักประสานไมตรีเป็นผู้ที่ยอมรับว่ามีความขัดแย้งอยู่ แต่รู้สึกกลัวเพราะคิดว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่คุกคามความสงบสุขในหน่วยงาน จึงพยายามให้สถานการณ์ราบรื่นมักจะใช้วิธีกลบเกลื่อนเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น คือจะไม่พูดถึงประเด็นปัญหาตรงๆ แต่จะพูดถึงข้อตกลงอื่นที่ทุกฝ่ายยอมรับ ใครจะแสดงอารมณ์ในทางลบบ้างก็ปล่อยให้ทุกคนจะต้องอดทนและยอมรับ

3. นักหลบหลีกจะพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งถือคติว่าถ้าความขัดแย้งไม่ได้รับความสนใจปัญหา ก็จะคลี่คลายไปเองเมื่อเวลาผ่านไปพอสมควร จึงชอบใช้วิธีหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอยู่เสมอ

4. นักประนีประนอมมักคิดว่าความรุนแรงจะเป็นตัวเสริมความขัดแย้ง ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงการที่จะก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง คือการประนีประนอมยอมความกันทุกฝ่ายควรเสียสละและมาพบกันคนละครึ่งทาง นักประนีประนอมมักจะเลือกใช้วิธีไกล่เกลี่ยหรือเจรจาต่อรองความขัดแย้งจะถูกปล่อยให้เฉยๆ และไม่พยายามให้บุคคลที่มีความขัดแย้งกันได้เผชิญหน้ากันหรือติดต่อกันโดยตรง

5. นักแก้ปัญหามักจะยอมรับความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาหลีกเลี่ยงไม่พ้นทุกฝ่ายควรหันหน้าเข้าหากัน และร่วมกันวิเคราะห์ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงเพื่อจะได้หาทางแก้ไขได้ตรงประเด็น เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นจึงชอบใช้วิธีเผชิญหน้า เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันและหาข้อตกลงที่เห็นพ้องต้องกัน

สิทธิพงษ์ สิทธิขจร (2535 : 87) ได้เสนอรูปแบบการจัดการความขัดแย้งเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. การกระตุ้นความขัดแย้ง (Stimulation Conflict) เป็นการเพิ่มการแข่งขันกันของบุคคล และทีมการให้บุคลากรภายนอกและการเปลี่ยนรูปแบบหรือกระบวนการทำงาน

2. การควบคุม (Controlling Conflict) โดยการเพิ่มจำนวนบุคลากรการกระจายความร่วมมือ ในการพึ่งพาอาศัยของบุคคล และการจัดงานให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพหรือความถนัดของแต่ละบุคคล

3. การแก้ไขและการจัดความขัดแย้ง (Resolving and Eliminating Conflict) สามารถกระทำได้ โดยการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง การให้บุคคลในกลุ่มที่เกิดความขัดแย้งใช้การประนีประนอมและการ เคารพซึ่งกันและกันของกลุ่มที่เกิดความขัดแย้ง และการเจรจาต่อรองกับความขัดแย้งนั้น ๆ โดยมีจัดการ ความขัดแย้งประกอบด้วย 2 กระบวนการคือ

3.1 การกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันผู้บริหารจะต้องควบคุมระดับของความขัดแย้งที่จะ ยอมรับข้อสรุปร่วมกันในสิ่งที่ขัดแย้งเพื่อให้เกิดความพอใจของทั้ง 2 ฝ่ายซึ่งแต่ละฝ่ายอาจต้องเลิก ทำในบางสิ่งบางอย่างมีเทคนิคกระตุ้นข้อขัดแย้งดังนี้

3.1.1 การใช้ข่าวสารที่คลุมเครือซึ่งเพิ่มระดับความขัดแย้ง

3.1.2 นำพนักงานเข้าไปในกลุ่มอื่น (Bringing in Outsiders) ในการนำพนักงาน เข้าไปในกลุ่มซึ่งมีภูมิหลังการมองเห็นคุณค่า ค่านิยม ทักษะ หรือรูปแบบการจัดการที่แตกต่างจาก เดิม

3.1.3 วางโครงสร้างองค์การใหม่ (Restructuring the Organization) เป็นการ จัด กลุ่มงานตามความเป็นจริง การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และข้อกำหนดต่าง ๆ และการเพิ่มการพึ่งพา อาศัยกันระหว่างกลุ่มและเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงาน

3.1.4 ชี้ให้เห็นแต่สิ่งที่ไม่ดี (Appointing Devil's Advocate) เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะโต้แย้งต่อบุคคลตำแหน่งสำคัญ ๆ ในกลุ่ม

3.2 การแก้ปัญหาความขัดแย้งมีเทคนิคในการแก้ปัญหความขัดแย้ง ดังนี้

3.2.1 การแก้ปัญหา (Problem Solving) ใช้วิธีการประชุมแบบเผชิญหน้าของผู้ที่ ขัดแย้งกัน เพื่อรวบรวมปัญหาและแก้ปัญหาโดยผ่านการอภิปรายอย่างเปิดเผย

3.2.2 การวางจุดมุ่งหมายร่วม (Super Ordinate Goals) เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย ร่วมกันซึ่งไม่สามารถทำได้ ถ้าปราศจากความร่วมมือซึ่งกันและกันของผู้ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่าย

3.2.3 การขยายตัวของทรัพยากร (Expansion of Resources) เป็นการแก้ปัญหา โดยการใช้คำพูดจัดสรรเงิน เป็นโอกาสในการสนับสนุนจัดช่องว่างในการทำงานในสำนักงานเพิ่ม จำนวนทรัพยากรเพื่อการเอาชนะปัญหา

3.2.4 การหลีกเลี่ยง (Avoidance) เป็นวิธีการถอนตัวหรือหนีปัญหาจากความขัดแย้ง

3.2.5 ทำให้ราบรื่น (Smoothing) คือความพยายามที่จะลดความต้องการของแต่ละกลุ่มซึ่งขัดแย้งกันเพื่อให้ความขัดแย้งลดลง

3.2.6 การประนีประนอม (Compromise) ให้ลดคุณค่าของเป้าหมายซึ่งแต่ละกลุ่มต้องการลง

3.2.7 ใช้คำสั่งที่มีสิทธิ์อำนาจ (Authoritative Command) เป็นการจัดการซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ที่เป็นทางการ เพื่อแก้ปัญหาการขัดแย้งแล้วให้การติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม

3.2.8 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ (Altering the Human Variable) เป็นเทคนิคในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคล เช่น การฝึกอบรมการสร้างความสัมพันธ์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง เป็นต้น

3.2.9 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง (Altering the Structural Variables) เป็นการเปลี่ยนแปลงตัวแปรด้านโครงสร้างขององค์การที่เป็นทางการ และรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายขัดแย้งโดยการออกแบบงานใหม่ การโยกย้ายงานการสร้างความร่วมมือในตำแหน่งต่าง ๆ เป็นต้น

จากแนวคิดนี้ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า ความขัดแย้งเป็นการปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคล ตั้งแต่สองฝ่ายหรือมากกว่าสองฝ่ายขึ้นไปมาอยู่รวมกันในสังคม โดยเฉพาะสังคมที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลาย ๆ กลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกันนั้นจะมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ รวมไปถึงวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันไป จนทำให้เกิดการเอาเปรียบกันขึ้น ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่มีการแข่งขันทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และการแข่งขันเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ต้องการของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม สำหรับความขัดแย้งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งวิจัยใน 2 ระดับ คือความขัดแย้งระหว่างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และความขัดแย้งระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกบริหารส่วนตำบลที่มีความหลากหลายในชาติพันธุ์

กระบวนการเจรจาต่อรอง (Negotiation Process)

โรบบินส์ (Robbins, 1999 : 28) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการเจรจาต่อรอง ซึ่งประกอบด้วย

1. ขึ้นเตรียมการและวางแผน (Preparation and Planning)

ก่อนเริ่มลงมือเจรจาทันทีต้องทำการบ้านล่วงหน้ามาก่อน โดยต้องตอบคำถามต่อไปนี้ได้อย่างคล่องแคล่วชัดเจน เช่น ข้อขัดแย้งที่เจรจามีลักษณะอย่างไร มีความเป็นมาอย่างไร จึงต้องเกิดการเจรจาขึ้น มีใครที่เกี่ยวข้องบ้าง และการรับรู้ของแต่ละคนที่มีต่อข้อขัดแย้งนี้เป็นอย่างไร ฝ่ายท่าน

ต้องการได้อะไรจากการเจรจาครั้งนี้ อะไรคือเป้าหมายของท่าน เช่น ถ้าท่านเป็นฝ่ายจัดซื้อของบริษัท เป้าหมายของท่านก็คือต้องสามารถจัดซื้อได้ในราคาต่ำได้ของที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน เป็นต้น ดังนั้นในการเจรจาต่อรองเรื่องนี้จึงเป็นประเด็นหลักที่ต้องไม่ยอมให้ประเด็นอื่นเข้ามาบดบังหรือแย่งความสำคัญไป ท่านจึงต้องเขียนบันทึกเป้าหมายของท่านเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน โดยระบุผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการเจรจา ตั้งแต่ระดับที่หวังจะได้มากที่สุด (Most Hopeful) เรืองลง ไปจนถึงระดับต่ำสุดที่สามารถรับได้ (Minimally Acceptable) และต้องยึดมั่นเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในใจเสมอ

ในขณะเดียวกันเมื่อท่านรู้เราแล้วก็จำเป็นต้องรู้เขาด้วย โดยท่านต้องทำการประเมินให้ได้ว่าเป้าหมายของฝ่ายตรงข้ามคืออะไร มีคำถามอะไรบ้างที่คาดว่าจะถูกซักถาม ฝ่ายตรงข้ามข้ามจะมีจุดยืนอย่างไรต่อการเจรจามีผลประโยชน์ซ่อนเร้นอื่นใดบ้างที่มองไม่เห็น แต่ฝ่ายตรงข้ามถือว่าสำคัญ มีอะไรบ้างที่ฝ่ายนั้นจะกำหนดขึ้นเพื่อเจรจาต่อรอง เป็นต้น เมื่อท่านสามารถคาดหมายจุดยืนของกลุ่มได้แล้วล่วงหน้าแล้ว ต่อจากนี้ท่านก็มีหน้าที่ต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นเหล่านี้เพื่อจะได้เจรจาโต้ตอบได้ด้วยข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ที่สนับสนุนจุดยืนของท่านให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น

หลังจากที่ท่านได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ต่อไปท่านจะต้องกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) ของการเจรจา การเล่นเกมรุกต้องมีกลยุทธ์ฉันทัด การเจรจาต่อรองก็เป็นฉันทัด เพราะจะช่วยให้ทราบล่วงหน้าว่าในแต่ละสถานการณ์จะต้องทำอย่างไรบ้าง ในการกำหนดกลยุทธ์ของท่าน ท่านควรพิจารณาว่าทั้งฝ่ายท่านและฝ่ายตรงข้ามมี “ทางเลือกที่ดีที่สุดที่เป็นข้อตกลงของการเจรจาต่อรอง” หรือไม่ (Best Alternative To a Negotiated Agreement BATNA) กล่าวคือ BATNA ของท่านจะเป็นตัวกำหนดว่า มูลค่าที่ต่ำสุดซึ่งท่านสามารถรับได้จากข้อตกลงของการเจรจานี้เป็นเท่าไร แต่ถ้าได้สูงกว่านี้ก็เป็นเรื่องดี อย่างไรก็ตามในทางกลับกันท่านก็ไม่ควรคาดหวังถึงความสำเร็จของการเจรจาโดยไม่มอง BATNA ของฝ่ายตรงข้ามแม้ว่าฝ่ายท่านไม่อาจสนองตอบได้ก็ตาม แต่ท่านอาจทำให้ฝ่ายตรงข้ามเปลี่ยนแปลงได้

2. ขั้นตอนกำหนดกฎกติกาพื้นฐาน (Definition of Ground Rules)

หลังจากที่ได้วางแผนและกำหนดกลยุทธ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านก็เริ่มหารือกับฝ่ายตรงข้ามถึงกติกาพื้นฐานและขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเจรจาว่าจะดำเนินอย่างไร ใครจะเป็นผู้เจรจาต่อรอง จะเจรจาที่ไหน ข้อจำกัดเรื่องเวลาหรือไม่ ถ้ามีจะทำอย่างไร จะจำกัดประเด็นที่เจรจาหรือไม่เพียงใด จะมีวิธีดำเนินการอย่างไรหากการเจรจาพบทางตัน ในขั้นตอนนี้ ทั้งสองฝ่ายอาจแลกเปลี่ยนข้อเสนอหรือความต้องการของฝ่ายตนในเรื่องที่จะเจรจาต่อไป

3. ขั้นตอนทำความเข้าใจและหาเหตุผลสนับสนุน (Clarification and Justification)

หลังจากที่ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนข้อเสนอเบื้องต้นที่เป็นจุดยืนแล้ว ขึ้นต่อไปแต่ละฝ่าย

จะอธิบายขยายความ ทำความชัดเจน เสริมแต่งและหาเหตุผล เพื่อสนับสนุนจุดยืนเดิมของคุณ
ขั้นตอนนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นการเผชิญหน้ากัน แต่ถือเป็นโอกาสดีที่แต่ละฝ่ายจะได้เรียนรู้ได้ให้
การศึกษาหรือได้แจ้งให้ทราบซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับประเด็นเจรจาว่ามีความสำคัญอย่างไรและแต่
ละฝ่ายจะบรรลุความต้องการของตนได้อย่างไร เป็นขั้นตอนที่ท่านสามารถมอบเอกสารที่สนับสนุน
ข้อเสนอของท่านให้ฝ่ายตรงข้ามพิจารณา

4. ขั้นต่อรองและแก้ปัญหา (Bargaining and Problem Solving)

ความสำคัญของกระบวนการเจรจาต่อรองก็คือมีทั้งการให้และการรับ (Give and Take)
เพื่อให้ได้ข้อยุติเกิดขึ้น ทั้งสองฝ่ายจำเป็นต้องโอนอ่อนผ่อนปรนซึ่งกันและกันทักษะการเจรจาต่อรอง
จึงสำคัญมาก กรุณาอ่านข้อเสนอแนะการเพิ่มทักษะการเจรจาต่อรองในตอนต่อไป

5. ขั้นจบการเจรจาและนำสู่การปฏิบัติ (Closure and Implementation)

ขั้นสุดท้ายของกระบวนการเจรจาต่อรองก็คือ การได้ข้อตกลงอย่างเป็นทางการซึ่ง
จะต้องดำเนินการในรายละเอียดและจัดทำขั้นตอนสู่การปฏิบัติต่อไป ตัวอย่างของการเจรจาต่อรอง
ที่พบบ่อยเช่น ข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ข้อตกลงการเช่าทรัพย์สิน ข้อตกลงการซื้อ
อสังหาริมทรัพย์บ้านจัดสรร ข้อตกลงการว่าจ้างผู้บริหารระดับสูงของบริษัท เป็นต้น ในแทบทุก
กรณีการจบการเจรจาต่อรองด้วยการยกมือไหว้อำลาทำนองเดียวกับการจับมือลาของชาติตะวันตก

ข้อเสนอแนะการเจรจาต่อรอง

หลังจากที่ใช้เวลาประเมินเป้าหมายและผลประโยชน์ทั้งของฝ่ายตนและฝ่ายคู่เจรจาที่
ต้องการรวมทั้งกำหนดกลยุทธ์ที่จะใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านก็อยู่ในภาวะพร้อมที่จะลงมือเจรจา
ได้ทันที ต่อไปนี้เป็นข้อแนะนำเพื่อพัฒนาทักษะของการเจรจาต่อรองของท่าน ดังนี้

เริ่มต้นด้วยการเปิดฉากเชิงบวก (Begin with a Positive Overture) จากการศึกษาเกี่ยวกับ
การเจรจาต่อรองพบว่า การเริ่มต้นหยิบยื่นไมตรีด้วยการแสดงความผ่อนปรนก่อนมักได้ผลต่างตอบ
แทนกลับมาเช่นกัน ดังนั้นการเปิดฉากแง่ดี ยอมให้ส่วนหนึ่งก็จะได้รับอีกส่วนหนึ่งตอบแทน
กลับมาเช่นกัน

ระบุที่ตัวปัญหา แต่มิใช่ตัวคนหรือบุคลิกภาพ (Address Problems, Not Personalities) โดย
มุ่งที่ประเด็นต่อรองเป็นหลัก หลีกเลี่ยงการพูดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคู่กรณี โดยเฉพาะเมื่อการ
เจรจาเข้าขั้นตึงเครียดต้องไม่พาดพิงหรือโจมตีบุคคลเป็นส่วนตัว เพราะจุดยืนหรือความคิดของผู้
นั้นต่างหากที่ท่านไม่เห็นด้วยแต่ไม่ใช่ตัวผู้นั้น ดังนั้น สิ่งที่พึงระวังก็คือ ต้องแยกคนออกจากปัญหา
และต้องไม่เอยถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ความสนใจต่อข้อเสนอครั้งแรกเพียงเล็กน้อย (Pay
Little Attention to Initial Offers) โดยมองข้อเสนอครั้งแรกเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการเจรจาและ
แน่นอนว่า ทุกฝ่ายต่างมีข้อเสนอครั้งแรกของตน ซึ่งมักยื่นเสนอมากเกินไปหรือค่อนข้างเป็นเชิง
อุคมคติ จึงต้องเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องโดยสนใจไม่มากนัก

มุ่งให้ได้ข้อยุติแบบชนะ - ชนะ (Win – win Solution) นักเจรจาต่อรองที่ขาดประสบการณ์ ส่วนใหญ่มุ่งผลของการเจรจา ที่ตนเองเป็นฝ่ายชนะเสมอโดยไม่สนใจว่าอีกฝ่ายจะได้รับความเสียหายอย่างไร ดังได้กล่าวมาแล้วถึงกลยุทธ์ในการเจรจาต่อรองแบบบูรณาการ (Integrative Agreement) ว่า การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันของทั้งสองฝ่ายสามารถนำไปสู่ข้อยุติที่ดีของการเจรจาได้ ดังนั้นถ้าโอกาสเอื้ออำนวย การหาข้อยุติแบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสม ขอให้ท่านลองพิจารณาใช้กรอบความคิดในการต่อรองของฟังก์เคิลย์ (Pinkley's Cognitive Frames) ที่ได้กล่าวมาแล้วมาทำการวิเคราะห์ความสนใจและมุมมองปัญหาของกลุ่มขัดแย้งและของตนเอง แล้วจึงปรับเปลี่ยนให้ทั้งสองฝ่ายต่างได้ประโยชน์ คือเป็นผู้ชนะทั้งคู่

สร้างบรรยากาศการเจรจาที่เปิดเผยและไว้วางใจต่อกัน (Create and Open and Trusting Climate) นักเจรจาต่อรองที่ชำนาญจะมีทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี ใช้การซักถามเป็นระยะ ๆ แต่อยู่ในกรอบของการเจรจาไม่พยายามปกป้องตนเอง พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำหรือวลีที่อาจทำให้คู่เจรจาเกิดความไม่พอใจขึ้น กล่าวโดยสรุปก็คือ พยายามสร้างบรรยากาศที่เปิดเผยเป็นกันเองและมีความไว้วางใจต่อกันเพื่อนำไปสู่การได้ข้อยุติแบบบูรณาการนั่นเอง

บทสรุป

เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นคนส่วนใหญ่จะสรุปโดยอัตโนมัติว่า กำลังบั่นทอนการทำงาน และสร้างความเสียหายต่อองค์กร บทเรียนนี้ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อดังกล่าวไม่ถูกต้องเสมอไป ความขัดแย้งสามารถทำให้เกิดผลด้านสร้างสรรค์หรือเกิดผลเชิงทำลายก็ได้ถ้าดำเนินการไม่ ทั้งสองกรณีจะเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน แต่ถ้าความขัดแย้งที่อยู่ในระดับที่พอเหมาะ (Optimal Level) กล่าวคือ มีความขัดแย้งแต่ไม่ถึงขั้นทำให้เกิดการแตกแยกจะเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ช่วยลดระดับความเครียดให้น้อยลง ก่อเกิดความคิดให้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ขึ้น จึงเป็นความขัดแย้งที่มีใช้การแตกแยกหรือเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการสื่อสารและการประสานงานแต่อย่างใด

ความขัดแย้งที่มีน้อยเกินไปหรือมากเกินไปล้วนเป็นอุปสรรคต่อความมีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือต่อองค์กรโดยรวม และมีผลให้ความพึงพอใจของกลุ่มลดลง การขาดงานและการลาออกจากงานมากขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดคือผลผลิตลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าความขัดแย้งอยู่ในระดับพอเหมาะจะทำให้ความรู้สึกเอาใจตนเองที่มากเกินไปและความรู้สึกสิ้นหวังของบุคคลได้รับการปรับให้อยู่ในระดับพอดี เกิดแรงจูงใจ และถูกเสริมแรงด้วยความคิดใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการทำงานที่มีชีวิตชีวน่าสนใจและท้าทายความสามารถของทุกฝ่าย จะมีเพียงคนที่ต้องทำงานที่ตนเองไม่ถนัดหรือไม่ตรงกับความสามารถ รวมทั้งคนที่ไม่มีผลงานเท่านั้นที่อึดอัดและลาออกไปในที่สุด

ไม่มีวิธีการใดที่ดีที่สุดซึ่งสามารถแก้ปัญหาคความขัดแย้งได้อย่างเบ็ดเสร็จ จึงต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะกับเหตุการณ์ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะโดยสรุป

วิธีการแข่งขัน (Competition) ใช้กรณีที่ต้องการรวดเร็ว ต้องตัดสินใจในประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่เกี่ยวกับการอยู่รอดขององค์กร ต้องจำเป็นใช้มาตรการที่ไม่มีใครต้องการ (เช่น ตัดค่าใช้จ่าย นำกฎเหล็กมาใช้เพื่อให้เกิดวินัย เป็นต้น) ต้องการใช้ความเด็ดขาดเอาชนะพวกมากลากไปให้เห็นแก่ตัวเบียดบังผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

วิธีการความร่วมมือ (Collaboration) ใช้เพื่อแสวงหาข้อยุติแบบบูรณาการ (Integrative Solution) เมื่อทั้งสองฝ่ายเห็นความสำคัญที่ต้องรวมขอมกัน ใช้เพื่อหลอมความคิดเห็นของคนที่มุมมองต่างกัน ใช้เพื่อให้เกิดฉันทานุมัติและเกิดความผูกพันต่อบริษัท หรือใช้เพื่อการแก้ไขรอยร้าวด้านความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในองค์กร เป็นต้น

วิธีการหลีกเลี่ยง (Avoidance) ในกรณีต่าง ๆ เช่น เป็นประเด็นที่ไม่มีสาระอะไรหรือเรื่องสำคัญแต่ถูกกดดัน หรือกรณี que เห็นว่าไม่ได้ประโยชน์อะไรจากการเจรจาอีกแล้วหรือเพื่อปล่อยให้อารมณ์ร้อนแรงผ่อนคลายลงเมื่อเวลาผ่านไป หรือเพื่อประวิงให้มีเวลารวบรวมข้อมูลมากขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจหรือเลี่ยงเพื่อให้คนอื่นที่รู้ปัญหาดีกว่าได้เข้ามาช่วยคลี่คลายความขัดแย้งแทน เป็นต้น

วิธีการยินยอม (Accommodation) ใช้ในกรณีต่าง ๆ เช่น เมื่อประเด็นดังกล่าวสำคัญต่อฝ่ายตรงข้ามมากกว่าฝ่ายท่านจึงยินยอมเพื่อเห็นแก่มิตรภาพ หรือยอมครั้งนี้เพื่อหวังผลในครั้งหน้า เพราะเกิดบุญคุณต่อกัน หรือยอมเพื่อลดการสูญเสียให้น้อยลง จากการที่ฝ่ายเราผิดพลาดและเกิดการเสียหายขึ้น หรือยอมเพื่อเห็นแก่ความสามัคคีกลมเกลียวในหน่วยงาน หรือยอมให้เกิดความผิดพลาดเพื่อให้พนักงานเรียนรู้จากความผิดพลาดนั้น (ผิดเป็นครู) เป็นต้น

วิธีประนีประนอม (Compromise) ใช้ในกรณีต่อไปนี้ เช่น เนื่องจากเป้าหมายมีความสำคัญจึงไม่คุ้มค่าที่ต้องแตกแยกกันด้วยวิธีการรุนแรง หรือกรณีที่ทั้งสองฝ่ายมีความสามารถทัดเทียมกันและต่างผูกพันต่อเป้าหมายเดียวกัน หรือเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้เนื่องจากเงื่อนไขบังคับ หรือใช้เมื่อพบว่าวิธีการแข่งขันและวิธีการร่วมมือไม่ประสบความสำเร็จแล้ว เป็นต้น

การเจรจาต่อรองเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่เกิดอยู่ตลอดเวลาในการดำเนินงานของกลุ่มหรือองค์กร การต่อรองด้วยวิธีให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์เพียงเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือการเผชิญหน้าให้หมดไปนั้น เป็นวิธีที่ได้ผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่การต่อรองแบบบูรณาการมีแนวโน้มที่จะได้ข้อยุติซึ่งพอใจต่อทุกฝ่ายและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีของกลุ่มอย่างยั่งยืน

สืบค้นจากหนังสือจิตวิทยาบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 511) ให้ความหมายไว้ว่า ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเน้นถึงลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และทางธรรมชาติที่มีความเป็นขอบเขตเฉพาะ

พื้นที่นั้น ๆ เป็นสำคัญและยังมีความหมายที่กำหนดขอบเขตของพื้นที่ระดับย่อยตามเขตการปกครอง หรือเป็นหน่วยงานระดับรองไปจากหน่วยงานใหญ่ ได้แก่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นต้น

เอกรินทร์ สิมหาศาลและปรีชา นุ่มสุข (2540 : 2) กล่าวว่า “ท้องถิ่น” หมายถึง การกำหนดขอบเขตพื้นที่ ขอบเขตความรับผิดชอบหรือหน่วยงานที่ปรากฏในท้องถิ่นต่าง ๆ ตามสภาพสังคม ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ระดับย่อยรองไปจากสังคมใหญ่

สรุปได้ว่า “ท้องถิ่น” หมายถึงถิ่นฐานที่อยู่ของมนุษย์ที่ตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่กันเป็นกลุ่มหรือหน่วยของพื้นที่ย่อยลงมา ตั้งแต่บ้าน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เทศบาล จังหวัด ในทำนองเดียวกัน

ถ้าจะกล่าวถึงท้องถิ่นในลักษณะที่เป็นขอบเขตชุมชนใดชุมชนหนึ่งสิ่งที่เราควรพิจารณาคือ สภาพของท้องถิ่นนั้นเป็นอย่างไรมีความเจริญก้าวหน้าหรือล้าหลังเพียงใด ภาวการณ์ครองชีพของผู้คนในชุมชนเป็นเช่นใดก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบพื้นฐานเฉพาะชุมชนนั้น ๆ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและลักษณะของการเมือง การปกครอง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมรวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปัจจุบัน มีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ มีแนวโน้มจะพัฒนาจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรมให้มากขึ้น แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องเตรียมประชากรของประเทศและท้องถิ่น พร้อมทั้งจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุข

การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทน้อยประกอบกับขาดความเป็นอิสระงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด รายได้ขององค์การปกครองท้องถิ่นรวมกันทั้งประเทศรวมกันยังไม่ถึง 10 % ของรายได้ทั้งประเทศ ดังนั้นประเด็นความสุจริตหรือจริยธรรมของผู้บริหารองค์การปกครองท้องถิ่น จึงไม่ใช่ปัญหาที่ได้รับความสนใจจากทั้งแวดวงนักวิชาการ สื่อมวลชนและสาธารณะมากนัก หากแต่สถานการณ์เริ่มเปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะเวลาหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา การกระจายอำนาจกลายเป็นประเด็นทางการเมืององค์การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่มีเจตนารมณ์ในการปฏิรูประบบการเมืองการบริหารของไทย ได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นอย่างขนานใหญ่และรอบด้านอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ ที่ทำให้้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้น และขณะเดียวกันก็สะท้อนความจำเป็นที่ต้องให้ความสนใจในเรื่องความขัดแย้งกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในระดับท้องถิ่นประกอบด้วย (ตระกูล มีชัย. 2549 : 27 - 37)

ประการแรก จำนวนหน่วยการปกครองท้องถิ่นเดิมประเทศมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นจำนวนน้อยประมาณ 1000 แห่ง หากแต่ในระยะเวลาอันสั้นตั้งแต่ พ.ศ. 2537 ที่มี พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นรวมกันทุกประเภทมีจำนวนถึง 7,950 แห่ง ทุกพื้นที่อยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองท้องถิ่น การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่ต้องมีทั้งสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้งส่งผลให้เกิดนักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมาก ซึ่งในชุมชนขนาดเล็กประกอบด้วยค่าตอบแทนที่ไม่มากมาย นักการเมืองซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นมักประกอบอาชีพอย่างอื่นอยู่แล้วหรือต้องประกอบอาชีพอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการบริหารท้องถิ่นทำให้อโอกาสของการเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นไปได้สูง นอกจากนั้นจำนวนหน่วยการปกครองท้องถิ่นมากมายเช่นนี้ ชี้ให้เห็นว่าถึงแม้การทุจริตในองค์กรปกครองท้องถิ่นมีมูลค่าไม่มากนักเมื่อเทียบกับกรณีระดับชาติ หากแต่มองในภาพรวมขององค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหมดความเสียหายต่อประเทศชาติถือว่าจำนวนมาก

ประการที่สอง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นเดิมองค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และการบริการสาธารณะ ในท้องถิ่นตนเองน้อยมากภารกิจจำนวนมากไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ดำเนินการ โดยหน่วยงานของราชการส่วนกลางหรือภูมิภาครวมทั้งรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในรูปแบบอื่น ๆ แม้แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองท้องถิ่นโดยตรง มักเป็นการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยท้องถิ่นเป็นเพียงผู้ปฏิบัติแต่ด้วยรัฐธรรมนูญ

ประการที่สาม บทบาทและความสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือเม็ดเงินที่เป็นรายได้ของท้องถิ่นเดิมรายได้ขององค์กรปกครองท้องถิ่น คิดเป็นเพียง 6 - 9 % ของรายได้ของรัฐบาลซึ่งน้อยมาก พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 (4) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2549 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35 ผลปรากฏว่าในปี 2544 - 2546 รายได้ของท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 20.92, 21.88 และ 22.19 ของรายได้รัฐบาลซึ่งในปี 2546 นี้คิดเป็นจำนวนเงินที่องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารจัดการสูงถึง 184,066.04 ล้านบาท ด้วยงบประมาณมากมายทำให้มีการมองว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นอาจกลายเป็นแหล่งหาผลประโยชน์และถ้าขาดการบริหารจัดการที่ดีย่อมนำมาสู่ความเสียหายต่อประเทศชาติ

ดังนั้น จากแนวคิดดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษามองว่าทั้งสามประการข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นภาพของการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ถึงแม้กระบวนการดังกล่าวเพิ่งเริ่มต้นขึ้นก็ตามแต่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องศึกษาถึงประเด็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและ

ผลประโยชน์ส่วนรวมในองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการกระจายอำนาจที่ดำเนินอยู่ มิเช่นนั้นความเสียหายที่เกิดขึ้นนอกจากความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมอาจนำสู่การทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ผลกระทบที่สำคัญคือผลกระทบต่อประชาชนและการสูญเสีย ฉบับปัจจุบัน พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแผนปฏิบัติการกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้น มีการกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจของส่วนราชการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นรวม 245 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอน 50 กรมใน 11 กระทรวง โดยแบ่งภารกิจออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการถ่ายโอนดังกล่าวมิตีที่สำคัญมิใช่เพียงหน้าที่ที่ครอบคลุมมากขึ้นและกระทบต่อประชาชนทุกด้าน หากยังหมายถึงอำนาจอิสระในการตัดสินใจของท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น (Discretion) ในบทบาทที่หลากหลายเป็นทั้งผู้ออกและบังคับใช้กฎหมายผู้จัดบริการสาธารณะและผู้ให้เงินอุดหนุน อาทิเช่น การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นการออกหรือ ต่อใบอนุญาตการกำหนดเขตผังเมืองและการตัดสินใจให้เงินอุดหนุนหรือทาโครงการ รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างจะเป็นอำนาจตัดสินใจของผู้บริหารท้องถิ่นในสภาพเช่นนี้ โอกาสของการเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมสูง จากประสบการณ์การถ่ายโอนที่ผ่านมาพบว่าการร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสและความไม่สุจริต โดยเฉพาะผู้บริหารมากขึ้นซึ่งหลายรายมีสาเหตุจากความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ก่อให้เกิดการฮั้วราคาการเลือกผู้รับเหมาเฉพาะรายหรือการตรวจรับงาน ไม่เป็นไปตามระเบียบการจัดซื้อราคาเกินจริงการต่อหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้โรงงานเพราะเหตุผลส่วนตัว

แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

นิยาม รัฐอมฤต (ออนไลน์, 2557) ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือผลประโยชน์ขัดกัน คือ สถานการณ์ที่บุคคล เช่น ทนายความ นักการเมืองหรือผู้บริหารหรือผู้อำนวยการของบริษัท มีผลประโยชน์ทางวิชาชีพหรือส่วนตัวแข่งกับตำแหน่งที่ได้รับความไว้วางใจ

ผาสุก พงศ์ไพจิตร (2543 : 22) ได้อธิบายความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง การทับซ้อนของผลประโยชน์ของบุคคลที่มี 2 สถานะ หรือมากกว่าในเวลาเดียวกัน คือ ตำแหน่ง

สาธารณะ (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี อธิบดี ฯลฯ) และตำแหน่งในบริษัทเอกชน ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจมีความโน้มเอียงใช้อำนาจและตำแหน่งสาธารณะหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแสวงหาประโยชน์ให้แก่กลุ่มพวกพ้องของตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างง่ายดาย เช่น กรณีของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมีหุ้น หรือครอบครัวใกล้ชิดเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งได้รับสัมปทานหรืออยู่ในฐานะจะได้รับสัมปทานธุรกิจจากรัฐ ขณะเดียวกันก็อยู่ในตำแหน่งสาธารณะที่เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการให้สัมปทานธุรกิจดังกล่าวด้วย ตัวอย่างที่พบ คือ การได้ชนะประมูลโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่จากภาครัฐ เพราะผู้ชนะประมูลมีพรรคพวกเป็นนักการเมือง หรือบริษัทที่ชนะประมูลมีนักการเมืองร่วมหุ้นอยู่เป็นหุ้นลม การชนะประมูลดังกล่าวด้วยอิทธิพลทางการเมืองจะส่งผลให้บริษัทผู้ชนะประมูลสามารถทำกำไรเกินควรได้ การคอร์รัปชันในโครงการขนาดใหญ่ภาครัฐ ได้กลายเป็นแหล่งหารายได้จากการคอร์รัปชันที่สำคัญของนักการเมืองและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาโดยย่อของการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในประเทศไทย

การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นปัญหาเก่าแก่ในสังคมไทยและสังคมโลก ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์ต้องพึ่งเจ้าเมืองขุนนาง รวมทั้งผู้ทำหน้าที่เจ้าภาษีนายอากรไปเก็บภาษีและช่วยจากราษฎรมาเป็นชั้น ๆ และเปิดทางให้เจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นเก็บบางส่วนไว้เป็นของตนเองและใช้เลี้ยงลูกน้องแทนเงินเดือน และส่งบางส่วนให้รัฐบาลกลางหรือพระมหากษัตริย์ (ญาดา ประภาพันธ์. 2524 : 18) หากขุนนางไม่เก็บไว้เป็นของส่วนตัวมากเกินไปจนผิดสังเกต หรือจนมีคนร้องเรียนก็ถือว่าเป็นเรื่องปกติ ไม่ใช่เรื่องทุจริตคอร์รัปชัน ระบบและวัฒนธรรมการเก็บภาษีเช่นนี้ คงมีส่วนส่งเสริมการฉ้อราษฎร์บังหลวงในสมัยต่อมา

ในสมัยที่ประเทศไทย เริ่มมีการจัดระบบการบริหารราชการแบบตะวันตก (ราวรัชกาลที่ 5) คือมีการจ่ายเงินให้กับข้าราชการระดับต่างๆ หากใครเบียดบังทรัพย์สินของราชการมากกว่าเงินเดือนที่ได้จริง เริ่มมีการจับตามองว่า เป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งมีนัยหมายถึงการที่ขุนนางเบียดบังเงินรายได้งบประมาณที่เป็นของราชการ หรือไปรีดไถเอาทรัพย์สินสมบัติของประชาชนไปเป็นของตัวเอง

เนื่องจากประเทศไทยมีวัฒนธรรมแบบขุนนางเก็บภาษีและช่วยเหลือ รวมทั้งวัฒนธรรมแบบอุปถัมภ์ คือ ขุนนางต้องดูแลทุกข์สุขของผู้ที่อยู่ใต้อุปถัมภ์มาช้านาน เส้นแบ่งว่า อะไรคือการช่วยเหลือช่วยเหลือตามปกติและอะไรคือการฉ้อราษฎร์บังหลวงจึงไม่ค่อยชัดเจน

แม้กระนั้นก็ตาม การฉ้อราษฎร์บังหลวงในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช อาจจะมีไม่มากนัก เนื่องจากขุนนางนั้นยำเกรงพระราชอำนาจ ทั้งในแง่มีโอกาสถูกลงโทษที่รุนแรงเด็ดขาดและในแง่การผูกพันทางความเชื่อที่ว่า ถ้ายกโทษพระเจ้าแผ่นดินแล้วจะเป็นบาป ทำให้ชีวิตตกต่ำเลวร้ายอย่างถึงที่สุด นอกจากนี้แล้วโอกาสที่ขุนนางสมัยก่อนจะสะสมทุนเพื่อไปลงทุนต่อมีน้อยมาก รวมทั้งสมัยก่อนก็ไม่ได้มีสินค้าฟุ่มเฟือยให้ซื้อหาได้มากมายเหมือนในสมัยที่ประเทศไทยพัฒนาเป็นทุนนิยมอุตสาหกรรม มากขึ้นในภายหลัง

ขุนนางโดยทั่วไปมีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว จึงอาจไม่ค่อยมีแรงจูงใจที่จะถือราชฎ์บังหลวงมากนัก แต่เมื่อระบบการเมืองและเศรษฐกิจไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตยและทุนนิยมที่ข้าราชการและนักการเมืองมีอำนาจมากขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชาชนมีค่านิยมยกย่องเงิน มีสินค้ำฟูมเฟื่อย มีช่องทางที่จะสะสมและใช้เงินเพิ่มขึ้น การถือราชฎ์บังหลวงจึงขยายตัวเพิ่มขึ้น ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อประเทศไทยเกิดขาดแคลนสินค้าที่จำเป็น และมีช่องทางให้เกิดตลาดมืดและการถือราชฎ์บังหลวงกันมาก เป็นช่วงสำคัญช่วงหนึ่งที่ส่งเสริมให้การทำทุจริตคอร์รัปชันกันมาก (สนิท เจริญรัฐ, 2507 : 45)

หลังจากนั้นการทุจริตคอร์รัปชัน ก็จึงขยายตัวตามลำดับ โดยเฉพาะเมื่อสภาพการเมืองของประเทศไทยนับตั้งแต่รัฐประหารปี พ.ศ. 2490 มาต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการทหารเป็นส่วนใหญ่ เพราะการที่ชนชั้นนำผู้บริหารมีอำนาจมาก และมีโอกาสถูกตรวจสอบน้อยนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันได้มาก

สาเหตุสำคัญข้อหนึ่งของการขยายตัวของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การพัฒนาแบบทุนนิยมด้อยพัฒนาของประเทศไทยทำให้มีช่องว่างทางอำนาจและความรู้ ข้อมูลข่าวสารระหว่างชนชั้นสูงกับประชาชนมากขึ้น กลุ่มคนที่มีอำนาจ มีตำแหน่งหน้าที่ระดับสูง มีโอกาสที่จะทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย โดยที่ประชาชนไม่ค่อยมีโอกาสรู้ หรือตรวจสอบได้ หรือถึงประชาชนบางส่วนจะรู้บ้าง แต่ก็ทำอะไรไม่ได้มาก เพราะประชาชนอยู่กระจัดกระจาย ไม่มีกลุ่มองค์กร กลไกในการตรวจสอบ

ยิ่งเป็นยุคที่ปกครองรัฐบาลเผด็จการทหาร เช่น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ช่วงปลาย (พ.ศ. 2490 - 2500) จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ. 2500 - 2506) และจอมพล ถนอม กิตติขจร (พ.ศ. 2506 - 2510) ไม่มีรัฐสภาตรวจสอบ หนังสือพิมพ์และองค์กรประชาชนไม่ค่อยมีเสรีภาพ นักการเมืองยังมีโอกาสทุจริตคอร์รัปชันได้มาก รวมทั้งนักการเมืองใช้ข้าราชการเป็นเครื่องมือและเปิดทางให้ข้าราชการให้ทุจริตคอร์รัปชันแบบ “ส่งส่วย” ให้ผู้บังคับบัญชา หรือแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ด้วย จึงทำให้เกิดการร่วมมือกันคอร์รัปชัน โดยไม่ค่อยมีการตรวจสอบกันอำนาจกัน แม้ในบางยุคสมัยจะมีข้าราชการผู้ใหญ่ที่ซื่อตรง และที่คอยทัดทานนักการเมืองอยู่บ้าง เช่น ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ช่วงปี พ.ศ. 2493 - 2516 แต่ก็เป็นคนส่วนน้อย และทำหน้าที่ได้จำกัด (วิทยากร เชียงกุล, 2531 : 28)

การทุจริตคอร์รัปชันในยุคตั้งแต่รัฐบาลเผด็จการทหาร มักเป็นการทุจริตคอร์รัปชันจากงบประมาณของกระทรวงและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะงบราชการลับ และการเบียดบังจากรัฐวิสาหกิจที่มีกำไรสูง เช่น สำนักงานสลากกินแบ่ง ซึ่งถือเป็นรายได้พิเศษนอกงบประมาณที่แทบไม่มีการตรวจสอบเลย นอกจากนั้นก็เป็นการทุจริตแบบหาผลประโยชน์ค่าหัวคิวและหุ้นลมจากโครงการสัมปทานแก่บริษัทเอกชนที่รับเหมาก่อสร้างหรือขายสินค้าและบริการให้ภาครัฐบาล

ในยุครัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งก็ยังคงมีการทุจริตคอร์รัปชันด้วยเช่นกัน เนื่องจากนักการเมืองและข้าราชการมีอำนาจมากกว่าภาคประชาชนมากมายหลายเท่า และระบบตรวจสอบโดยฝ่ายค้าน หนังสือพิมพ์และองค์กรภาคประชาชน ไม่ค่อยเข้มแข็งมากนัก

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย มีการวิพากษ์วิจารณ์เปิดโปงฟ้องร้องกันได้ในบางเรื่อง ในบางช่วง ส่วนมากมักจะเกิดขึ้นได้ตอนที่ผู้นำหมดอำนาจหรือใกล้จะหมดอำนาจ เช่น เมื่อจอมพลสฤษดิ์ถึงอัฐกรรมและเครือญาติฟ้องร้องแย่งมรดกมูลค่าเกือบ 3 พันล้านบาท ในยุคปี พ.ศ. 2506 – 2507 ทำให้ประชาชนตั้งข้อสงสัยได้ว่า การมีทรัพย์สินมหาศาลขนาดนี้คงมาจากการทุจริตคอร์รัปชันหรือเมื่อจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียรและพันโทณรงค์ กิตติขจร หมดอำนาจหลังเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตย 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ก็มีการเปิดโปงและฟ้องร้องยึดทรัพย์สินสมบัติมหาศาลของคนทั้ง 3 นี้ได้บางส่วน เป็นต้น

นอกจากนี้ก็มีการเปิดโปงและฟ้องร้องเรื่องนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐทุจริตคอร์รัปชันได้เป็นบางเรื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นแค่ระดับผู้มีตำแหน่งรอง ๆ ลงมา เพราะมีการวิ่งเต้นช่วยเหลือและมีการตัดตอนไม่ให้สาวไปถึงคนระดับสูง เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการก่อสร้างบำบัดน้ำเสียที่คลองด่านที่เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และมีการเปิดโปงพิสูจน์หลักฐานฟ้องร้องกันอย่างต่อเนื่องมาหลายรัฐบาล เป็นการทุจริตมูลค่าสูงหลักหมื่นล้านบาทจนได้ชื่อว่าเป็น “การคอร์รัปชันแบบบูรณาการ” แต่ก็ทำอะไรไม่ได้มากไปกว่าการประกาศยกเลิกสัญญาผู้รับเหมาและมีการยื่นฟ้องกลุ่มผู้รับเหมาเพื่อเรียกทรัพย์สินคืน การโยกย้ายอธิบดี และลงโทษข้าราชการจำนวนหนึ่ง นาน ๆ ครั้งจะมีระดับรัฐมนตรีคิดร้ายแหกขึ้นถูกจำคุกหรือยึดทรัพย์ เนื่องจากหลักฐานชัดเจน คั้นหลูดยาก และหรือเป็นรัฐมนตรีที่เริ่มมีอำนาจลดลง หรือเป็นบุคคลที่ฝ่ายมีอำนาจมากกว่ายอมตัดทิ้งไปเพื่อรักษาตัวเองและพรรคพวกส่วนอื่นได้

การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐเท่าที่ผ่านมา เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลมากกว่าจะมีการวางมาตรการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ แม้จะมีการตั้งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ (ปปง.) แต่เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ระบบราชการและอิทธิพลของนักการเมือง จึงทำงานอย่างไม่ค่อยได้ผลมากนัก เช่น ปราบได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ทำทุจริตระดับกลางและระดับล่างมากกว่าที่จะปราบผู้ทำทุจริตระดับสูง เช่น รัฐมนตรีได้

ในสมัยรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ได้มีการปรับปรุงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่ออุดช่องโหว่ที่ทำให้เกิดการทุจริตขึ้น คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ปี พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535

ระเบียบแรกมีสาระสำคัญ เช่น โครงการมูลค่ามากกว่า 1,000 ล้านบาทต้องใช้วิธีประมูล หากเหลือผู้ประมูลรายเดียวต้องยกเลิกการประกวดราคา การซื้อหรือการจ้างแบบเหมารวม (TURNKEY) ให้ขอมติคณะรัฐมนตรีจึงจะสามารถดำเนินการได้

ส่วน พ.ร.บ.ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการแก้ไขกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญ คือ การให้สัมปทานหรือให้สิทธิแก่เอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน การดำเนินงานกำกับดูแล และติดตามผล ต้องอยู่ภายใต้คณะกรรมการที่มาจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และกระทรวงการคลัง ต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์โครงการก่อนเสนอโครงการผ่านคณะรัฐมนตรี และหลังจากที่เห็นชอบแล้ว ก็ยังต้องผ่านการพิจารณาร่วมกับของคณะกรรมการจาก สศช. และกระทรวงการคลังเรื่องร่างประกาศเชิญชวน ร่างขอบเขตของโครงการและเงื่อนไขสำคัญในสัญญา กำหนดหลักประกันซองและหลักประกันสัญญา พิจารณาเลือกเอกชนเข้าร่วมงานโดยวิธีประมูลหรือวิธีอื่น ๆ ที่ 2 หน่วยงานเห็นพ้องต้องกัน แต่ห้ามมิให้โครงการที่มีผู้เสนอเพียงรายเดียวได้รับการคัดเลือก และร่างสัญญาจะต้องส่งให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาก่อนลงนาม

หลังจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.ฉบับนี้ ทำให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งไม่สามารถควบคุมการพิจารณาโครงการโดยลำพังได้เหมือนเดิม การให้สัมปทานในลักษณะจ้างเหมารวม (BTO) แบบเดิมลดลงไปมาก เนื่องจากมีกฎระเบียบที่ชัดเจน และขั้นตอนการดำเนินงานที่รัดกุม แต่เมื่อเวลาผ่านไป นักการเมืองก็หาวิธีการหลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น กำหนดให้เป็นโครงการย่อยไม่เกิน 1 พันล้านบาท การจ้างเหมาก่อสร้างแทนการให้สัมปทานแบบเหมารวม (BTO) โดยไม่ต้องผ่านคณะรัฐมนตรี การตีความว่า โครงการใหม่เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาเก่าที่ทำกับเอกชน ซึ่งเจ้าของโครงการอนุมัติแบบต่อเนื่องได้ การอ้างความเร่งด่วนในการอนุมัติโครงการ การนำหน่วยงานไปบริหารในรูปแบบเอกชน โดยอ้างเพื่อความคล่องตัว

หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นองค์กรอิสระ แต่ในทางปฏิบัติก็ขึ้นอยู่กับผู้ได้รับเลือกเข้ามาเป็นคณะกรรมการเป็นใคร ถ้าได้คนที่สุจริต เป็นกลางและกล้าหาญ ป.ป.ช.ก็จะทำหน้าที่ได้เข้มแข็งพอสมควร แต่ถ้าได้ข้าราชการเกียจคร้านหัวเก่าที่เกรงใจหรือเป็นพวกที่มีสายสัมพันธ์กับนักการเมืองที่เป็นรัฐบาล ป.ป.ช.ก็มักจะทำหน้าที่ได้เหาะเหาะ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอิสระแบบนี้ในประเทศอื่น เช่น สิงคโปร์ ฮองกง เป็นต้น

หลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 พรรคที่ได้เข้ามาเป็นรัฐบาลคือ พรรคไทยรักไทย เป็นพรรคของนักธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมีทั้งอำนาจเงินทุนและความรู้ความสามารถด้านการจัดการ พวกเขาเปลี่ยนแปลงวิธีหาผลประโยชน์จากการทุจริตคอร์รัปชันรูปแบบเก่า ซึ่งประชาชนอาจเห็นหรือ

ตรวจสอบได้ง่าย ไปเป็นการดำเนินนโยบายและโครงการเศรษฐกิจขนาดใหญ่และการออกกฎหมายต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์กับธุรกิจของพวกเขา รวมทั้งรู้จักการผันเงินนอกงบประมาณประจำปี เช่น การให้ธนาคารรัฐปล่อยกู้เพิ่มขึ้น การใช้รายได้จากกองสลากและรัฐวิสาหกิจอื่นไปทำโครงการประชานิยมต่าง ๆ ที่ได้ทั้งคะแนนเสียง ได้รับผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจให้กับพรรคพวก นักการเมืองยุคใหม่มีวิธีการหาผลประโยชน์ในรูปแบบที่มีความซับซ้อนและซ่อนเร้นมากขึ้นจนประชาชนส่วนใหญ่ยากที่จะตามทัน นี่คือการมาของสิ่งที่เรียกว่า การคอร์รัปชันเชิงนโยบายหรือปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นรูปแบบใหม่โดยเฉพาะ แต่ก็เกิดขึ้นควบคู่กันไปการทุจริตคอร์รัปชันรูปแบบต่าง ๆ

รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งผลประโยชน์ทับซ้อนในปัจจุบัน มีอย่างน้อยที่สุด 15 แบบ คือ (วิทยากร เชียงกูล. ออนไลน์. 2557)

1. การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การให้สัมปทานและการเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย โดยการสร้างการขาดแคลนเทียม เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำตาล เป็นต้น
2. เครพ โทเครซี (Kleptocracy) เป็นการฉกฉวยทรัพย์สินของรัฐมาเป็นของครอบครัวและอาจกระทำโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
3. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลได้ผลเสียส่วนตัวและผลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการกระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม
4. การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์จากตลาดหลักทรัพย์ (ปั่นราคาหุ้นตัวเอง)
5. ปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง การปิดบังข้อมูลและให้การเท็จ เช่น การทุจริตกรณีลำไยและกล้วย เป็นต้น
6. การใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างมีอคติและลำเอียง (เช่น กรณี CTX และการตรวจสอบคุณภาพข้าว เป็นต้น)
7. การใช้อิทธิพลทางการค้า แสวงบทบาทเป็นนายหน้าหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการค้าต่างตอบแทน การแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรกับประเทศคู่ค้า เช่น การแลกเปลี่ยนกับเครื่องบินของรัสเซีย เป็นต้น
8. การใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบ การปลอมแปลงเอกสาร การฉ้อฉล การใช้กองทุนของรัฐ ไปเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง เช่น การให้ธนาคารของรัฐในโครงการประชานิยม เป็นต้น
9. ไม่กระทำการตามหน้าที่แบบตรงไปตรงมา แต่ใช้ลัทธิพรรคพวกแทน เช่น การจัดซื้อประมูล เป็นต้น
10. การให้และการรับสินบน การขู่เชิญบังคับและการให้สิ่งล่อใจ

11. การยอมรับของขั้วที่ไม่ถูกต้อง เช่น เชื้อของขั้วมูลค่าสูงและดินบนมูลค่าสูง เป็นต้น
12. ผู้บริหารประเทศทำตัวเป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ของประเทศ โดยการใช้นโยบายประชานิยม (นักการเมืองให้เงินทองหรือสิ่งของของรัฐ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้รับการสนับสนุนจากประชาชน)
13. ใช้อำนาจของตำรวจ ทหาร และข้าราชการในทางที่ผิด (ข่มขู่ คุกคามและทำร้ายให้เกิดความเกรงกลัวในการชุมนุมประท้วงนโยบายรัฐบาลและในการเลือกตั้ง)
14. ทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งการซื้อเสียงและการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ
15. การบริจาคเพื่อช่วยเหลือการรณรงค์ที่ผิดกฎหมาย (การบริจาคให้แก่นักการเมืองและพรรคการเมืองรัฐบาล เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการออกกฎหมายของรัฐบาล)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจองค์ความรู้ทางด้านผลการศึกษาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยดังนี้

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร (2554) ได้วิจัยเรื่อง การขัดแย้งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเป็นมาของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรมักเกิดจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอดีตนักการเมืองท้องถิ่น ส่วนสภาพการเลือกตั้ง มีการแข่งขันกันสูง มีความขัดแย้งรุนแรง มีพรรคการเมืองระดับชาติเข้ามาสนับสนุนผู้สมัครที่สังกัดพรรค โดยมีการปราศรัยสนับสนุนผู้สมัครจากผู้บริหารพรรคก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเลือกตั้งระดับชาติ 2) ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาการขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ เรื่องทรัพย์สินเงินทองและชื่อเสียงเกียรติยศ อำนาจ สิทธิในการประมูลรับงาน 3) ลักษณะของการขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) การขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง ที่เกิดจากการที่จะเอาชนะการเลือกตั้ง (2) การขัดแย้งเชิงธุรกิจที่มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับนักการเมืองท้องถิ่น และ (3) การขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมืองเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งการขัดแย้งจะมีขึ้นทั้งก่อนการ ขณะเลือกตั้งและหลังวันเลือกตั้ง และ 4) ผลกระทบจากการขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรจะส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างน้อย 4 ด้าน คือ (1) ผลกระทบต่อคน (2) ผลกระทบต่องบประมาณ (3) ผลกระทบต่อวัสดุอุปกรณ์ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ได้มาตรฐานและ (4) ผลกระทบต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

จิรพงษ์ โชติอัครนิษฐ์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง สาเหตุของความขัดแย้ง และแบบแผนของการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสำนักงานเทศบาลตำบล โลกโพธิ์ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งได้แก่ เรื่องการติดต่อสื่อสารในการทำงาน อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เป้าหมายส่วนตัวของแต่ละคนและวิธีการทำงานที่ต่างกัน ค่านิยม ทศนคติ ประสพการณ์ อำนาจแฝงหรืออิทธิพลของบุคคล รูปแบบการปกครอง สายบังคับบัญชา การขาดวิญญานในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน พื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน ระบบผลตอบแทนที่ไม่ยุติธรรมและผลประโยชน์ส่วนตัวขัดกัน ระบบโครงสร้างของราชการ ธรรมชาติของอาชีพที่แตกต่างกัน การบังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรมีน้อยและจำกัด รวมถึงความแตกต่างของคน และจากการศึกษาพบอีกว่า การบริหารความขัดแย้งทั้งหมดมี 16 แนวทาง โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ 1 เห็นว่าการแก้ไขปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่มหรือทีมเกลี้ยกล่อมให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจพอใจ การใช้วิธีการต่อรองระหว่างคู่กรณี ทุกฝ่ายจัดหาทรัพยากรเพิ่มขึ้นเพื่อสนองความต้องการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์แก่กันและกัน การประนีประนอมพบกันครึ่งทาง หาเป้าหมายร่วมกันแต่แรกในการทำงานร่วมกัน เรียกมาเผชิญหน้ากันพูดคุยกันให้เข้าใจ ใช้หลักการประชุมประจำเดือนร่วมกัน ส่งเข้าหลักสูตรการฝึกอบรมนอกหน่วยงานและการจัดการฝึกอบรมกันภายในหน่วยงาน กลุ่มที่ 2 เห็นว่าการกลบเกลื่อนเรื่องของความขัดแย้งต่าง ๆ การแก้กฎหมายหรือคำสั่งโดยผู้บังคับบัญชาเบื้องบนและให้หน่วยเหนือขึ้นไปอีกจัดการแก้ไขปัญหาและกลุ่มที่ 3 ไม่เห็นด้วยกับการสับเปลี่ยนหน้าที่เสียใหม่ ให้ทุกคนพอใจและใช้หลักแยกด้วยการปกครอง การศึกษาการบริหารความขัดแย้งภายในองค์การบริหารส่วนตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ศุภกร อิมวัฒน์กุล (2553) ได้วิจัยเรื่อง สาเหตุความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาสาเหตุความขัดแย้งพร้อมทั้งศึกษาแนวทางในการจัดการความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของความขัดแย้งในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้นมีทั้งสิ้น 13 สาเหตุ โดยสามารถเรียงลำดับจากสาเหตุที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) พฤติกรรมส่วนตัว 2) สายการบังคับบัญชาที่ต่างระดับกัน 3) การพึ่งพาการทำงาน 4) ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ 5) โครงสร้างที่ขึ้นต่อกัน 6) ผลประโยชน์ส่วนตัว 7) ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ 8) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 9) การตั้งเป้าหมาย 10) พื้นฐานการศึกษา/อบรม 11) บังคับบริหารที่ขาดแคลน 12) การเมืองท้องถิ่น 13) การประสานงานภายในองค์กร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ ดังนั้นในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ มีวิธีการดังนี้ การวิจัยเอกสาร เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เอกสารการประชุม บันทึกการประชุม หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจะใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารว่าเอกสารทางประวัติศาสตร์นั้นเป็นเอกสารจริงแท้หรือไม่ โดยใช้การวิพากษ์ 2 รูปแบบ คือ

1. การวิพากษ์ภายนอก เป็นการตรวจสอบหลักฐาน พบว่า เอกสารที่นำมาใช้วิจัยเป็นเอกสารจริง
2. การวิพากษ์ภายใน เป็นการตรวจสอบข้อมูลในเอกสาร พบว่า หลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบนั้นยังไม่มีความชัดเจนหรือมีน้ำหนักเพียงพอ เพราะเอกสารในการบันทึกมีลักษณะการเขียนที่เป็นการแต่งเรื่องขึ้นมาทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริง

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History) เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (Informal or Unstructured Interview) คือ มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในที่นี้จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อาวุโส ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยอย่างดี ได้แก่

ชื่อ-สกุล

สถานภาพในการให้ข้อมูล

1. ผู้ใหญ่ทนวน รักษากิจ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3
2. นายอนันต์ ยินดีทรัพย์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3
3. นายสุพจน์ ผ่องผล	ประชาชนหมู่ 8

การตรวจสอบข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าในที่นี้จะใช้รูปแบบการตรวจสอบ คือ

1. การตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกันระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่า พบว่า ข้อมูลที่ได้จากเอกสารนั้น ไม่ว่าจะ เป็นเอกสารชนิดใดก็ตามนั้น พบว่า จะไม่มีความขัดแย้งกันในการปฏิบัติงานหรือการกระทำหน้าที่ในด้านต่าง ๆ แต่การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า นั้นกลับเป็นไปในด้านตรงกันข้าม คือ มีการขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดเห็นหรือการปฏิบัติหน้าที่

2. การตรวจสอบโดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน พบว่า บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดหรือที่เป็นพรรคพวกของตัวเองต่างก็ตอบเป็นแนวทางที่ดีหรือไม่มีข้อเสียในตัวของผู้บริหาร ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์หรือความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว แต่ในด้านกลับกันผู้ที่มีจุดยืนที่อยู่ด้านตรงข้ามก็มองเห็นแต่ด้านเสียของผู้บริหารเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนจะใช้การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยเริ่มจากการพรรณนาให้เห็นลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์เชิงสาเหตุในประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เชิงประวัติศาสตร์ โดยอาศัยการตีความตามกรอบเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยการวิเคราะห์ขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกันในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เชิงประวัติศาสตร์ โดยจำแนกและอธิบายว่ากลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเขตพื้นที่ศึกษาวิจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีรูปแบบความสัมพันธ์อะไรบ้างและในแต่ละรูปแบบเกิดขึ้นในบริบทเช่นใด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษานำเสนอผลงานเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อดังนี้

1. บริบทของกรณีศึกษา
2. สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
3. ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
4. แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

บริบทของกรณีศึกษา

การเลือกตั้งของตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เกิดขึ้นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547 ในการเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านของตำบลวังโตนดทั้ง 10 หมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 สภาตำบลวังโตนดได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบของการปกครองจึงเปลี่ยนจากลักษณะการปกครองท้องที่มาเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยโครงสร้างการบริหารงานใช้รูปแบบคณะกรรมการ สมาชิกประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลเป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง และสมาชิกประเภทที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงในเขตตำบลนั้นหมู่บ้านละ 2 คน อยู่ในวาระ 4 ปี การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด ในอดีตมีผู้ให้ความสนใจน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำหมู่บ้าน ชุมชนที่มีต้นทุนทางสังคมสูง มีจิตใจเสียสละอาสาพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านตำบลด้วยใจจริง ในการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด ได้ดำเนินโดยอาศัย พระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมาย กำหนดให้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

หลังจากเกิดการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดดังกล่าว จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญให้ประชาชน และกลุ่มทุนนักการเมืองที่มีอำนาจและมีอิทธิพลหันมาให้ความสนใจตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น กลุ่มคนดังกล่าวมีทั้งผู้ที่ตั้งใจจะพัฒนาหมู่บ้านตำบลและผู้ที่ต้องการตำแหน่งทางสังคม ต้องการผลประโยชน์ในค่าตอบแทน ทำให้มีการแข่งขันกันอย่างสูง การได้มาซึ่งตำแหน่งและอำนาจในปัจจุบัน ต้องผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้มีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกันอย่างคึกคัก ซึ่งจากตามแนวคิดและทฤษฎีของการเลือกตั้งจะพบว่าหลังการเลือกตั้งต้องจบลงด้วยความสมานฉันท์ แต่ความเป็นจริงหลังการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎีและแนวคิด กล่าวคือ เมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งครั้งใดก็ต้องมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นเสมอทุกครั้งไป ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งเหล่านั้นจะแสดงออกด้วยวิธีใดก็ตาม แต่ความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดแสดงถึงความขัดแย้งเป็น 2 ลักษณะ คือลักษณะแสดงออกและลักษณะไม่แสดงออก ซึ่งลักษณะของการแสดงออกของความขัดแย้ง คือการแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงอาการไม่พอใจหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่ปัญหาของความขัดแย้ง ส่วนลักษณะความขัดแย้งที่ไม่แสดงออกคือจะเก็บความรู้สึก เก็บความคิดไว้ในใจ โดยไม่แสดงออกให้ฝ่ายตรงข้ามได้รับรู้ว่าเรากำลังคิดหรือรู้สึกอะไรอยู่ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเหล่านี้ก็จะนำไปสู่สาเหตุให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในการเลือกตั้ง ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด จากการที่ผู้วิจัยในฐานะคนในพื้นที่ได้พูดคุยกับประชาชนก็มีการยอมรับว่ามีการขัดแย้งกันเกิดขึ้นจริง

แต่ละหมู่บ้านจะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด มีทั้งผู้ที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้ง แบ่งออกเป็น 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วยเขตเลือกตั้ง 10 เขต แต่ละเขตก็มีประมาณ 2-4 คน แต่ส่วนใหญ่จะมีผู้สมัครเลือกตั้งเขตละ 3 คน โดยมีผู้สมัครดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด ที่ได้รับ
สมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1-10

เขต การเลือกตั้ง	หมู่/ หมู่บ้าน	หมายเลข ประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	ได้รับ/ไม่ได้รับ
เขต 1	หมู่ 1 บ้านวังเวียน	1	นายกิตติคุณ ขุนจิตต์	ได้รับ
		2	นายจรูญ สุดสงวน	ได้รับ
		3	นางสมศรี ลิ้มเจริญ	ไม่ได้รับ
เขต 2	หมู่ 2 บ้านหนองท้ายเรือ	1	นายยุทธ นพฤทธิ์	ได้รับ
		2	นายอาจณรงค์ วงศ์อนันต์	ไม่ได้รับ
		3	นายมะยม เมตตา	ได้รับ
เขต 3	หมู่ 3 บ้านตรอกเสม็ด	1	นายวุฒิชัย รัตนภาค	ได้รับ
		2	นายอินทรีย์ ภิรมย์ริน	ได้รับ
		3	นางกมลพัคตร์ ยินดีทรัพย์	ไม่ได้รับ
เขต 4	หมู่ 4 บ้านทุ่งปรือ	1	นายพันศักดิ์ บุญอุ้ม	ได้รับ
		2	นางสาวกนกทิพย์ ลักขณา	ไม่ได้รับ
		3	นายดิเรก อุ้มสิน	ได้รับ
เขต 5	หมู่ 5 บ้านห้วงกระแจะ	1	นายเกษิภัท จิระศิษยา	ได้รับ
		2	นายอนุรักษย์ ชำนาญชล	ได้รับ
		3	นายนภดล บำรุงพงษ์	ไม่ได้รับ
เขต 6	หมู่ 6 บ้านวังหิน	1	นายมณี ภาระเปลื้อง	ได้รับ
		2	นายไพศาล แสงผ่อง	ได้รับ
		3	นายสุรัตน์ สวัสดิ์ภูมิ	ไม่ได้รับ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขต การเลือกตั้ง	หมู่/ หมู่บ้าน	หมายเลข ประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	ได้รับ/ไม่ได้รับ
เขต 7	หมู่ 7 บ้านวังสาริกา	1	นายสุรสิทธิ์ เสมตฤยดี	ได้รับ
		2	นายรัชไชย ธารใส	ได้รับ
		3	นายพันศักดิ์ อุ่มสิน	ไม่ได้รับ
		4	นายนิวัฒน์ ประทุมวัฒน์	ไม่ได้รับ
เขต 8	หมู่ 8 บ้านหนองสีงา	1	นางสาวโสภา เนื่องวิบูลย์	ได้รับ
		2	นายสุพจน์ ผ่องผล	ได้รับ
เขต 9	หมู่ 9 บ้านหินกอง	1	นายเฉวียง มังคลา	ได้รับ
		2	นายอารีย์ ศรีคงรักษ์	ไม่ได้รับ
		3	นายอวยพร เกษะธรรม	ได้รับ
เขต 10	หมู่ 10 บ้านหนองน้ำใส	1	นายณภววรรษ เสมตฤยดี	ได้รับ
		2	นายอนุชิต ภาระเปลื้อง	ได้รับ
		3	นายประเทือง มาลา	ไม่ได้รับ

จากตารางจะเห็นได้ว่าหลังจากผู้สมัครลงเลือกตั้งจะมีทั้งผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดและผู้ที่ได้รับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งหลังการเลือกตั้งพบว่า มีการก่อตัวอำนาจใหม่ คือ คนที่ลงสมัครรับเลือกตั้งได้จะมีการรวมตัวกันเพื่อสร้างฐานทางการเมืองใหม่ และก็จะมีการรวมตัวอำนาจ สำหรับผู้ที่ลงสมัครลงเลือกตั้งแล้วแพ้ ซึ่งจะรวมตัวกันเพื่อเลือกตั้งในครั้งหน้า อีกทั้งยังมีการรวมตัวของผู้สนองนโยบาย คือ การรวมตัวกลุ่มระหว่างผู้ที่ลงสมัครเลือกตั้งแล้วชนะ ตลอดจนจะมีผู้รวมตัวกันไม่สนองนโยบาย คือ กลุ่มที่ลงสมัครแล้วแพ้ ซึ่งคนเหล่านี้จะไม่หยุดเล่นทางการเมือง

ในการศึกษาเชิงวิชาการเพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นมาของการก่อรูปความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดที่ได้กล่าวมาข้างต้น อันนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด และเริ่มมองเห็นภาพการก่อรูปเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาของการศึกษา ในยุคที่มีนโยบายการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นในการเลือกตั้ง ซึ่งงานวิจัยนี้สิ้นสุดลง ท่ามกลางการดำรงอยู่ของความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อฉายภาพปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการก่อรูปในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงการก่อรูปในมิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแย่งฐานเสียงกันระหว่างคนในตำบลเดียวกันที่มีบทบาททางการเมืองและยังมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ในอดีต ที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น อันยังผลนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประมุขรับเหมาก่อสร้าง การแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนและอื่น ๆ เป็นต้น อันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ความขัดแย้งทาง ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านการแข่งขันผลประโยชน์มีสาเหตุมาจากการแย่งธุรกิจต่าง ๆ หลายประการ นอกจากนี้แล้วยังมีการแข่งขันประมุขงาน โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ในแต่ละรอบปีงบประมาณมีอยู่หลายโครงการ เช่น โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีต รอบหมู่บ้าน โครงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำและท่อระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งมีการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีบริษัทลูกหาบที่อยู่ในสังกัดตนเอง มีผลก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นด้วยกันเอง

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด มี 2 รูปแบบ คือ 1 การเลือกตั้งนายก 2 การเลือกตั้งสมาชิก ผู้ศึกษาขอเกริ่นรายละเอียดการขัดแย้งระหว่างการเลือกตั้งนายกและการเลือกตั้งสมาชิก ดังต่อไปนี้

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ส่วนใหญ่เป็นการเลือกตั้งระหว่างพี่น้องและเครือญาติ ซึ่งการเลือกตั้งจะมีคน ได้รับสมัครและตกรอบ ซึ่งผู้สมัครที่รับการเลือกตั้งก็จะได้เป็นนายกบริหารบ้านเมืองต่อไป ส่วนคนที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งก็ต้องกลับไปเป็นชาวบ้าน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีพื้นที่ไม่ใหญ่มาก จึงทำให้ผู้ที่มาแข่งขันการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเคียงกัน คือเป็นญาติ พี่น้องหรือเพื่อนกัน ซึ่งก่อนการลงแข่งขันการเลือกตั้งผู้สมัครจะรักใคร่กัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน แต่หลังจากลงแข่งขันการเลือกตั้ง พบว่า มิตรภาพเริ่มเปลี่ยนมาเป็นศัตรูกัน แม้กระทั่งพี่น้องก็ตาม มีการแข่งขันกันระดับขั้นธรรมดา จนถึงขั้นระดับรุนแรง บางคนไม่มีการ ไปหาตีพี่น้องตัวเองด้วยซ้ำไป

ส่วนการเลือกตั้งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตน พบว่า มีเขตการเลือกตั้งแบ่งเป็น 10 เขต ซึ่งแต่ละเขตก็จะมี การลงแข่งขันกัน ประมาณเขตละ 3-4 คน คนที่ได้มีเพียง 2 คนที่เหลือก็คือ ตกรอบ ซึ่งบางคนก็ตกรอบจะรอลงเลือกตั้งการเมืองครั้งใหม่หรือบางคนก็ไม่กลับมาเล่นอีก แต่บางคนก็หันไปเป็นผู้นำชุมชน ผู้ศึกษาขอเสนอความขัดแย้งระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 10 เขต ก่อนที่จะนำไปสู่ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นบริบทของความขัดแย้ง ดังนี้

เขตการเลือกตั้งเขต 1 หมู่บ้านวังเวียน พบว่า นายกิตติคุณ ขุนจิตต์และนายจรูญ สุดสงวน ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 1 คือ การขัดแย้งกันในเรื่องของผลประโยชน์ในเรื่องของงบประมาณก่อสร้าง เช่น อีกคนจะเอาประปา อีกคนจะเอาถนน ซึ่งความคิดเห็นไม่ตรงกัน ต้องทำประชาคม บางครั้งก็มีปากเสียงกัน ตลอดจนขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจว่าฝ่ายใดได้สัดส่วนเท่าไร มากน้อยเพียงใด จะมีความขัดแย้งเกิดขึ้น

เขตการเลือกตั้งเขต 2 หมู่บ้านหนองท้ายเรือ พบว่า นายยุทธ นพฤทธิ์ และนายมะยม เมตตา ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 2 มีความขัดแย้งกันน้อย เนื่องจากพื้นที่เขต 2 เป็นพื้นที่เล็ก ๆ แต่ก็ยังจะมีปัญหาความขัดแย้งในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณบ้าง ตลอดจนความขัดแย้งในสังคม การที่มนุษย์มีความแตกต่างกันในเรื่องเกียรติและศักดิ์ศรีก็ทำให้ทะเลาะกันได้

เขตการเลือกตั้งเขต 3 หมู่บ้านตรอกเสม็ด พบว่า นายวุฒิชัย รัตนภาคและนายอินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 3 มีความขัดแย้งกันเล็กน้อย แต่ทุกปัญหาที่สามารถเจรจาด้วยกันได้ เนื่องจากเขตหมู่บ้านนี้ จับเข้าคุยกันได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการอะไร ต่างฝ่ายก็ปรึกษาหารือกันได้ด้วยดี แต่ในบางครั้งก็มีความขัดแย้งในเรื่องของอำนาจกันบ้าง เช่น อำนาจในการจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่ภายในหมู่บ้าน เป็นต้น

เขตการเลือกตั้งเขต 4 หมู่บ้านทุ่งปรือ พบว่า นายพันศักดิ์ บุญอุ้มและนายอดิเรก อุ้มสิน ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 4 พบว่า มีความขัดแย้งกันเรื่องของการการแย่งชิงงบประมาณต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน ผลมาจากการเลือกตั้งเนื่องจากมากันคนละพรรคก็ย่อมจะไม่ลงรอยกันเป็นธรรมดา เพราะเป็นคู่แข่งทางการเมือง ซึ่งต่างต้องการให้มีผลงานที่โดดเด่นมากกว่าตน

เขตการเลือกตั้งเขต 5 บ้านห้วยกระเจาะ พบว่า นายกษิภักดิ์ จิระดิษยาและนายอนุรักษ์ ชำนาญชล ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 5 มีน้อย อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทั้ง 2 คน มาจากการเลือกตั้งที่จับมือคู่กันมา จึงไม่ค่อยมีปัญหาขัดแย้งกัน ถึงมีก็สามารถตกลงกันได้ ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการเจรจา

เขตการเลือกตั้งเขต 6 บ้านวังหิน พบว่า นายมณี ภาระเบ็ลื่องและนายไพศาล แสงผ่อง ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 6 มีความขัดแย้งกันบ้างแต่ก็จะมี การขัดแย้งกันบ้างในเรื่องของการแข่งขันประมูลงาน แต่ก็ไม่มาก เพราะสามารถ มีปัญหาบ้าง คุยกันได้บ้าง ไม่ค่อยโกรธกัน

เขตการเลือกตั้งเขต 7 บ้านวังสาริกา พบว่า นายสุรัส เสมสฤกษ์และนายรัชไชย ธารไส ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 7 มีความขัดแย้งกันบ้าง เช่น โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น แต่ก็มี การคุยกันในเรื่องของการพัฒนาหมู่บ้านกันเสมอ

เขตการเลือกตั้งเขต 8 บ้านหนองสีงา พบว่า นางสาวโสภา เฉื่อยและนายสุพจน์ ผ่องผล ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 8 มีความขัดแย้งกันบ้าง อย่างเช่น โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีต รอบหมู่บ้าน แต่ก็ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะไม่มีคู่แข่งในการเมือง เป็นการรวมตัวกันมาคุยกันได้เพราะจับมือกันมา

เขตการเลือกตั้งเขต 9 บ้านบ้านหินกอง พบว่า นายเฉวียง มังคลาและนายอวพร เกษะธรรม ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 9 มีความขัดแย้งกันบ้าง เช่น ขัดแย้งในเรื่องของโครงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำและท่อระบายน้ำ เป็นต้น ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะไม่มีคู่แข่งในการเมือง เป็นการรวมตัวกันมาคุยกันได้จับมือกันเข้ามา

เขตการเลือกตั้งเขต 10 บ้านหนองน้ำใส พบว่า นายณภวรัช เสมสฤกษ์และนายอนุชิต ภาระเปลื้อง ได้รับการเลือกตั้ง ความขัดแย้งของเขต 10 มีความขัดแย้งกันบ้าง อาจจะเป็นในเรื่องของการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว แต่ก็ขัดแย้งไม่มาก เพราะไม่มีคู่แข่งในการเมือง เป็นการรวมตัวกันมาคุยกันได้จับมือกันเข้ามา

สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

1. สาเหตุความขัดแย้งระหว่างผู้ลงสมัครเลือกตั้ง

สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีหลายสาเหตุ ดังนี้

1.1 ด้านการแย่งชิงผลประโยชน์ ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีข้อค้นพบว่า เมื่อการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นจะการแข่งขันชิงผลประโยชน์ในท้องถิ่นแท้ที่จริงมีสาเหตุมาจากการแย่งธุรกิจต่าง ๆ หลายประการ เช่น การแข่งขันประมูลงาน โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ในแต่ละรอบปีงบประมาณมีอยู่หลายโครงการ เช่น โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีต รอบหมู่บ้าน โครงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำและท่อระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งมีการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีบริษัทลูกหาบที่อยู่ที่สังกัดตนเอง มีผลก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นด้วยตัวเอง เพราะจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านผลประโยชน์นี้เกิดขึ้นมาก่อนที่จะมีการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งด้วยซ้ำ การก่อรูปเกี่ยวกับผลประโยชน์นี้เห็นได้จากการสัญญาว่าจะให้ตำแหน่งทางการเมืองตอบแทนการช่วยเหลือ การฝากลูกหลานเข้ามาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

รวมถึงประโยชน์ตอบแทนอื่นๆที่อยู่ในรูปของเงินทอง โครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนเดือดร้อนและมีความต้องการ เป็นต้น และเมื่อได้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนใจแล้วก็ต้องแบ่งงานให้พวกพ้องและญาติพี่น้องตนเอง ตามที่ได้รับปากตกลงกันไว้ก่อนลงเลือกตั้ง ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด (อบต. วังโดนด) เขต 7 ที่กล่าวไว้ว่า

“เมื่อได้เป็นนายกแล้ว ต้องทำตามข้อตกลงกันไว้ ไม่อย่างนั้นจะถูกหักหลัง ในสมัยหน้าไม่มีความเชื่อตรงในบทบาทของนักการเมือง คนคือผู้ไม่ได้ คนโกงมีแต่ความร่ำรวย เป็นอย่างนี้แหละ สังคมไทยทุกวันนี้ ” (สุรัส เสมสฤษฎ์. สัมภาษณ์. 2557)

เมื่อหันไปพิจารณาความขัดแย้งจากการประมุขงานของผู้รับเหมาก่อสร้าง อันเป็นปัจจัยสาเหตุด้านผลประโยชน์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ผลการศึกษาคั้งนี้มีข้อค้นพบก็คือ ปัจจัยอันเกิดจากค่าตอบแทนในการฮั้วประมูลหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ ค่าเปอร์เซ็นต์งานที่ได้จากหัวคิวของ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการก่อสร้างประเภทต่าง ๆ ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าตอบแทนในการฮั้วประมูลและเปอร์เซ็นต์ที่ได้จากโครงการรับเหมาก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะตกอยู่ในมือของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับผู้ที่มีตำแหน่งรองนายกหรือเลขานายกไม่มีสิทธิ์การได้รับผลประโยชน์ ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด (อบต. วังโดนด) เขต 7 ที่กล่าวไว้ว่า

“เวลาบริษัทต่าง ๆ ไปวิ่งงานต้องชนกันถึง 10 บริษัท แต่มีข้อแม้รับรู้กันภายในระหว่างนายกและผู้รับเหมา เป็นผู้ชี้แจงเหตุผลว่างานโครงการนี้ จะเป็นของบริษัทใดแบ่งเปอร์เซ็นต์ให้เท่าไร ” (ชวิชัย ธารใส. สัมภาษณ์. 2557)

จากเงินค่าตอบแทนการฮั้วประมูลงานและเปอร์เซ็นต์ที่ได้รับจากโครงการก่อสร้างนี้เอง เป็นปัจจัยด้านผลประโยชน์อีกรูปแบบหนึ่งที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในสังคมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพราะเนื่องจากเกิดมีทั้งฝ่ายได้ประโยชน์ และฝ่ายเสียประโยชน์ขึ้นอีก ทั้งนี้ทั้งฝ่ายที่ได้ประโยชน์มากและฝ่ายที่ได้ประโยชน์น้อย เป็นปัจจัยสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งมีผลมาจากความไม่ไว้วางใจแก่กันและกัน ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด (อบต. วังโดนด) เขต 9 ที่กล่าวไว้ว่า

“พอมีผลประโยชน์ก็แอบกินแอบใช้กันอยู่เฉพาะกลุ่มพวกเขาไม่กี่คน อีกพวกอดอยากปากแห้ง ทุกคนจึงมีความคิดเหมือน ๆ กัน คือ รอวันเวลาที่จะแยกตัวออกไปตั้งทีมงานใหม่ เพื่อมุ่งหวังที่จะกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขันกับทีมเดิมที่เคยสังกัดอยู่ อาจเรียกว่าขัดแย้งกันก็ได้ ทะเลาะกันก็ใช่ จะทำอย่างไรได้ ถ้าคนมีทิวี่ต้องการเอาชนะกัน โดยไม่มีการพิจารณาว่าวิธีการที่นำไปสู่ชัยชนะนั้นจะผิดหรือถูก” (เจวิง มังคลา. สัมภาษณ์. 2557)

จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า ผลประโยชน์ที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย หรือที่เรียกกันว่า ‘หารงบ’ โดยที่ผู้บริหารมอบงบประมาณ จำนวนหนึ่งกับสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อใช้งบประมาณไปดำเนินโครงการที่ต้องการ

1.2 ด้านบุคลิกภาพทางการเมือง

ในการศึกษาถึงด้านความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพการเมืองที่เกี่ยวข้องเนื่องเชื่อมโยง นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดั้น ผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านความขัดแย้งในทางด้านบุคลิกภาพการเมือง ในแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน โดยสิ้นเชิง ซึ่งทุกคนมาจากหลากหลายสถานะ ต่างคนต่างเชื่อในศักยภาพของตนเอง เช่น ในบางรายเข้าเพื่อต้องการความเป็นธรรมในทางสังคม แต่บางรายเข้ามาต้องการความเป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว ในทางการเมือง ผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า ความเชื่อมั่นทางด้านบุคลิกภาพการเมืองที่มีระดับการเปลี่ยนแปลงยากหรือง่ายต่างกัน ทั้งนี้บุคคลอาจไม่ยอมรับแนวคิดหรือความเห็นของบุคคลอื่น จึงเกิดสิ่งไม่พึงปรารถนาตามมาได้ เช่น กรณีผู้ให้การสนับสนุนการลงเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดั้น โดยการคอยบัญชาการหรือสั่งการอยู่เบื้องหลังและมีการจ้องจับผิดว่าใครอยู่ข้างฝ่ายใดมากน้อยเพียงใด รวมถึงการรวมตัวต่อต้านการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มมีข้อค้นพบว่า การเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดั้น หากว่าตัดสินใจลงเล่นแล้วมักจะเลิกยาก เพราะสังคมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดั้น มีบุคลิกภาพการเมืองในตัวบุคคลรวมไปถึงความศรัทธาเสื่อมเฉพาะกลุ่มที่ค่อนข้างมีความรุนแรง หากวันหนึ่งข้างหน้าเลิกเล่นการเมือง การเมืองก็จะย้อนกลับมาเล่นงานในรูปแบบของการตรวจสอบเชิงธุรกิจ เช่น ตรวจสอบภาษีย้อนหลัง เป็นต้น เปรียบเสมือนขึ้นหลังเสือหาทางลงลำบาก เพราะจะถูกเสือกัด ดังนั้นจะเห็นว่าบุคลิกภาพส่วนตัวมีผลกระทบต่อการดำรงตำแหน่งการเมืองภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่มีการยอมรับความรู้ความสามารถของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอย่างแน่นอน นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดั้นยุคปัจจุบัน จะเต็มไปด้วยความหวาดระแวงและพร้อมที่จะหักหลังกันนำไปสู่การพลิกขั้วทางการเมืองได้ตลอดเวลา การใช้อำนาจเงินเป็นสิ่งที่อยู่เหนืออุดมการณ์ ทุกฝ่ายวางเป้าหมายสูงสุดของชีวิตในการลงเล่นการเมืองไว้ที่เป้าประสงค์เดียวกันคือผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดั้น (อบต. วังโดนดั้น) เขต 10 ที่กล่าวไว้ว่า

“การเมืองทุกวันนี้ไม่ต้องถามหาอุดมการณ์นักการเมืองอีกแล้วไม่มีหรอก เงินเป็นพระเจ้า มีความสำคัญต่อการดำรงชีพในประจำวัน ที่อาจเรียกได้ว่า“ เงินไม่มากถูก หรือ เงินไม่มากไม่เป็น นักการเมืองก็เช่นกัน วันนี้ทะเลาะกัน โกรธกัน พอมีคนมาเสนอตำแหน่งให้พุงนี้ดีกัน คำว่า ศักดิ์ศรีหมดไปกับคำว่าเงิน ๆ กำลังลอยมา” (ณวรรธ สมสฤษดิ์. สัมภาษณ์. 2557)

สำหรับปรากฏการณ์ของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้ง ที่ผลการศึกษานำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับปัจจัยด้านความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพการเมือง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองค่อนข้างสูง ไม่ค่อยยอมลดราวาศอกให้กับใคร เป็นที่รู้ถึงนิสัยใจคอของทุกคนในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จึงจำเป็นต้องแก่งแย่งชิงตำแหน่ง ซึ่งแท้ที่จริงแล้วพฤติกรรมดังกล่าวของนักการเมือง เป็นจุดชนวนสำคัญของการก่อรูปความขัดแย้งทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนดเรื่อยมา ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด (อบต. วังโตนด) เขต 8 ที่กล่าวไว้ว่า “ความขัดแย้งอยู่ในรูปแบบของคลื่นใต้น้ำที่รอวันคิดบัญชีกันเมื่อโอกาสมาถึง” (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

1.3 สาเหตุด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาถึงสาเหตุ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด เกิดจากปัจจัยด้านการต่อสู้แข่งขันเพื่อแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง พบว่าเป็นการต่อสู้แข่งขันเพื่อแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อที่จะแย่งชิงผลประโยชน์ โดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้กลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เพื่อต้องการทำลายคู่ต่อสู้โดยใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การซื้อเสียงด้วยการพนัน การสรรหาห้วกะแนน ตลอดจนการทำลายชีวิตของคู่ต่อสู้ เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของชาวบ้านในชุมชนที่ว่า

“สมัยนี้คนเราหาความจริงใจไม่ได้ ไม่มีอะไรดีไปกว่าเงินทอง การมีผลประโยชน์ส่วนตัว ทำเพื่อปากท้องเป็นเรื่องของความอยู่รอด เงินซื้อได้ทุกอย่างแต่ซื้อไม่ได้คือใจคน เพราะคนเราสมัยนี้ เมื่อมีตำแหน่งหน้าที่สูงศักดิ์ ก็มักลืมนคนที่ให้การสนับสนุนตนเองอยู่เบื้อง เวลาเราไปขอความช่วยเหลือบ้างกับมองข้ามหรือทำไม่รู้จักรเราเลย” (นาย ง. นามสมมติ. สัมภาษณ์. 2557)

และผลการศึกษาข้อค้นพบว่า สาเหตุของการเกิดความขัดแย้งและขยายวงกว้างนำไปสู่การแข่งขันต่อสู้ทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด มาจากหลายปัจจัยสาเหตุ เช่น การยุยงส่งเสริม การสรรหาผู้เหมาะสมทางคุณสมบัติและรูปสมบัติ มีอุดมการณ์ทางการเมืองเหมือนกัน ทำสัญญาข้อตกลงร่วมกันแล้วไม่มีการปฏิบัติตาม จึงล้วนแต่เป็นจุดเริ่มต้นของความแตกแยกของนักการเมืองท้องถิ่น เพราะไม่สามารถตกลงกันด้วยสันติต้องการ การเอาชนะด้วยวิธีที่แยบยล จึงใช้วิธีสาดสีใส่ร้าย หวังทำลายขวัญคู่ต่อสู้ทางการเมือง ทำให้เกิดความขัดแย้งแบ่งพรรคแบ่งพวกและการนำไปซึ่งเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมือง หมู่บ้านใดไม่ใช่ฐานเสียง ไม่ใช่พรรคพวกก็ไม่จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่นั้น ๆ ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด (อบต. วังโตนด) เขต 8 ที่ว่า

“เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งคราวใด เกิดความแตกแยกทำลายความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้าน คนยังไม่ทันดีกันเลย แต่การเลือกตั้งครั้งใหม่จะมากอีกแล้ว น่าเบื่อจริง ๆ” (โสภา เลื่อยวิบูลย์. สัมภาษณ์. 2557)

1.4 สาเหตุด้านข้อมูลข่าวสาร

ปัจจัยด้านการรับรู้ที่แตกต่างกันระหว่างคู่ขัดแย้งมีผลต่อการเมือง ผลการศึกษา มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งของการเมืองเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลวังโดน ได้มีการแบ่งกลุ่มออกจากกันเป็นฝักเป็นฝ่าย ในลักษณะพวกใครพวกมันตกลงกันไม่ได้ โดยมีทั้งการแบ่งตามโครงสร้างทางเครือญาติ ตามกลุ่มพรรคพวก และแบ่งตามกลุ่มผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่าง ๆ บางครั้งก็ไม่เป็นเรื่องจริง ในการส่งข่าวในลักษณะของการพูดคุยก่อนต่อปาก บางครั้งมีการบิดเบือนปรุงแต่งข้อมูลในการสื่อสาร จนเกิดความไม่เข้าใจหรือเกิดความหวาดระแวงคู่ขัดแย้ง สร้างความไม่พอใจต่อกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น ก่อให้เกิดความขัดแย้งสังคมส่วนบุคคล ขยายเป็นความขัดแย้งทางสังคมและลุกลามเป็นความขัดแย้งทางการเมือง ในที่สุด นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจในตัวบุคคลต่างกลุ่มการเมือง ก็มักทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นมาได้เสมอ ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลวังโดน (อบต. วังโดน) เขต 9 ที่ว่า

“เวลาพูดถึงกลุ่มคนอื่น ๆ พูดแต่เรื่องไม่ดีไม่งาม โกงกินบ้าง ทูจริตบ้างต่าง ๆ นานา แต่พอพูดถึงฝ่ายตัวเองดีหมดดีทุกอย่างหรืออาจเรียกว่าพูดดีใส่ตัว พูดชั่วใส่คนอื่น พออีกฝ่ายรู้เข้ารับไม่ได้ก็ทะเลาะกัน เรียกว่าเสียมเขาให้ควายชนกัน ” (อวยพร เคหะธรรม. สัมภาษณ์. 2557)

กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุในชุมชนที่ว่า

“คนในสังคมทุกวันนี้เห็นแก่ตัวรักแต่ตัวเองเป็นคนไร้ศีลธรรม นึกจะพูดอะไรก็พูด พูดแล้วก็ไม่รับผิดชอบคำพูดตัวเอง ชอบให้ร้ายผู้อื่น คนฟังก็ไร้วิจารณญาณในการฟัง การเชื่อ สังคมจึงเปลี่ยนจากขาวเป็นดำ จากดำเป็นด่าง เต็มไปด้วยข่าวลือเชื่อถือน่ากลัวและนอกจากนี้ยังลุ่มหลงระบบทุนนิยม มีอะไรไม่ได้ตั้งใจก็ใช้เงินฟาดหัว

สอดคล้องกับคำกล่าวของพระรูปหนึ่งเคยพูดว่า “ถ้าโจรขึ้นชมว่าดีให้ฟังระวังให้จงตระหนักเพราะพฤติกรรมโจรไม่เคยดี” (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

สำหรับปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเป็นอย่างมากประการหนึ่ง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลวังโดน จะมีการแบ่งกลุ่มออกจากกัน เป็นฝักเป็นฝ่ายเพื่อสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นที่ฝ่ายตนเองชื่นชอบอยู่ กระทั่งลุกลามบานปลายไปสู่การสร้าง ความขัดแย้งทางการเมืองหลายครั้ง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์กรบริหารส่วนตำบลวังโดน อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

จากบริบทประวัติศาสตร์ของตำบลวังโตนด ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถที่จะวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความขัดแย้งการเมืองในขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 การก่อรูปความขัดแย้งเป็นเหตุที่สะสมมาจากการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด โดยตรง คือ ตั้งแต่การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2544 – ปีพ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ.ปี 2554 ในการเลือกตั้งดังกล่าว ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง คือ นายประเสริฐ พัคโยธิ นายวรกร โชควิรวงศ์ และนายประกอบ แก้ววิเชียร กล่าวคือ มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ช่วงเวลาในการดำรงตำแหน่ง
1	นายประเสริฐ พัคโยธิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	พ.ศ. 2544-2548
2	นายประเสริฐ พัคโยธิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	พ.ศ. 2548-2552
3	นายวรกร โชควิรวงศ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	พ.ศ. 2552-2554
4	นายประกอบ แก้ววิเชียร	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน

ช่วงที่ 1 การเลือกตั้งครั้งที่ 1 นายประเสริฐ พัคโยธิ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2548

นายประเสริฐ พัคโยธิ ได้ก้าวเข้าวงการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) โดยอาศัยทุนหรือฐานทางเศรษฐกิจ คือ นายประเสริฐ พัคโยธิ ประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้างและประกอบอาชีพเกษตรกรรมควบคู่กันไป เช่น การทำสวนทุเรียน สวนเงาะ เป็นต้น โดยที่นายประเสริฐ พัคโยธิ จะเป็นผู้ดูแลการดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ทำสวนทุเรียน ทำสวนเงาะ เรื่อยมา เพราะเห็นว่าช่องทางในการทำธุรกิจจิบรับเหมาก่อสร้างและทำสวนผลไม้สร้างรายได้ให้ครอบครัวอย่างมหาศาลซึ่งในเวลาต่อมาไม่นานนายประเสริฐ พัคโยธิ สามารถตั้งตัวได้อย่างมีฐานะมั่นคง ด้วยการรับเหมาก่อสร้าง ในการประกอบอาชีพดังกล่าวสร้างรายได้ให้ตัวเองและครอบครัวอย่างมาก จากความสำเร็จในการรับเหมาก่อสร้าง และสวนผลไม้เนื่อง เป็นฐานสำคัญทางการเมืองของนายประเสริฐ พัคโยธิ (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

นอกจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจแล้วนายประเสริฐ พัคโยธิ ยังได้ทำการสะสมทุนทางสังคมด้วย โดยการบริจาคเงินช่วยเหลือชาวบ้านที่ตกทุกข์ได้ยากเมื่อเวลาเจ็บป่วยและยังบริจาคเงินช่วยเหลือให้ชุมชนละแวกใกล้เคียง ตามวัดต่าง ๆ ในพื้นที่และมอบทุนการศึกษาให้เด็กนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้ร่วมทำกิจกรรมส่วนรวมอีกหลายแห่ง กล่าวโดยสรุปได้ว่าการสะสมทุนของนายประเสริฐ พัคโยธิ ดำเนินการโดยผ่านธุรกิจหลักของครอบครัว ที่ทำการเกษตรกรรมและรับเหมาก่อสร้างและสามารถเข้าถึงกระแสความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ได้โดยง่าย ดังนั้นนายประเสริฐ พัคโยธิสามารถก้าวขึ้นมาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนคในเวลาต่อแบบไม่ยากนัก (อวยพร เลหะธรรม. สัมภาษณ์. 2557)

จากการที่มีทุนทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวเป็นฐานให้นายประเสริฐได้เข้าสมัครมารับเลือกตั้งนายก อบต. วังโดนค ในปี พ.ศ. 2542

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ความมีชื่อเสียงในฐานะผู้มีความมั่งคั่งของทุนทางสังคม และความมั่งคั่งจากทุนทางเศรษฐกิจทำให้นายประเสริฐ พัคโยธิ มีโอกาสก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองโดยรู้จักและสนิทสนมกับนักการเมืองท้องถิ่น รวมไปถึงนักการเมืองระดับจังหวัดมากยิ่งขึ้นตามลำดับ เริ่มต้นจากการรู้จักนักการเมืองอาวุโสอย่างกำนันระวัง เสมตฤกษ์ เป็นผู้ชักจูงให้ลงการเลือกตั้ง โดยมีกลุ่มของกำนันระวัง เสมตฤกษ์ เป็นผู้สนับสนุน ซึ่งน่าจะเป็นฐานเสียงในการลงสมัครในครั้งนี้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการก้าวเดินในถนนชีวิตทางการเมืองของนายประเสริฐ พัคโยธิ (ทนวน รักษาภิ. สัมภาษณ์. 2557)

จากการศึกษาการสร้างเครือข่ายทางการเมืองของ นายประเสริฐ พัคโยธิ นักการเมืองท้องถิ่น มีข้อค้นพบว่านายประเสริฐ พัคโยธิ เป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นมานาน อีกทั้งยังมีฐานทางเศรษฐกิจครอบครัวที่เข้มแข็ง ทำให้ชาวบ้านในตำบลวังโดนคและหมู่บ้านใกล้เคียงให้การยอมรับนับถือ ซึ่งการเลือกตั้งในสมัยของนายประเสริฐ พัคโยธิ ได้ลงเลือกตั้งทีมเดียวกับนายประกอบ แก้ววิเชียร โดยแข่งกับนางลำเจียก สวัสดิภูมิ และแข่งกับหมอก้อย และสมัยที่ 2 พ.ศ. 2548-2552 นายประเสริฐ พัคโยธิ ลงเลือกตั้งทีมเดียวกับนายประกอบ แก้ววิเชียร ได้แข่งกับหมอก้อย ในการแข่งการเลือกตั้งครั้งนี้ใช้วิธีการใช้งบประมาณของท้องถิ่นในรูปแบบของโครงการหรือแผนงาน พิมพ์เล่มรวมผลงานเก่า 4 ปี ย้อนหลังแล้วแต่ทำหรือพิมพ์ปฏิทินของ อบต. โดยมีรูปภาพของตนเองและหรือผลงานเก่าที่เคยทำมาเฉพาะที่ดี ๆ เด่น ๆ เพื่อให้ประชาชนเห็นเป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วนำเอาเอกสารรวมผลงานหรือปฏิทินไปแจกจ่ายให้ประชาชนฟรีหวังสร้างคะแนนนิยม บางครั้งมีการจัดทำป้ายขนาดใหญ่ที่มีภาพของผู้บริหารท้องถิ่นไปติดตั้งตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ป้ายสวัสดิปีใหม่ ป้ายแสดงความยินดีในวาระต่าง ๆ ป้ายประชาสัมพันธ์ของท้องถิ่น (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

นายประเสริฐ พักโยธิ ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ทั้ง 2 สมัยคือ สมัยที่ 1 พ.ศ. 2544-2548 และสมัยที่ 2 พ.ศ. 2548-2552 โดยการชักจูงของนายประกอบ แก้ววิเชียร และได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านและญาติพี่น้อง ถึงแม้ผลการเลือกตั้งในสมัยที่ 1 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด จะยุติลงแล้วก็ตามแต่ความขัดแย้งยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละฝ่ายก็เริ่มมีรอยแตกร้าวกัน แต่ก็ไม่แสดงออกกันมากมาย มีการขัดแย้งกันที่ไม่ค่อยรุนแรง เนื่องจากประชาชนยังไม่เข้าใจผลประโยชน์อำนาจทางการเมือง (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

ช่วงที่ 2 การเลือกตั้งครั้งที่นายวรกร โชควิรวงศ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมัยที่ 3 พ.ศ. 2552-2554

นายวรกร โชควิรวงศ์ เป็นคนหมู่ที่ 10 บ้านหนองสำไส ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้าง รับจ้างของส่งงาน รถพ่วง บรรทุกหิน วิ่งหินเข้าโรงงาน โดยวิ่งทั่วภาคตะวันออก ซึ่งธุรกิจทั้งหมดนี้ได้สร้างความมั่งคั่งให้กับครอบครัวได้อย่างเป็นรูปธรรมในเวลาอันรวดเร็ว และการสะสมทุนทางเศรษฐกิจนี้เองได้เป็นฐานสำคัญทางการเมืองในเวลาต่อมา (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

จุดเริ่มต้นของการก้าวเดินในเส้นทางชีวิตทางการเมืองของนายวรกร โชควิรวงศ์ เริ่มจากการที่ญาติพี่น้องเชิญชวนเข้ามาลงสมัครรับการเลือกตั้ง และเมื่อได้ลงสมัคร จึงได้เป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 10 ซึ่งนายวรกร โชควิรวงศ์ มีบุคลิกส่วนตัวเป็นคนมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยากในพื้นที่และพื้นที่ละแวกใกล้เคียงที่ได้รับความเดือดร้อนเรื่อยมา กระทั่งได้รับการไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ตำบลวังโดนด (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

เป้าหมายหลักของการเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองท้องถิ่น ก็เพื่อการแสวงหาอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ในการปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองและกลุ่มพวกพ้อง เนื่องจากการมีตำแหน่งทางการเมืองจะทำให้ฝ่ายตรงข้ามที่เป็นคู่แข่งทางธุรกิจ รวมถึงกลุ่มข้าราชการที่คอยมุ่งหวังแสวงหาผลประโยชน์ รู้สึกเกิดความเกรงอกเกรงใจหรือเกรงกลัวจนไม่กล้าเข้ามาแทรกแซงและหาผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจของนาย นายวรกร โชควิรวงศ์ เพราะการมีอำนาจและตำแหน่งทางการเมืองสามารถให้คุณให้โทษได้ตลอดเวลา (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการสะสมทุนของนายวรกร โชควิรวงศ์ ทั้งการสะสมทุนทางสังคม และการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่อาศัยการดำเนินการโดยผ่านอาชีพธุรกิจหลัก คือธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ประกอบกับเป็นคนพื้นเพในตำบลวังโดนด มาโดยกำเนิดและสามารถเข้าใจถึงบริบทและความต้องการของชาวบ้านได้โดยง่ายและมีความลึกซึ้ง ดังนั้นนายวรกร โชควิรวงศ์ จึงสามารถ

ก้าวไต่เต้าจากนักธุรกิจท้องถิ่นขึ้นมาเป็นนักการเมือง จนกระทั่งก้าวหน้าถึงการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ในเวลาต่อมา ด้วยคะแนนเสียงที่ท่วมท้น ซึ่งได้รับการวางใจและมีฐานเสียงจากเพื่อน สมาชิก อบต. ด้วยกัน ซึ่งชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น โดยแข่งการเลือกตั้งกับนายประกอบ แก้ววิเชียร เมื่อนายวรกร โชควิรวงศ์ ได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้เป็น 2 ปี เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ รถคว่ำเสียชีวิต (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

การเลือกตั้งในสมัยของนายวรกร โชควิรวงศ์ มีการแข่งกับ นายประกอบ แก้ววิเชียร ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง คือนายวรกร โชควิรวงศ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2554 ซึ่งในการเลือกตั้งในสมัยของนายวรกร โชควิรวงศ์ ใช้วิธีการแข่งขัน คือเป็นเจ้าภาพในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพและมีการแจกในงานเทศกาล เช่น สงกรานต์ บุญกฐิน บุญผ้าป่า รวมถึงงานแข่งขันกีฬา และวงเหล้าในชุมชน ซึ่งจะเป็นที่รู้จักกันเองในชุมชน และเป็นคนเอาหน้า/เบียร์/น้ำแข็ง/เครื่องดื่มมาช่วยในงาน ซึ่งนายวรกร โชควิรวงศ์ ตลอดจนเป็นสนับสนุนรายใหญ่ของตำบลในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ทั้งในและนอกตำบล เป็นต้น กล่าวคือ เมื่อวัดและโรงเรียนมีกิจกรรมงานบุญต่าง ๆ นายวรกร โชควิรวงศ์มักร่วมในการบริจาคทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่มีฐานะยากจนทุกปีกับทางโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งนี้รวมไปถึงวัดและโรงเรียนละแวกใกล้เคียงด้วย ได้รับความชื่นชมจากประชาชนและส่งผลต่อการเลือกตั้งและนายวรกร โชควิรวงศ์ยังได้ทำการสะสมทุนทางสังคมด้วย โดยการเริ่มสร้างเครือข่ายทางสังคมกับชาวบ้าน สร้างชื่อเสียงจากการทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลหลายกลุ่มในสังคม การร่วมกิจกรรมกับทางวัด โรงเรียน นอกจากนี้แล้วจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้วิจัย ยังมีข้อค้นพบว่านายวรกร โชควิรวงศ์ มีอุปนิสัยใจคอเรียบง่าย ชอบช่วยเหลือคนผู้ตกทุกข์ได้ยากมาโดยตลอด ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักของชาวบ้าน เป็นที่รักเคารพนับถือของชาวบ้านในท้องถิ่นโดยทั่วไป (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ผลการเลือกตั้งจะยุติลงแล้วก็ตามแต่ความขัดแย้งยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีข้อค้นพบว่า ผู้สมัครเริ่มมีรอยแตกร้าวแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน กล่าวได้ว่าชาวบ้านซึ่งทำตัวเป็นฐานเสียงให้กับนายวรกร โชควิรวงศ์ และนายประกอบ แก้ววิเชียร ต่างก็มีการแตกฝ่ายแบ่งขั้วกันอย่างเห็นได้ชัดเจนมากขึ้น

ช่วงที่ 3 การเลือกตั้ง ครั้งที่นายประกอบ แก้ววิเชียร เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2554

นายประกอบ แก้ววิเชียร เป็นคนพื้นที่ ในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งปรือ ตำบลวังโดนด อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงไก่ในเครือโภกภัณฑ์ กลุ่ม ซีพี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางในตำบลและเป็นที่ยึดมั่นของประชาชนทั่วไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ จนก้าวไปสู่การเติบโตด้านธุรกิจทางสังคม จนมีเครือข่ายเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่กว้างขวาง ทำให้การติดต่อสื่อสารรวมไปถึงการสร้าง ความสัมพันธ์กับชาวบ้านสามารถได้โดยง่าย ดังนั้น นายประกอบ แก้ววิเชียร จึงสามารถก้าวเข้ามาสู่กระแสเส้นทางในชีวิตทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลในเวลาต่อมา (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

นายประกอบ แก้ววิเชียร เล่นการเมืองมาตั้งแต่สมัยสภาตำบลและเป็นรองนายก 2 สมัย คือสมัยนายกประเสริฐ พักโยธิ ทั้งสองสมัย จึงได้มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านกันทุกคน เพราะว่าได้สนิทและรู้จักกัน อีกทั้งยังดึงนายไพโรจน์ อัมรัตน์ ได้เป็นรองนายก ซึ่ง นายไพโรจน์ เป็นสมาชิก ในหมู่ที่ 8 และมีญาติพี่น้องมาก และเป็นทีไว้วางใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน สนับสนุน ให้เป็นรองนายก โดยมีเพื่อนสมาชิกด้วยกันเป็นฐานเสียงรวมทั้งนายประเสริฐ พักโยธิ อดีตนายก เป็นฐานเสียงที่สำคัญของนายประกอบ แก้ววิเชียร (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยกล่าวโดยสรุป กลุ่มการเมืองท้องถิ่น มีพื้นฐานเดิมมาจากความเป็นเพื่อนและความเป็นพี่เป็นน้องกัน อดีตเคยเป็นนักการเมืองกลุ่มเดียวกันที่มีฐานความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการระหว่างกลุ่ม โดยการอาศัยความไว้นื้อเชื่อใจแก่กันและกัน แต่เมื่อถึงจุดแตกหักทางการเมืองที่มีปัจจัยมาจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยการเชื่อมโยงกับการมีผลประโยชน์ทับซ้อน จากที่เคยมีความสัมพันธ์ที่เคยใกล้ชิดสนิทสนมกัน ผนวกกับความไว้นื้อใจกันไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ได้ เพราะต่างฝ่ายต่างต้องการเป้าหมายการมีผลประโยชน์ส่วนตัว และการมีอำนาจทางการเมืองทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นเกิดความไม่เข้าใจกันถึงขั้นแตกหัก

นายประกอบ แก้ววิเชียร ได้ลงแข่งกับนางอุษา ศรีอ่อน ซึ่งนายประกอบ แก้ววิเชียร ได้รับการเลือกตั้ง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน โดยที่นายประกอบ แก้ววิเชียร แพ้การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา จึงได้ออกหาเสียงตลอด ซึ่งเป็นจังหวะที่นายวรกร โชควิรวงศ์ เสียชีวิต จากอุบัติเหตุ จึงทำให้ทีมงานของนายวรกร โชควิรวงศ์ ส่งนางอุษา ศรีอ่อน ลงเลือกตั้งนายก โดยใช้ฐานเสียงของนายวรกร โชควิรวงศ์ ซึ่งในการแข่งขันนี้ นายประกอบ แก้ววิเชียร มีการแข่งขันกับนางอุษา ศรีอ่อน โดยมีการจ้างคนในการติดป้ายหรือแจกใบปลิวหาเสียงหมู่บ้าน ซึ่งกลุ่มคนที่ถูกจ้างพร้อมด้วยบุตร ภรรยาและญาติพี่น้องก็จะทะเลาะแค้นให้ผู้จ้าง เป็นการซื้อเสียงทางอ้อมและมีการให้ผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน ผู้มีบทบาททางความคิด อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคุ้ม อสม. ตำรวจบ้าน อปพร. ให้ช่วยแนะนำบอกต่อหรือเป็นตัวแทนผู้สมัครเสียเลย ซึ่งมีผลอย่างสูงเนื่องจากคนเหล่านี้มีบารมีและฐานเสียงส่วนตัวอยู่พอสมควร (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

นอกจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจแล้ว นายประกอบ แก้ววิเชียร ยังได้ทำการสะสมทุนทางสังคมด้วย โดยการเริ่มสร้างเครือข่ายทางสังคมกับชาวบ้าน สร้างชื่อเสียงโดยเป็นรองนายกมา 2

สมัย จึงทำให้ชาวบ้าน รู้จักกัน โดยทั่วไปซึ่งในการเลือกตั้งของนายประกอบ แก้ววิเชียร ได้ส่งผลต่อความขัดแย้งที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยมีการแบ่งพรรคแบ่งกลุ่มกันอย่างชัดเจน และมีการแยกที่แยกนอกรันอย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่าความขัดแย้งที่เด่นชัดมาจากการแข่งขันกันเพียง 2 ทีม แต่ละทีมก็เป็นสายเลือดเดียวกัน ซึ่งความขัดแย้งในครั้งหน้า ก็อาจจะมีความรุนแรงไปมากกว่านี้ เช่น จากญาติพ่อแม่พี่น้องที่ไม่ได้ลงการเลือกตั้งก็โกรธกัน ถึงขั้นไม่มองหน้ากัน โดยการตัดพี่ ตัดน้อง ตัดความเป็นญาติกัน ซึ่งจะมีหวัคະແນແຕ່ฝ่ายที่เปิดตัวอย่างชัดเจน ทำให้แต่ละฝ่ายมีการใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น โจมตีฝ่ายตรงข้าม มีการใช้เงินเข้ามาเกี่ยวข้อง ในการจูงใจเพื่อให้ลงคะแนนในการเลือกตั้ง ทั้ง 2 ฝ่าย (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

กล่าวโดยภาพรวม การก่อรูปความขัดแย้งในการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ทั้งสามช่วง ได้อันนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด โดยก่อรูปเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ระหว่างผู้ลงเลือกตั้ง ซึ่งส่งผลนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2558)

ดังนั้นในการก้าวเข้ามาสู่มีตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 คน คนที่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น ทำให้เกิดการแย่งชิงจนเกิดความรุนแรง และความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ได้อย่างชัดเจน

ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

โดยแต่ละหมู่บ้านนโยบายและการทำงานที่แตกต่างกัน เมื่อปรากฏผลการเลือกตั้งจึงมีผู้ชนะและผู้แพ้ จึงก่อให้เกิดผลกระทบและความแตกแยกในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ตามมา

สำหรับความขัดแย้งทางในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของผู้ลงสมัคร กลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว กลุ่มเครือญาติ และกลุ่มที่สนับสนุนกันในแต่ละฝ่ายมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านการแย่งชิงผลประโยชน์ ผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน และผลประโยชน์ทับซ้อนในพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประมุขรับหมากก่อสร้าง การแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนและอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วนำไปสู่ผลกระทบที่ร้ายแรงถึงขนาดปองร้ายในชีวิตกัน ต่างก็หวังผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมกันทั้งสิ้น

อย่างเช่น ผลกระทบระหว่างผู้ลงสมัครเลือกตั้งและระหว่างกลุ่มเครือญาติ คือจากอดีตที่เคยเป็นเพื่อนกัน เป็นญาติ เป็นพี่น้อง ต่างก็หันมาเป็นศัตรูต่อกัน ถึงแม้ว่าตัวเองจะได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ได้รับการเลือกตั้งก็ตาม อย่างเช่น ผู้ที่ลงนายกมีความสัมพันธ์กันเป็นพี่น้อง แต่ได้ลงเลือกตั้ง

ต่างก็ต้องการหาฐานเสียงกันในแต่ละฝ่าย ต่างก็เกณฑ์พวกพ้อง น้องพี่ เพื่อนฝูงต่าง ๆ มาลงคะแนนให้กับตัวเอง ซึ่งในการหาเสียงจะทำด้วยวิธีใดก็ตามซึ่งได้มาฐานเสียงของผู้ที่จะลงคะแนนเลือกตั้งจึงทำให้พี่น้องกันเองเกิดการแย่งชิงดีชิงเด่นกัน และก็ทำให้โกรธกันไปเลย ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ลงกันเป็นนายกทั้งพี่ทั้งน้องพอผลการเลือกตั้งออกมาว่าน้องได้เป็นนายก ผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งก็โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ แล้วเปรียบเปรยว่า ถ้ามันตายจะไม่ไปเผาผีมัน” (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เขต 10 ที่ว่า

“ความสัมพันธ์ทางเครือญาติของผู้สมัครเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้ง การเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ดังมีเหตุการณ์ปรากฏขึ้น ในช่วงของการเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด พบว่าประชาชนเกิดการแบ่งกลุ่มตามกลุ่มของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยยึดหลักความสัมพันธ์ทางเครือญาติเป็นหลัก จึงทำให้เกิดผลกระทบคือ ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกกันระหว่างการเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ข้อเสนอแนะ อยากให้ประชาชนมีสิทธิเลือกในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด มองการเลือกตั้งเป็นเกมส์กีฬา ย่อมมีผู้แพ้ ผู้ชนะ และยอมรับผลของการเลือกตั้ง โดยมีอคติที่ไม่ดีต่อกัน” (อนุชิต ภาระเปลื้อง. สัมภาษณ์. 2557)

ในกรณีที่เป็นฐานเสียงให้กับผู้สมัครหรือที่เรียกกันว่าคุณสนับสนุน พบว่ามีความขัดแย้งกันเอง แม้ว่าตัวเองจะไม่ได้มีตำแหน่งอะไรในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่ทว่าตัวเองเป็นคนสนับสนุนและเป็นฐานเสียงให้แก่คนที่เลือกตั้ง ถึงแม้ว่าตัวเองจะได้หรือไม่ได้ก็ตาม ตัวเองก็ต้องมีความขัดแย้งกับฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ว่า

“หลังการเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด มีประชาชนเกิดความแตกแยกสามัคคีเนื่องจากความไม่พอใจในผลการเลือกตั้ง เพราะตัวเองเป็นฐานเสียงให้กับคนละฝ่าย ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร โดยจะสังเกตได้จากกลุ่มของประชาชนที่สนับสนุน ผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้ง จะเข้าร่วมกิจกรรมเป็นส่วนมาก ส่วนกลุ่มของประชาชนที่สนับสนุนผู้สมัครที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น” (ทนวน รักษากิจ. สัมภาษณ์. 2557)

อีกทั้งการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจน ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความต้องการให้ประชาชนสนับสนุนฝ่ายตนเองหากประชาชนบางกลุ่มไม่มาสนับสนุนตนเอง ก็อาจทำให้เกิดการเสียมิตรภาพที่เคยมีมา จนส่งผลให้เกิดปัญหาด้านธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ได้ในที่สุด ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ในช่วงแรกของการเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดนั้น ก่อให้เกิดการเสียมิตรภาพที่ดีต่อกันมากของประชาชน เนื่องจาก ประชาชนมีใจรักฝักใฝ่ในตัวผู้สมัครต่างกัน ทำให้ความคิดเห็น แนวคิดต่างกันไปด้วย ส่งผลให้บางครั้ง อาจจะไม่พูดไม่จาต่อกัน ไม่อยากมองหน้า

มีความรู้สึกเกี่ยวข้องกันไปเลยก็ได้ ประชาชนบ้านไหนที่ไปประกอบกิจการร้านค้า ถ้ามีการแสดงออก หรือฝ่าฝืนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก็จะถูกมองเป็นฝ่ายตรงข้ามกับอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้ธุรกิจต้องหยุดชะงักไปก็ได้”(อนุชิต ภาระเปลื้อง. สัมภาษณ์. 2557)

สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ว่า “หลังจากการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ก่อให้เกิดปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากช่วงระยะเวลาระหว่างการเลือกตั้งนั้น ประชาชนมีการแบ่งกลุ่มสนับสนุนผู้สมัครคนละฝ่ายกับฝ่ายสนับสนุนผู้สมัครที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งนั้น ถึงเกิดการไม่พอใจในผลการเลือกตั้ง ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในนโยบายของผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้ง ข้อมูลจากผู้นำ อสม. บอกว่า หลังจากการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นแล้วนั้นมีการแบ่งกลุ่มของประชาชนเกิดขึ้น มีทั้งกลุ่มสนับสนุนที่ได้รับการเลือกตั้ง และกลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเกิดขึ้น ทำให้การขอความร่วมมือทำงานเพื่อส่วนรวมในชุมชนเป็นไปได้ยากลำบากและถูกมองผู้นำ อสม. เป็นคนละกลุ่มกับตัวเอง” (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า เนื่องจากประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด จำนวนมากที่ให้การสนับสนุนกลุ่มการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ที่ไม่ได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้ไม่เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดหรือไม่ อย่างไร ดังเช่นคำสัมภาษณ์ว่า

“ในระยะแรก ๆ ของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดเสร็จสิ้นลง พบว่ามีประชาชนบางกลุ่มไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เป็นการประชุมประจำเดือนของชุมชน การประชุมประชาคมของชุมชน เมื่อนำข้อมูลของประชาชนที่มาร่วมการประชุมของชุมชนมาเปรียบเทียบระหว่าง ก่อนมีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นประมาณ 1 ปี กับการประชุมหลังจากที่มีการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ได้พบว่ากลุ่มประชาชนที่สนับสนุนผู้สมัครที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นผู้นำท้องถิ่น จะมีการเข้าร่วมประชุมกันเป็นจำนวนมาก ต่างจากกลุ่มของประชาชนที่สนับสนุนผู้สมัครที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นผู้นำท้องถิ่น จะเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นน้อยกว่า” (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

ในกรณีของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งแล้ว ก็ตามก็ยังพบว่า เกิดความขัดแย้งกันได้ในกรณีที่แย่งผลประโยชน์กัน จึงทำให้การบริหารงานภายในองค์กรมีผลกระทบอื่นๆ ตามมา ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ถึงผมจะได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ผมก็ไม่ชอบเพื่อนงานสักเท่าไร เพราะว่าอดีตครั้งที่เคยหาเสียงเคยเป็นศัตรูกันมาก่อน” (ทวนน รักษากิจ. สัมภาษณ์. 2557) ซึ่งจากคำสัมภาษณ์ก็พบว่า ถึงแม้ว่าผู้สมัครจะได้การเลือกตั้งมาแล้วต่างก็ไม่เป็นมิตรกันโดยแท้จริง จริง ๆ แล้วจิตใจสำนึกก็ยังคิดว่าเป็นศัตรูกันมาก่อน ดังนั้นเวลาในการทำงานอาจจะใส่หน้ากากเข้าหากันจนในบางครั้งก็ส่งผลให้ประสิทธิภาพของงานลดน้อยลง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เวลาผมทำกิจกรรมกับคนที่แ่งกันหาเสียงมา ผมก็ทำ ๆ ไปนั่นแหละ ใจจริงผมไม่อยากทำ” (อนุชิต ภาระเปลื้อง. สัมภาษณ์. 2557)

ส่วนผลกระทบของประชาชน คือ ประชาชนได้ผลประโยชน์จากโครงสร้างต่างๆ น้อยลง เนื่องจากผู้ลงสมัครเลือกตั้งแก่งแย่งชิงผลประโยชน์กัน ดังคำสัมภาษณ์ผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เขต 7 ที่ว่า “ทางจังหวัดมีงบประมาณให้หมู่บ้านละ 300,000 บาท ให้หมู่บ้านจัดสรรกันเอง” (พันศักดิ์ อุ่มสินพันศักดิ์, สัมภาษณ์, 2557)

แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า มีแนวทางในการจัดการความขัดแย้ง 2 แนวทางได้แก่

1. การจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมผ่านกลไกในท้องถิ่น ซึ่งจะประกอบไปด้วยกลไกต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 กลไกของระบบเครือญาติ
 - 1.2 กลไกของระบบวัด
 - 1.3 กลไกของระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน
 - 1.4 กลไกของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น
 - 1.5 กลไกขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การจัดการความขัดแย้งภายใต้กระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและกระบวนการ ดังนี้
 - 2.1 การแจ้งความดำเนินคดีที่สถานีตำรวจ
 - 2.2 การดำเนินการผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
 - 2.3 การอาศัยคำพิพากษาศาลในการบังคับคดี

จากการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปสู่การจัดการความขัดแย้งของผู้นำทางการเมือง โดยที่นักคิดนักทฤษฎีหลายสำนักให้ข้อเสนอแนะในการจัดการแก้ไขเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ไว้ในลักษณะวิธีการที่มีความหมายเชิงปฏิบัติการที่ใกล้เคียงกัน ดังเช่นกรณีของ พรนพ พุกระพันธ์ (2542 : 107) ที่สามารถนำมากล่าวโดยสรุปถึง วิธีการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองไว้ 3 วิธี ดังนี้

1. วิธีการเอาชนะ

การทำให้สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองหมดไปหรือเรียกวิธีนี้ว่า “การเอาชนะ” เป็นวิธีการที่ทำให้คู่ขัดแย้งทางการเมืองออกมาจากสถานการณ์ของความขัดแย้ง แต่วิธีการแบบนี้

ผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า อาจทำให้เกิดความขัดแย้งมีความต่อเนื่องขึ้นมาได้อีก เพราะหากพิจารณาในแง่ของจิตวิทยา และพฤติกรรมของความขัดแย้งทางการเมืองยังคงแฝงตัวอยู่ลึก ๆ แม้ว่าพัฒนาการของความขัดแย้งจะค่อย ๆ ลดหายไปตามอารมณ์ที่ลดลงของกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้นำทางการเมือง แต่ทั้งคู่อาจมีความขัดแย้งต่อไปอีก โดยการสร้างปัจจัยสาเหตุของความขัดแย้งขึ้นมาใหม่ เช่น การส่งคนของตนเองลงสู่สนามเลือกตั้ง และผู้ที่ถูกเว้นวรรคทางการเมือง กลับกลายมาเป็นผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เป็นต้น

ผลการศึกษาของผู้วิจัยจากการศึกษาตามเอกสารในวิธีที่ 1 เรื่องการทำให้สาเหตุของความขัดแย้งหมดไปนี้ สอดคล้องกับงานของแมรี พาร์กเกอร์ (Marry Parker. 1977 : 169) ที่ได้เสนอวิธีการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้วยวิธีที่เรียกว่า การเอาชนะ โดยแนวคิดนี้มองว่าเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดและรวดเร็วที่สุด แต่เป็นวิธีที่อาจให้ผลลัพธ์ที่น้อยที่สุดในการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เป็นปัญหาที่ก่อตัวขึ้นและฝังรากลึกมานาน เพราะต่างฝ่ายไม่ยอมลดราวาศอก (เป็นภาษาท้องถิ่นแปลว่าไม่ยอมซึ่งกันและกันไม่ว่าเรื่องใด ๆ) ถ้าเป็นเช่นนี้ ผมมองว่าปัญหาต่าง ๆ ยุติยาก ในความคิดของผมซึ่งเหมือนกับเพื่อน ๆ ที่เป็นคอการเมืองท้องถิ่นอีกหลายคน มีความเห็นว่าปัญหานี้จะยุติได้มีวิธีทางเดียวก็คือการปรับให้แพ้ไปทั้งคู่ หมายถึง คู่ขัดแย้งระหว่างผู้นำทางการเมืองคู่นี้ ควรยุติบทบาทหรือเลิกเล่นการเมืองไปเลย” (ทวนน รักษากิจ. สัมภาษณ์. 2557)

2. การให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดชนะ

การทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดชนะเป็นผลมาจากการที่อีกฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยที่ฝ่ายที่อ่อนแอกว่าจะต้องยอมรับความพ่ายแพ้ ทั้งทางจิตวิทยาและพฤติกรรม วิธีนี้ถ้าหากฝ่ายที่อ่อนแอกว่า ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้ก็อาจสร้างความขัดแย้งต่อไปใหม่ โดยใช้วิธีการต่อสู้ลับหลัง วิธีนี้อาจเรียกว่า “การบังคับ” (Forcing) วิธีนี้เชื่อว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้น ดังนั้นจึงสมควรถูกควบคุมโดยการจำกัด ไม่ให้ความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้น ในความเป็นจริงนักการเมืองจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทุกวิธีทางในการโจมตีฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้แน่ใจว่าได้รับชัยชนะและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างที่ต้องการ แนวคิดนี้ให้เหตุผลว่าปัญหาความขัดแย้งจะระงับลงได้ ด้วยการแก้ไขเฉพาะกลุ่มของคู่ขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด โดยลำพังมิได้ โดยไม่ต้องอาศัยพลังใด ๆ จากภายนอกชุมชน ดังคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เขต 2 ที่ว่า

“การแพ้-ชนะบางครั้งอยู่ที่กำลังของแต่ละฝ่าย กำลังในที่นี้หมายถึงกำลังคน กำลังเงิน กำลังแห่งความศรัทธารวมถึงปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น บางคนผลงานน้อยแต่มีเงินมาก ต่อสู้แข่งขันกัน

ไปสักสองสามสมัย ฝ่ายที่ผลงานดีทำงานเก่งเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย หรือไม่ก็หมดเงินทอง จนเลิกเล่นการเมืองไปเลยก็มี ไม่ต้องไปแก้ไขให้ยุ่งยากเลย” (มะยม เมตตา. สัมภาษณ์. 2557)

สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เขต 4 ที่ว่า

“หากคู่กรณีที่เป็นคู่แข่งของผู้นำทางการเมืองมีอำนาจและบารมีเท่า ๆ กัน การจะทำให้ อีกฝ่ายพ่ายแพ้ไปในเวลาอันรวดเร็วทำได้ยาก เหมือนการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล วังโดนด ผลัดกันแพ้ ผลัดกันชนะก็ยังต่อสู้ห้าพันกันรุนแรงมาทุกสมัย ต้องหาคนกลางที่มีอิทธิพล พอมาท้ามาจึงจะหยุด” (ดิเรก อุ้มสิน. สัมภาษณ์. 2557)

3. การประนีประนอม (ชนะ-ชนะ)

วิธีการจัดการขัดแย้งทางการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ที่ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อค้นพบว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดมีโอกาสเป็นไปได้สูง และสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมก็คือวิธีการจัดการความขัดแย้งแบบประนีประนอม หมายถึงการที่คู่กรณีซึ่งเป็นคู่แข่งของผู้นำทางการเมืองจะต้องตกลงกันที่จะไม่ให้มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รู้สึกว่าชนะทั้งหมด หรือแพ้ทั้งหมด เป็นวิธีการที่ทั้งสองฝ่ายสามารถเข้าถึงสาเหตุความขัดแย้งและพัฒนากลับสู่การคืนดีกันเป็นการปรับทัศนคติ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแบ่งปันผลประโยชน์ที่ส่งผลไปสู่การมุ่งคืนดีกัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเสียสละ การให้อภัยกันและไม่ตรีจิตของคู่แข่งทางการเมือง ด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย ดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ชี้ให้เห็นถึงแนวทาง ซึ่งสามารถนำไปสู่ความสมานฉันท์ทางการเมืองที่ว่า

“ต้องช่วยกันหันหน้าเข้าหากัน คิดใหม่ทำใหม่อย่างสร้างสรรค์ต้องพูดคุยกันให้รู้เรื่อง บนพื้นฐานของเหตุผล และโอกาสของความเป็นไปได้ อย่าลืมนวลีทางการเมืองที่ว่า การเมืองไม่มีมิตรแท้ศัตรูถาวร” (อนันต์ ยินดีทรัพย์. สัมภาษณ์. 2557)

นอกจากนี้แล้ว วิธีการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองแบบวิธีการประนีประนอม (Compromising) ผลการศึกษาซึ่งได้ประมวลผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยการอาศัยผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่มหลัก คือกลุ่มแรก ได้แก่ การเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ปัจจุบัน กลุ่มที่สอง ได้แก่ กลุ่มที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด กลุ่มที่สาม ได้แก่ กลุ่มข้าราชการหรือกลุ่มหัวหน้าส่วนงานราชการ และกลุ่มสุดท้ายได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ร่วมกับผู้ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการเมือง ผู้เชี่ยวชาญทางการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ เป็นต้น มีข้อค้นพบว่าวิธีการประนีประนอม เป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้เป็นกระบวนการจัดการความขัดแย้งทางการเมือง กรณีเช่นนี้สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“โบราณว่าไว้อย่าตีวัวกระทบคราด หมายถึงทุกฝ่ายต้องตระหนักให้มาก ๆ ว่า คนทุกคน มีหัวใจและคนสามารถพูดกันได้ ถ้าเราสามารถห้ามใจคนได้เราจะยุติปัญหาความขัดแย้งทั้งปวงได้ อย่างสิ้นเชิงเช่นกัน” (อวยพร เคหะธรรม. สัมภาษณ์. 2557)

หรือแม้แต่คำสัมภาษณ์ของพระสงฆ์ ที่จำพรรษาอยู่ที่วัดวังเวียนยังเทศนาสอนใจแก่ คู่ขัดแย้งทางการเมือง ในงานทำบุญวันพระซึ่งทางวัดจัดขึ้นว่า

“รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราบ้าง จะทำให้คุณหมึกของความขัดแย้งลดลง” (พระมหาสมภพ. สัมภาษณ์. 2557)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัย ถึงแนวทางในการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด สอดคล้องกับผลงานของ แมรี พาร์คเกอร์ (Marry Parker. 1977 : 169) ที่ได้เสนอวิธีแก้ไขหรือวิธีการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองไว้ว่า การประนีประนอมด้วยหลักการที่ทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกได้ประโยชน์ เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด แต่การที่จะใช้วิธีนี้ได้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ทุกฝ่ายที่เป็นคู่กรณีควรลดความต้องการของตนเองลง เพื่อสามารถดำเนินไปสู่ขั้นตอนการยุติความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายแบบสมัครใจ

การจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมผ่านกลไกต่าง ๆ ในท้องถิ่น

ภายใต้กระบวนการจัดการความขัดแย้งทางการเมือง โดยการอาศัยแนวทางประนีประนอมนั้น มีกลไกที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการจัดการความขัดแย้งทางการเมือง

ผลการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า สามารถดำเนินการภายใต้กลไกของระบบ ดังต่อไปนี้

1. ระบบเครือญาตินับว่าเป็นกลไกที่ค่อนข้างสำคัญมาก ต่อการจัดการความขัดแย้งทางการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เนื่องจากผลการศึกษาเกี่ยวกับบริบทพื้นฐาน มีข้อค้นพบว่าเขตพื้นที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เป็นการให้บริการในปริมาณพื้นที่ซึ่งไม่กว้างขวางนัก ประกอบด้วยหมู่บ้านเล็กๆ แต่หนาแน่นรวมทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน อยู่ในเขตการปกครองดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด จึงมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของเครือญาติ หรือไม่ก็มีความสัมพันธ์ที่สนิทชิดเชื้อ จนนับถือกันเป็นญาติมาตั้งแต่ครั้งพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ผลการศึกษานี้มีข้อค้นพบที่หลากหลาย ๆ ครั้ง เมื่อเกิดเหตุการณ์ของความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นก็สามารถนำระบบเครือญาติเข้ามาแก้ไขปัญหานั้นประสบความสำเร็จอยู่เรื่อยๆ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...บางทีทะเลาะกันแบบเอาเป็นเอาตาย มารู้ภายหลังญาติกันแท้ ๆ เกิดมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกัน พ่อแม่ ปู่ย่า ตายายเขาสอนไว้ให้รักกัน...” (โสภา เทื้อยวิบูลย์. สัมภาษณ์. 2557)

2. กลไกของระบบวัด การจัดการความขัดแย้งทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ด้วยการอาศัยกลไกของระบบวัดก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากลไกอื่น ๆ เนื่องจากผล

การศึกษาที่มีข้อค้นพบว่าขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ประชาชนกว่าร้อยละ 85 นับถือศาสนาพุทธ ในการนี้ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่จึงมักชอบเดินทางไปที่วัดตามโอกาสสำคัญต่าง ๆ อีกทั้งนโยบายบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมก็ถูกบรรจุไว้ในแผนการพัฒนาลำดับต้น ๆ ด้วย ปัจจุบันยังคงเป็นแหล่งศูนย์รวมใจประชาชน ซึ่งจะเดินทางมารวมกันตามงานต่าง ๆ เช่นงานประจำปีของวัด งานทำบุญออกพรรษา เป็นต้น ดังนั้นในความเป็นจริงนักการเมืองมักถูกเชื่อเชิญจากทางวัดเพื่อร่วมงานสำคัญอยู่เนือง ๆ เช่น งานสืบสานวัฒนธรรมวันประเพณีสงกรานต์ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 15-17 เมษายนของทุกปี เป็นต้น นักการเมืองทุกระดับก็จะลืมความขัดแย้ง ในการไปร่วมงานบุญกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา บางโอกาสทางวัดยังสร้างบรรยากาศของความสมานฉันท์ด้วยการเชิญไปนั่งที่เก้าอี้ตัวติดกัน สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...คนเนี่ยจึงจกร้องทักเขายังฟังเลยนะ แต่ถ้าพระพูดเพื่อขอขมาบาปแล้วยังฝืนทำต่อฉันว่ามันขอดแยเลยนะ...” (สุพจน์ ผ่องผล. สัมภาษณ์. 2557)

3. การไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทชุมชน ภายใต้กลไกของระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชนนี้ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำไปสู่ระงับความขัดแย้งทางการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ได้ดีระดับหนึ่ง การไกล่เกลี่ยและการระงับข้อพิพาทชุมชน ที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงนี้ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ประกอบไปด้วยหน่วยงานทั้งที่เป็นราชการ และองค์การประเภทจัดตั้ง ทั้งนี้หน่วยงานดังกล่าวจะร่วมกันทำงาน ในรูปลักษณะของการทำงานแบบคู่ขนานที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...กลไกของระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน เป็นแบบแผนของกลยุทธ์เชิงรุกที่เน้นการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้ง ด้วยการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การภาครัฐที่มีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของสาธารณะกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในชุมชน...” (ฉกรรช สยมสุยดี. สัมภาษณ์. 2557)

กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานของ อังคณา บุญสิทธิ์ (2549 : 76) ที่กล่าวได้ว่าระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชนจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อรัฐอนุญาตให้เข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นลักษณะการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วน โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางเพื่อป้องกันและควบคุมปัญหาความขัดแย้ง ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมในระดับเพื่อนบ้านหรือในระดับชุมชน ซึ่งวิธีการดังกล่าวช่วยให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด แต่ถ้าทำได้จะเป็นผลดีต่อทุกฝ่ายเนื่องจากเกิดขึ้นมา ด้วยความสมัครใจของกลุ่มขัดแย้งทั้งสองฝ่าย

อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่ากลไกของระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ไม่ค่อยได้ผลในเชิงปฏิบัติการเท่าใดนัก อาจจะมีประสิทธิผลบ้างก็เป็นกรณีพิพาทเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มชาวบ้านด้วยกันเอง เช่น ปัญหาการรุกกล้าแนวเขตที่ดิน การทำให้เสียทรัพย์โดยมิได้เจตนา เป็นต้น

ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารระดับสูงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขต
ข้างเคียงที่ว่า

“...หากจะเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับชุมชนนั้น เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมาก เพราะต่างฝ่าย
มักจะดึงเอาคนนอกมายุ่งเกี่ยว เพื่อมุ่งรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตนเองจะเสียเปรียบบ้างเล็กน้อยก็
ยอมกันไม่ได้ บางครั้งคนกลางที่มาไกล่เกลี่ยก็ไม่เป็นที่ยอมรับ คนดี ๆ ที่เป็นกลางจริง ๆ จึงไม่ยอม
ลงมาเล่นด้วย เพราะกลัวเจ็บตัว ใต้ไม้มืดเสีย...” (เฉวียง มังคลา, สัมภาษณ์, 2557)

4. กลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ถูกจับตามองว่า
จะสามารถจัดการความขัดแย้งของผู้นำทางการเมืองได้ แนวคิดนี้เกิดจากมุมมองที่ว่าคนขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นคนกลุ่มเดียวกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นพวกเดียวกัน ดังนั้นหากเกิด
ปัญหาความขัดแย้งขึ้นมา ก็น่าที่จะสามารถอาศัยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและบรรยากาศของความ
เป็นกันเอง ไกล่เกลี่ย ตกลง พุดคุยตกลงเรื่องราวต่าง ๆ กันได้ง่าย โดยอาศัยกิจกรรมด้านต่าง ๆ เป็น
องค์ประกอบของการสร้างบรรยากาศในการเจรจา เช่น การประชุมการอบรมสัมมนา และงานเลี้ยง
สังสรรค์ในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น

ทว่าผลการศึกษาด้านกระบวนการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองขององค์กรบริหาร
ส่วนตำบลวังโดนครั้งนี้ มีข้อค้นพบจากศึกษาว่า เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับแนวคิดดังกล่าวข้างต้น
โดยสิ้นเชิงกล่าวคือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น นายก รรณนายก และเลขานุการ เป็นต้น
แม้ผลการศึกษาจะรับฟังได้ว่าเป็นพรรคพวก เพื่อนพ้อง หรือเป็นกลุ่มคนที่มีชื่อเสียงศักดิ์เดียวกันก็ตาม
แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทุกคนต่างคนต่างอยู่โดยมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ อันหมายถึงเสียง
ที่เป็นคะแนนเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่เป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้แล้วการอาสาตัวเข้าไป
ไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้งทั้งหลายทั้งปวง ในความเป็นจริงแล้วจะปราศจากการยอมรับ ในลักษณะ
ที่อาจถูกใจฝ่ายหนึ่ง ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่พอใจ ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดก็คือการพยายามที่จะไม่เข้าไป
รับรู้ ในประเด็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีการต่อว่าต่อขาน วิพากษ์ วิจารณ์กันลับหลัง
บ้าง ซึ่งวิธีการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ถือเป็นการเลือกสร้างสัมพันธไมตรีทั้งสองฝ่าย ที่ดีประการ
หนึ่งด้วยดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...กลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ จะรู้จักกัน
เกือบทั้งหมด มีการนัดกินข้าว ดื่มเหล้ากันบ่อย แต่เมื่อถึงคราวที่ท้องถิ่นใดทะเลาะกัน ถามว่าเรา
ควรไปยุ่งไหม ตอบแทนได้เลยว่า ไม่มีใครเข้าไปยุ่งแน่ ๆ เพราะคนจะคิดว่าไม่ใช่เรื่องอะไรของ
พวกเรา สิ่งที่ได้มาบอกได้เลยว่าไม่คุ้มเสีย...” (เฉวียง มังคลา, สัมภาษณ์, 2557)

5. กลไกของผู้มีอิทธิพลในส่วนท้องถิ่น ในประเด็นเกี่ยวกับกลไกของระบบผู้มีอิทธิพล
ส่วนท้องถิ่น จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปฝังตัวอยู่ในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลวังโดน ข้อมูลที่

ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากการสังเกตการณ์ทั้งที่มีส่วนร่วม และ ไม่มีมีส่วนร่วมมีข้อค้นพบว่า ผู้มีอิทธิพลในส่วนท้องถิ่นยังคงมีบทบาทสำคัญทางการเมือง โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากบางครั้งบางโอกาสการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดหลายโครงการยังจำเป็นจะต้องอาศัยงบประมาณจากแหล่งอื่นเช่น เนื่องจากจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงนั้น ไม่เพียงพอต่อการสนองความต้องการของประชาชน ในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...การเมืองทุกระดับจะมีอักษรสองตัวคือ ผ. กับ พ. ผ. เรียกว่า แผนงาน ส่วน พ. เรียกว่า พวกสุดท้ายแล้วพวกสำคัญกว่าแผน เพราะเมื่อใดเป็นพวกกันจริง ๆ แผนค่อยเขียนมาส่งตามหลังก็ได้ แต่ก็อย่างว่าอีกนั่นแหละ ต้องคิดหนีบุญคุณกัน เมื่อวันหน้าเขาอยากให้เราทำอะไร ก็ต้องสนองให้เขาถึงจะไม่เต็มใจก็ตาม..” (วิชาชัย ธารใส, สัมภาษณ์, 2557)

อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้ยังมีข้อค้นพบว่า กลไกของระบบผู้มีอิทธิพลส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ได้อย่างสิ้นเชิง แต่อาจจะยับยั้งไว้ได้เป็นการชั่วคราวเท่านั้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“..เวลาผู้มีอำนาจมาพูดมาเคลียร์ปัญหาให้ ต่างฝ่ายก็ยอมรับฟังกันคืออยู่นะ แต่พอกลับหลังก็ไม่ทำตามเหมือนกับที่ได้รับปากไว้” (สุริส เสมสฤษดิ์, สัมภาษณ์, 2557)

สาเหตุในการขัดแย้งทางการเมืองเลือกตั้ง เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาของการศึกษา ในยุคที่มีนโยบายการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นในการเลือกตั้ง ซึ่งงานวิจัยนี้สิ้นสุดลงท่ามกลางการดำรงอยู่ของความขัดแย้งทางการเมือง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการก่อรูปในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงการก่อรูปในมิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแย่งฐานเสียงกันระหว่างคนในตำบลเดียวกันที่มีบทบาททางการเมือง และยังมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ในอดีต ที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น อันยังผลนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประมุขรับหมากก่อสร้าง การแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน และอื่น ๆ เป็นต้น อันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่นำไปสู่ความขัดแย้งทาง ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านการแข่งขันผลประโยชน์ มีสาเหตุมาจากการแย่งธุรกิจต่าง ๆ หลายประการ นอกจากนี้แล้วยังมีการแข่งขันประมุขงาน โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ในแต่ละรอบปีงบประมาณมีอยู่หลายโครงการงาน เช่น โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตรอบหมู่บ้าน โครงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำและท่อระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งมีการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีทรัพยากรที่อยู่ที่ในสังกัดตนเองมีผลก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นด้วยกันเอง

สรุปความขัดแย้งของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลต้องตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่การเลือกนั้นอาจเต็มใจเลือกหรือจำใจเลือกความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นสถานการณ์ที่การกระทำของฝ่ายหนึ่งไปขัดขวางหรือสกัดกั้นการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการที่จะบรรลุเป้าหมายของเขาหรือการที่บุคคลที่มีความแตกต่างกันในค่านิยม ความสนใจ แนวคิดวิธีการเป้าหมายจะต้องมาติดต่อประสานงานกันทำงานช่วยกันหรืออยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน โดยที่ความแตกต่างนี้เป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกันหรือไปด้วยกันไม่ได้

สรุปว่าแนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้ง ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอ นายอำเภอม จังหัดจันบุรีนั้น ตามความเป็นจริงที่ผ่านใช้กลไกการแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดเดิมซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เพราะการแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดเดิมมุ่งเน้นการแก้ปัญหาโดยการออกกฎระเบียบกระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป แต่ความเป็นจริงแล้วความขัดแย้งก็ยังคงมีอยู่ ดังนั้น ควรนำแนวคิดสมัยใหม่ มาปรับใช้กับพื้นที่โดยตรง แนวคิดสมัยใหม่ เป็นแนวคิดมนุษยสัมพันธ์ยอมรับความขัดแย้งมุมมองที่เป็นแนวความคิดสมัยใหม่ จึงสนับสนุนความขัดแย้งบนรากฐานที่ว่าองค์กรที่มีความสามัคคีความสงบสุขความเจียบสงบและมีความร่วมมือหากไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งกระบวนการเจรจาต่อรอง (The Negotiation Process) ก็เป็นการเจรจาต่อรองที่เป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่เกิดอยู่ตลอดเวลา ในการดำเนินงานของกลุ่มหรือองค์การ การต่อรองด้วยวิธีให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์ เพียงเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือการเผชิญหน้าให้หมดไปนั้น เป็นวิธีที่ได้ผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่การต่อรองแบบบูรณาการมีแนวโน้มที่จะได้ข้อยุติซึ่งพอใจต่อทุกฝ่ายและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีของกลุ่มอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอผลการวิจัยในนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการนำเสนอด้วยการแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรีซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เป็นความขัดแย้งที่สะสมกันมานาน ตั้งแต่ประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่ทับซ้อนเมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใดก็จะมี ความขัดแย้งกันเกิดขึ้นเสมอทุกครั้งที่ไป เมื่อความขัดแย้งของแต่ละฝ่ายสะสมเป็นระยะเวลาานาน จึงก่อรูปเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นรุนแรง

สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีหลายสาเหตุดังนี้

1. การแข่งขันผลประโยชน์ ปัจจัยด้านการแข่งขันผลประโยชน์ ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบว่า เป็นการแข่งขันผลประโยชน์ในด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในรูปของการรับประมูลงาน โครงการก่อสร้าง เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปาและการถมที่ดินสาธารณะ ขุดลอกคูคลอง เป็นต้น ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแห่งหนึ่ง อันนำไปสู่การแข่งขันจากการบริหารจัดการงานในท้องถิ่น รวมถึงการบริหารงบประมาณและการดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น นั้น ๆ ด้วย เช่น การเปิดประมูลงานก่อสร้างไม่โปร่งใส การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนที่เหลื่อมล้ำ เป็นต้น จนนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรง

2. บุคลิกภาพทางการเมือง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพทางการเมือง ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ปัจจัยด้านบุคลิกภาพทางการเมืองของนักการเมืองในชุมชนท้องถิ่นที่มีพื้นฐานแตกต่างจากกันนั้นที่นำไปสู่ชนวนเหตุของความขัดแย้ง จากการแบ่งขั้วทางการเมืองภายใต้ระบบอุปถัมภ์มาแต่ในอดีต ทำให้กลุ่มการเมืองที่ร่วมอุดมการณ์ ศักดิ์ศรีทางการเมืองเดียวกันที่ทำลายฝ่ายพวกเดียวกัน ที่ไม่สามารถยอมกันและเพื่อเป็นการตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยนานัปการ เช่น ในรูปแบบของทรัพย์สิน ความชื่นชอบในตัวบุคคลดังกล่าวมาตั้งแต่อดีต ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นยังคงอยู่กับที่ เป็นเหตุจนวนความขัดแย้งทางการเมืองที่เห็นต่างกันเรื่อยมาของการเลือกตั้งทุกครั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด

3. สาเหตุด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ปัจจัยด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เช่น การแย่งชิงตำแหน่งนายก ตำแหน่งรองนายก และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง และผลการศึกษาสามารถนำมาวิเคราะห์ สิ่งที่ทำให้เกิดการการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมืองระหว่างคู่แข่งทั้งที่แต่เดิมอยู่ขั้วการเมืองเดียวกันนั้น เกิดการแข่งขันต่อสู้ทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้วได้ขยายวงกว้างไม่สามารถตกลงกันด้วยสันติวิธี ต้องการเอาชนะด้วยวิธีที่แยบยล การนำไปซึ่งเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงขั้วทางการเมือง หมู่บ้านใดไม่ฐานเสียง ไม่ใช่พรรคพวกก็ไม่จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่นั้น ตลอดจนการทำลายชีวิตของกลุ่มต่อสู้

กล่าวโดยภาพรวม การก่อรูปความขัดแย้งในการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ได้อันนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด โดยก่อรูปเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ระหว่างผู้ลงเลือกตั้ง ซึ่งส่งผลนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดขึ้น ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2558)

ดังนั้นในการก้าวเข้ามาสู่มีตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่คนมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่น ทำให้เกิดการแย่งชิงจนเกิดความรุนแรง และความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดได้อย่างชัดเจน

4. ปัญหาข้อมูลข่าวสาร บััจจยด้านข้อมูลข่าวสาร มีข้อค้นพบว่า บััจจยด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นบััจจยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดจะมีการแบ่งกลุ่ม เป็นฝักเป็นฝ่าย ลักษณะพวกใครพวกมันตกลงกันไม่ได้ โดยมีทั้งการแบ่งตามโครงสร้างทางเครือญาติ ตามกลุ่มพรรคพวก และแบ่งตามกลุ่มผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่าง ๆ บางครั้งก็ไม่ใช่เรื่องจริง ในการส่งข่าวสารในลักษณะของการพูดคุยปากต่อปาก บางครั้งมีการบิดเบือนปรุงแต่งข้อมูลในการสื่อสาร จนเกิดความไม่เข้าใจหรือเกิดความหวาดระแวงคู่ขัดแย้ง สร้างความไม่พอใจต่อกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น ก่อให้เกิดความขัดแย้งสังคมส่วนบุคคล ขยายเป็นความขัดแย้งทางสังคม และลุกลามเป็นความขัดแย้งทางการเมืองในที่สุด นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจในตัวบุคคลต่างกลุ่มการเมืองก็มักทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นมาก อย่างหนึ่งก็คือเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ บางโอกาสการสื่อสารด้วยวาจาที่บอกเล่าต่อ ๆ ในแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งทุกคนมาจากหลากหลายสถานะต่างคนต่างเชื่อในศักยภาพของตนเองกันมาที่ความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ที่มีระดับการเปลี่ยนแปลงยากหรือง่ายต่างกัน ทั้งนี้บุคคลอาจไม่ยอมรับแนวคิดหรือความเห็นของบุคคลอื่น จึงเกิดสิ่งไม่พึงปรารถนาตามมาได้ กระทั่งลุกลามบานปลายไปสู่การสร้าง ความขัดแย้งทางการเมืองหลายครั้ง

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปว่าผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาข้อค้นพบว่า หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมีนโยบายและการทำงานที่แตกต่างกัน เมื่อปรากฏผลการเลือกตั้งจึงมีผู้ชนะและผู้แพ้ จึงก่อให้เกิดผลกระทบและความแตกแยกในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดตามมา สำหรับความขัดแย้งทางในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มของผู้ลงสมัคร กลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว กลุ่มเครือญาติ และกลุ่มที่สนับสนุนกันในแต่ละฝ่าย เช่น จากที่เคยเป็นมิตรก็เป็นศัตรูต่อกัน และกระทั่งพี่น้องกันเองก็เกิดการแย่งชิงดีชิงเด่นกัน และก็ทำให้โกรธกัน เกิดการปองร้ายในชีวิตกัน เป็นต้น

ข้อค้นพบข้อที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถสรุปว่า แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีแนวทางได้แก่

แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรีนั้น ตามความเป็นจริงที่ผ่านใช้กลไกการแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดเดิมซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เพราะการแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดเดิมมุ่งเน้นการแก้ปัญหาโดยการออกกฎระเบียบกระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป แต่ในความเป็นจริงแล้วความขัดแย้งก็ยังคงมีอยู่ ดังนั้นควรนำแนวคิดคิดสมัยใหม่มาปรับใช้กับพื้นที่ของตรง โดยแนวคิดสมัยใหม่เป็นแนวคิดมนุษยสัมพันธ์ยอมรับความขัดแย้งมุมมองที่เป็นแนวความคิดสมัยใหม่จึงสนับสนุนความขัดแย้งบนรากฐานที่ว่าองค์กรที่มีความสามัคคีความสงบสุขความเรียบง่าย และมีความร่วมมือหากไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งกระบวนการเจรจาต่อรอง (The Negotiation Process) ก็เป็นการเจรจาต่อรองที่เป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่เกิดอยู่ตลอดเวลาในการดำเนินงานของกลุ่มหรือองค์การ การต่อรองด้วยวิธีให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์เพียงเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือการเผชิญหน้าให้หมดไปนั้น เป็นวิธีที่ได้ผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่การต่อรองแบบบูรณาการมีแนวโน้มที่จะได้ข้อยุติซึ่งพอใจต่อทุกฝ่ายและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีของกลุ่มอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี สามารถจัดลำดับดังนี้

1. ด้านการแย่งชิงผลประโยชน์

ปัจจัยด้านการแย่งชิงผลประโยชน์ ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบว่า เป็นการแย่งชิงผลประโยชน์ในด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในรูปของการรับประมูลงาน โครงการก่อสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับความขัดแย้งจากการแย่งชิงผลประโยชน์ จากแนวคิดวันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ (2545 : 19) ได้อธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความขัดแย้งทางสังคมจากความต้องการหรือผลประโยชน์การแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือความต้องการต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่จำกัดกับปริมาณของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดก็นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งได้

2. ด้านบุคลิกภาพทางการเมือง

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพทางการเมือง ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาปัจจัยด้านบุคลิกภาพทางการเมืองของนักการเมืองในชุมชนท้องถิ่นที่มีพื้นฐานแตกต่างจากกันนั้น ที่นำไปสู่ชนวนเหตุของความขัดแย้ง สอดคล้องกับนักคิดคนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมองว่า ค่านิยม เจมส์ โค และคณะ (1999 : 25) เห็นว่าสาระสำคัญของระบบสังคมที่มีปัจจัยรากฐานความขัดแย้ง ในค่านิยม แนวทาง

ความชื่นชอบ ซึ่งความขัดแย้งในลักษณะนี้อาจเกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือขัดแย้งกับบุคคลอื่น หรือระหว่างคนใดคนหนึ่งกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลาย ๆ กลุ่มของบุคคลหรือนิติบุคคลหรือระหว่าง กลุ่มบุคคลหลายคนที่อยู่ในกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่งหรืออีกหลาย ๆ กลุ่มของบุคคล

3. สาเหตุด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง

ปัจจัยด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง มีข้อค้นพบว่า งานวิจัยชิ้นนี้ ที่เห็น ได้ชัดจากอำนาจทางการเมืองที่มีจำกัด แสดงให้เห็นถึงความต้องการการมีอำนาจทางการเมือง และใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ จึงเกิดการแย่งชิงตำแหน่งจนเกิดความ ขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งมีสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกร อิมวัฒน์กุล (2553 : 21) ในการศึกษาสาเหตุ ความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอด่านขุนทดจังหวัดนครราชสีมาการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาสาเหตุความขัดแย้งพร้อมทั้งศึกษาแนวทางในการจัดการความขัดแย้ง ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีทั้งสิ้น 13 สาเหตุโดยสามารถนำจากสาเหตุ ที่สำคัญดังนี้ เช่น การแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง

4. สาเหตุด้านข้อมูลข่าวสาร

ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร มีข้อค้นพบว่า การสื่อสารไม่เชื่อมโยงข้อมูลที่ไม่ตรงกับ ต้นทาง ในลักษณะของการแต่งเรื่องดีให้เป็นเรื่องเลวร้ายบ้าง ใสร้ายป้ายสีกันบ้างหรือแม้กระทั่ง การยุยงส่งเสริมให้ทะเลาะกันเองบ้าง ล้วนอยู่ในเงื่อนไขของประเด็นปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพงษ์ โชติอัครนิธย์ (2552 : 18) ที่ได้ศึกษาปัจจัยสาเหตุ ของความขัดแย้ง และแบบแผนของการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสำนักงานเทศบาลตำบล โกลโพนธ์ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้ง ได้แก่ เรื่องการติดต่อสื่อสารที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนในการทำงาน อันส่งผลต่ออำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน จึงเป็นปมความขัดแย้งมา จนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการปฏิรูปการกระจายอำนาจที่จากส่วนกลาง ให้เกิดการมีส่วนร่วมตามระบบ อุปถัมภ์เกื้อกูลกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่กินดี
2. ควรใช้หลักการไกล่เกลี่ยในการแก้ไขปัญหาเรื่องผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน ด้วยการ ใช้คนกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับ การปรับความสมดุล กรณีการใช้อำนาจขาดความเสมอภาค และควรมี การเยียวยาหรือซ่อมแซมความรู้สึกทางจิตใจ เกิดรอยร้าวฉาน

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำงานศึกษาเปรียบเทียบความขัดแย้งหลังการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนดกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาไปปรับปรุงและแก้ไข
2. ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด เพื่อที่จะได้ทราบว่าอะไรเป็นสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). การปกครองส่วนท้องถิ่น : ปรากฏการณ์ที่ดำรงอยู่และความเคลื่อนไหว
เพื่อการพัฒนาในอนาคต. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- _____. (2553). **ธรรมาภิบาลท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- จิรพงษ์ โชติอัครนิศย์. (2552). **ปัจจัยสาเหตุของความขัดแย้งและแบบแผนของการบริหารความ
ขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสำนักงานเทศบาลตำบลโคกโพธิ์**. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม.
(นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจวิง มังคลา ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- ญาดา ประภาพันธ์. (2524). **ระบบเจ้าภีนาเยาการสมัยกรุงเทพฯยุคต้น**. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
ณภวรัช เสมตฤศดี ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- ดิเรก อุ่มสิน ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- ทนวน รักษากิจ ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- ชวิชัย ธารใส ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- นาย ง. นามสมมติ ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- นิยม รัฐอมฤต. (2557). **ผลประโยชน์ทับซ้อน**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.posttoday.com/tag/%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1%20.25> ธันวาคม 2557.
- ผาสุก พงศ์ไพจิตร. (2543). “ทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใช้กับสังคมไทยได้หรือไม่,”
ลูกชิ้นสู้. 2 (1) : 22
- พรนพ พุกระพันธ์. (2542). **กระบวนการสร้างค่านิยมเชิงสมานฉันท์ในศาลยุติธรรม**.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาสมภพ ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (18 ธันวาคม 2557).
ที่วัดวังเวียน จังหวัดจันทบุรี.

- พระวรรณไชย มะยงค์. (2554). การจัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น :
 ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551. ร.ม. รัฐศาสตร์
 (การปกครองท้องถิ่น). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พันศักดิ์ อุ่มสิน ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- มณฑิกา แก้วทองคำ. (2539). ความขัดแย้งและการจัดการกับความขัดแย้งของพยาบาลวิชาชีพใน
 โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคใต้. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล). เชียงใหม่ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มะยม เมตตา ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
 นานมีบุคส์.
- วันชัย วัฒนาศัพท์ และคณะ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน.
 นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- วิกิพีเดีย. (2557). การเลือกตั้ง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism/0007.pdf>.
 25 ธันวาคม 2557.
- วิทยากร เชียงกุล. (2557). การศึกษาไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
www.rsunews.net/Think%20Tank/TT79/EducationReport.htm. 21 ธันวาคม 2557.
- ศุภกร อิมวัฒน์กุล. (2553). การศึกษาสาเหตุความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
 อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ).
 ชลบุรี : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สนิท เจริญรัฐ. (2507). โอ้อาณาประชาราษฎร์. แพร่ : แพร่พิทยา.
- สิทธิพงศ์ สิทธิขจร. (2535). การบริหารความขัดแย้ง. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- สุพจน์ ผ่องผล ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- สุรัส เสมสฤษดิ์ ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). ความขัดแย้ง : การบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ :
 ต้นอ้อแกรมมี.

- โตภา เฉื้อยวิบูลย์ ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- อนันต์ ยินดีทรัพย์ ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- อนุชิต ภาระเปลื้อง ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (15 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- อวยพร เกษะธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์, อินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ ผู้สัมภาษณ์. (12 ธันวาคม 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด จังหวัดจันทบุรี.
- อังคณา บุญสิทธิ์. (2549). “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในงานคุมประพฤติ,”
 วารสารคุณภาพ. 52 (3) : 76.
- เอกรินทร์ สิมหาศาลและปรีชา นุ่มสุข. (2540). ความพึงพอใจการก่อสร้างซ่อมแซมถนนในตำบลหิน.
 วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- James Co and et al. (1999). **Personality : A Psychological Interpretation**. New York : Henry
 Holt and Company.
- Marry Parker. (1977). **Dyanmic Administration : The Collected Papers of Marry Parker Follett**.
 London : Trust.
- Robbins, S.P. (1999). **Management**. New Jersey : Prentice Hall.
- West, W.G. and Pease, L.F. (2002). **Fundamentals of powder metallurgy**. New Jersey :
 Prentice Hall.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	อาจารย์ประจำผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม	อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
3. ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๕๔

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รศ.ดร. ชงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายอินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๕๒

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายอินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศบ ๐๕๕๒.๐๕/๓๕๓

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายอินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศบ ๐๕๕๒.๐๕/ ๓๕๕

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายประกอบ แก้ววิเชียร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายอินทรีย์ ภิรมย์รัตน์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสัมภาษณ์

**เรื่องความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี**

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

**ส่วนที่ 1 สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี**

.....
.....
.....
.....

**ส่วนที่ 2 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี**

.....
.....
.....
.....
.....

**ส่วนที่ 3 แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองของการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี**

.....
.....
.....
.....
.....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นายอินทรีย์ ภิรมย์รัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	25 กันยายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอनाยาขอม จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	31 หมู่ที่ 3 ตำบลวังโตนด อำเภอनाยาขอม จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	31 หมู่ที่ 3 ตำบลวังโตนด อำเภอनाยาขอม จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนท่าใหม่ “พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. (ช่างอิเล็กทรอนิกส์) วิทยาลัยเทคนิคตราด
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. (ช่างอิเล็กทรอนิกส์) วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
พ.ศ. 2548	วิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (การจัดการอุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี